

Místní akční plán vzdělávání pro území ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová II

CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008612

A.ANALYTICKÁ ČÁST DOKUMENTU

Verze č. 4.0 s účinností od 4. 11. 2021

OBSAH:

SEZNAM ZKRATEK:	4
1. Analytická část	5
1.1 Obecná část analýzy	5
1.1.1 Základní informace o řešeném území	5
1.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání	8
1.1.2.1 Strategie na regionální úrovni	9
1.1.2.2 Strategie na vyšších územních úrovních	11
1.1.2.3 Strategie na národní úrovni	14
1.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření	24
1.1.3.1 Dotazníkové šetření realizované MŠMT	25
1.1.3.2 Dotazníkové šetření k finanční náročnosti vzdělávání	31
1.1.3.3 Agregovaný popis potřeb škol	31
1.1.3.4 Dotazníkové šetření rovné příležitosti	32
1.1.3.5 Online výuka – dotazníkové šetření	32
1.1.3.6 Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR	34
1.1.4 Charakteristika školství v řešeném území	38
1.1.4.1 Předškolní vzdělávání	41
1.1.4.2 Základní vzdělávání	46
1.1.4.3 Dostupnost a rozbor školních jídelen	55
1.1.4.4 Základní umělecké vzdělávání a jeho dostupnost a rozbor v řešeném území	56
1.1.4.5 Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území	56
1.1.5 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území	57
1.1.5.1 Předškolní vzdělávání	57
1.1.5.2 Základní vzdělávání	57
1.1.6 Sociální situace	58
1.1.6.1 Sociálně patologické jevy	58
1.1.6.2 Výskyt sociálně vyloučené lokality	58
1.1.6.3 Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu (nizkoprahové kluby, odpolední kluby, rodinná centra, mateřská centra atd.)	59

1.1.7	Návaznost na dokončené základní vzdělávání	60
1.1.7.1	Vazba na středoškolské vzdělávání – učiliště, gymnázia, obchodní akademie, průmyslové školy apod.....	60
1.1.7.2	Možnosti uplatnění na trhu práce.....	61
1.2	Specifická část analýzy.....	62
1.2.1	Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.	62
1.2.2	Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území	65
1.3	Východiska pro strategickou část.....	67
1.3.1	Vymezení problémových oblastí, priorit a cílů.....	67
1.3.2	SWOT-3 analýza.....	71
ZDROJE:	75

SEZNAM ZKRATEK:

ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČR	Česká republika
DDM	Dům dětí a mládeže
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EP	Environmentální poradenství
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
KAP	Krajský akční plán vzdělávání
IROP	Integrovaný regionální operační program
MAP	Místní akční plán vzdělávání
MAS	Místní akční skupina
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠ	Mateřská škola
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
PO	Podpůrné opatření
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PV	Předškolní vzdělávání
RSK	Regionální stálá konference
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŘO OP VVV	Řídící orgán Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání
SPC	Speciální pedagogické centrum
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
SŠ	Střední škola
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
ŠZ	Školské zařízení
VOŠ	Vyšší odborná škola
ZŠ	Základní škola
ZUŠ	Základní umělecká škola
ZV	Základní vzdělávání

1. Analytická část

Tato verze analytické části dokumentu navazuje na verze zpracované v rámci projektu Místní akční plán vzdělávání pro území ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (reg. č. CZ.0.3.68/0.0/0.0/15_005/0000128) a v rámci projektu Místní akční plán vzdělávání pro území ve správní obvodu obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová II (reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008612).

Aktualizace analytické části vychází ze zpracovaného dokumentu, který byl schválen Řídícím výborem MAP 24. října 2019. Dalšími vstupy pro aktualizaci analytické části jsou podklady, které ukládá zohlednit závazná metodika tvorby projektu zadaná řídicím orgánem. Jedná se o:

- Doplnění poznatků z aktuálních existujících strategických záměrů a dokumentů v oblasti vzdělávání, pokud došlo k jejich aktualizaci nebo byly vytvořeny nové.
- Agregované výsledky dotazníkového šetření, poskytnuté ŘO OP VVV realizačním týmům MAP.
- Agregovaný Popis potřeb škol (dokument je dostupný [zde](#)).
- Průběžné vyhodnocení akčního plánu na období září 2020 až únor 2022 (dokument dostupný [zde](#)).
- Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR (Agregovaný popis potřeb škol zájmového území, výroční a aktuální tematické zprávy ČŠI, zprávy o šetření PISA, TALIS v ČR, příp. jiné mezinárodní studie).

Aktualizace analytické části je diskutována se školami, pracovními skupinami, Řídícím výborem MAP a je poskytována všem aktérům, kteří jsou zapojeni do komunikačního procesu.

1.1 Obecná část analýzy

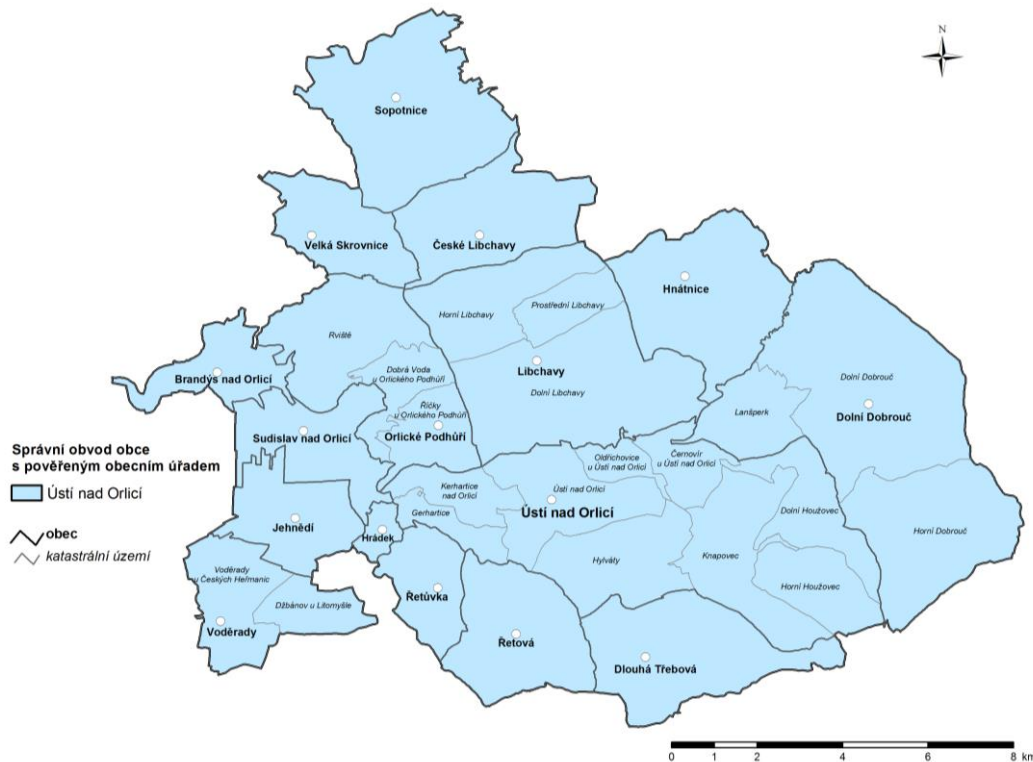
1.1.1 Základní informace o řešeném území

Projekt Místní akční plán vzdělávání je realizován na území správních obvodů obcí s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. Na základě dostupnosti statických dat jsou některé části analytické části dokumentu zpracovány odděleně pro jednotlivé správní obvody.

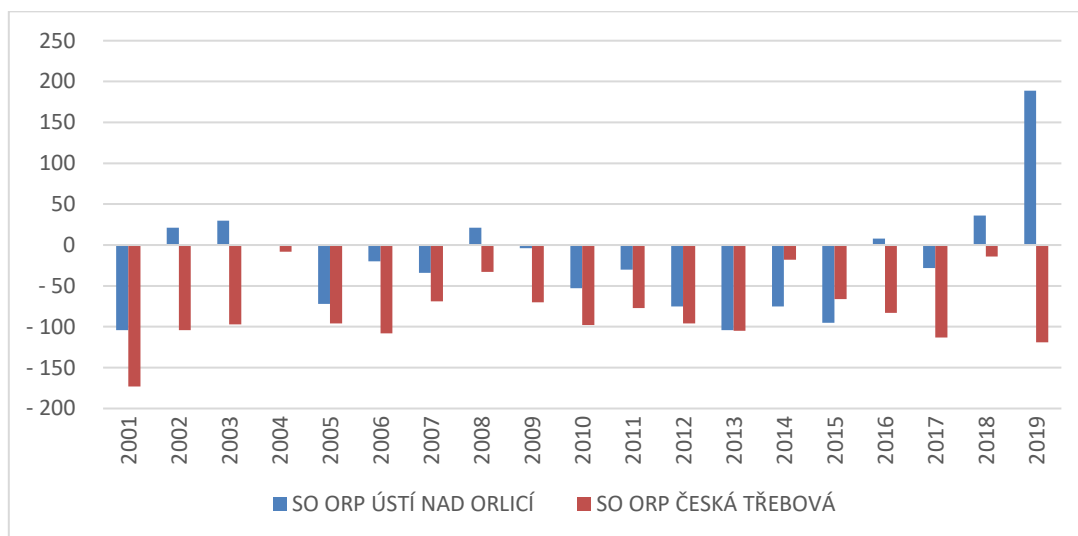
Správní obvod obce s rozšířenou působností Ústí nad Orlicí

Správní obvod ORP Ústí nad Orlicí leží v severovýchodní části Pardubického kraje a sousedí s Žamberkem, Lanškrounskem, Česko-třebovskem, Litomyšlskem, Vysokomýtskem a Rychnovskem. Území Orlickoústecka je s rozlohou 19 051 ha (ČSÚ, 2020) v krajském porovnání správních obvodů ORP třetím nejmenším po Česko-třebovsku a Králicku. Území zahrnuje 16 obcí (obr. 1).

K 31. 12. 2019 žilo na Orlickoústecku 26 573 obyvatel (ČSÚ, 2020). Vývoj počtu obyvatel od roku 2001 do roku 2019 je znázorněn pomocí celkového přírůstku/úbytku obyvatel na obr. 2. Zatímco v předchozích letech docházelo k nepatrnému úbytku obyvatel na Orlickoústecku mezi lety 2018 a 2019 dochází k nárůstu. Ve městech Ústí nad Orlicí a Brandýse nad Orlicí žije více jak polovina obyvatel SO ORP - 58,8 % (ČSÚ, 2020). Hustota zalidnění 139,5 osob/km² (ČSÚ, 2020) je třetí nejvyšší po Pardubicku a Česko-třebovsku.

Obr. 1: Správní obvod ORP Ústí nad Orlicí (Zdroj: Český statistický úřad, 2021)

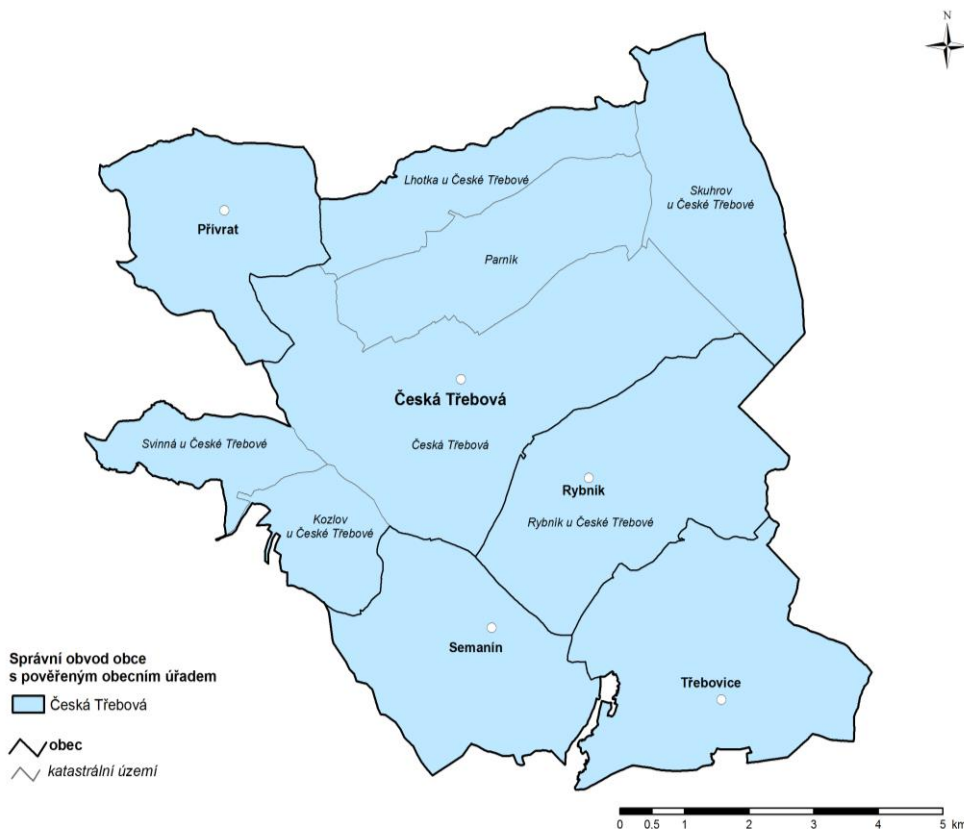

Obr. 2: Meziroční vývoj počtu obyvatel v letech 2001–2019 v SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová znázorněný pomocí celkového přírůstku/úbytku obyvatel (Zdroj: ČSÚ, 2021)

Dle Českého statistického úřadu se u Orlickoústecka jedná o region s jednou z nejvyšších úrovní vzdělanosti v kraji. Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2011, zde činil podíl osob s ukončeným středoškolským a vysokoškolským vzděláním mezi obyvateli patnáctiletými a staršími 44,0 % (druhý nejvyšší podíl po SO ORP Pardubice). Podíl nezaměstnaných osob (tj. dosažitelných uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15-64 let) byl ke k 31. 12. 2019 1,28 % (ČSÚ, 2020). Z hlediska odvětvové skladby zaměstnanosti pracuje nadprůměrné množství osob v terciární sféře.

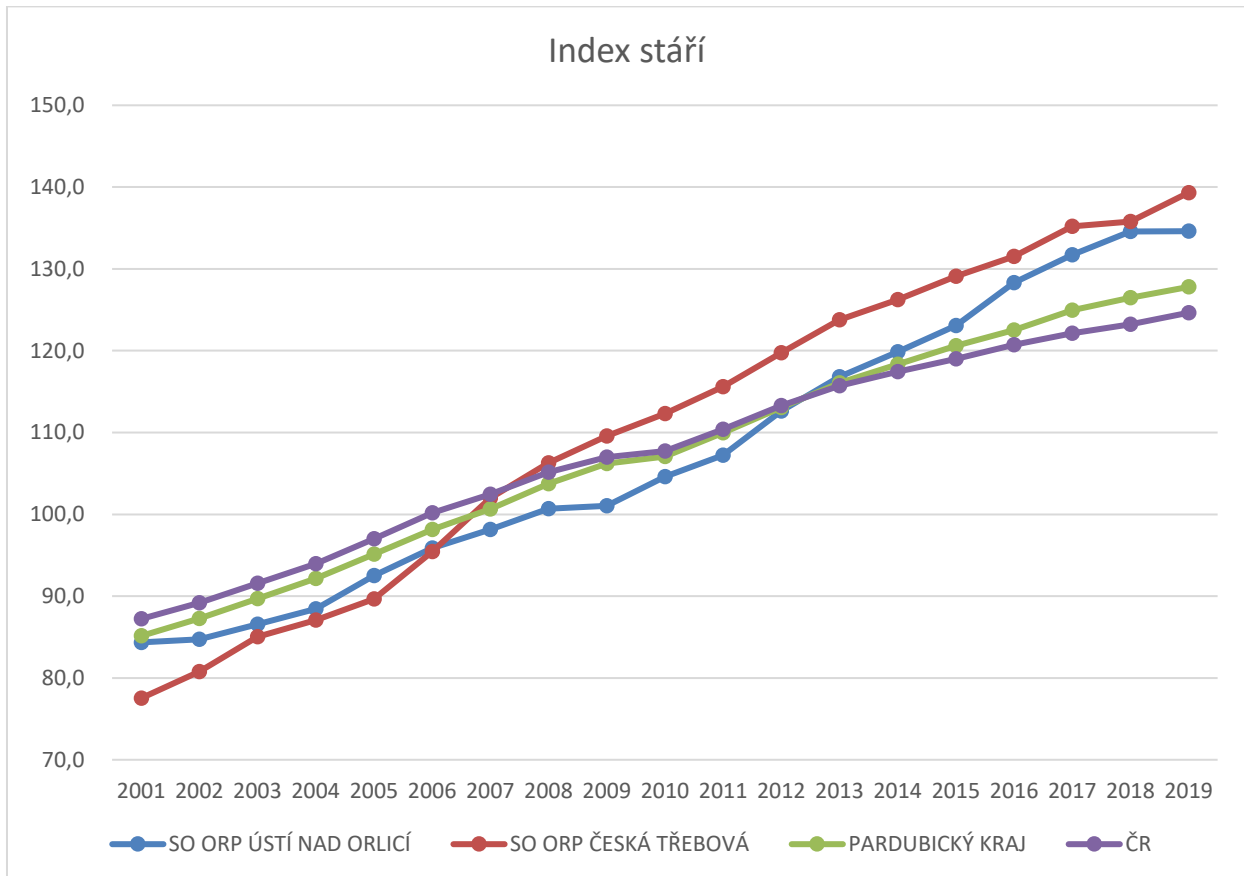
Správní obvod obce s rozšířenou působností Česká Třebová

Správní obvod ORP Česká Třebová leží ve východní části Pardubického kraje, sousedí s obcemi Svitavska, Litomyšlska, Orlickoústecka a Lanškrounska. Českotřebovsko je s rozlohou 7 970 ha (ČSÚ, 2020) nejmenším správním obvodem ORP v kraji. Správní obvod je tvořen pěti obcemi (obr. 3), ve kterých k 31. 12. 2019 žilo 17 969 obyvatel (ČSÚ, 2020). Pomalý úbytek obyvatel je dlouhodobým trendem. Při srovnání hustoty zalidnění Českotřebovska a krajského průměru je hustota zalidnění na Českotřebovsku ve srovnání s krajským průměrem dvojnásobná (225,4 osob/km²) a zároveň druhá nejvyšší po Pardubicku. Typická je zde koncentrace obyvatelstva v sídle správního území – městě Česká Třebová – které je zároveň jedinou obcí se statutem města ve správním obvodu. Ve městě žije 85,6 % obyvatel správního obvodu ORP.

Obr. 3: Správní obvod ORP Česká Třebová (Zdroj: Český statistický úřad, 2021)

Pro porovnání věkové struktury obyvatel obou správních obvodů je vhodný index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 65 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let. Obr. 4 znázorňuje situaci na Orlickoústecku, Českotřebovsku, v Pardubickém kraji a České republice v letech 2001–2019. Od roku 2008 dochází v obou správních obvodech k situaci, že počet osob ve věku 65 let a více převyšuje počet dětí ve věku 0–14 let. Pokud bychom měli porovnávat situaci v zájmovém území s daty za Pardubický kraj a Českou republiku, od roku 2013 převyšuje index stáří obou zájmových území krajský a celorepublikový průměr.

Obr. 4: Index stáří v letech 2001–2019 v SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová v porovnání s Pardubickým krajem a Českou republikou (Zdroj: Český statistický úřad, 2021)

Na Českotřebovsku podíl nezaměstnaných osob klesl mezi roky 2017 a 2018 o 0,85procentního bodu na 2,12 %. Správní obvod ORP je pro období 2014-2020 zařazen mezi regiony se soustředěnou podporou státu; patří do kategorie „hospodářsky slabé regiony“.¹ Mezi lety 2018 a 2019 došlo k lehkému zvýšení podílu nezaměstnaných osob o jednu desetinu procentního bodu na 2,22 %. Správní obvod ORP je dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 + pro období 2021-2027 zařazen mezi „hospodářsky a sociálně ohrožená území“.²

1.1.2 Analýza existujících strategických záměrů a dokumentů v území majících souvislost s oblastí vzdělávání

V rámci této části budou jednotlivé strategické záměry a dokumenty zpracovány do jednotné formy tabulky, která bude obsahovat platnost dokumentu, stručný obsah dokumentu, hlavní cíle vydefinované dokumentem, vyhodnocení naplňování strategie a odkaz na celé znění strategického dokumentu. Tento způsob zpracování je nastaven z důvodu přehlednosti dokumentu.

¹ Český statistický úřad, 2015 [online]. Praha. [cit. 9. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

² Strategie regionálního rozvoje 2021+, Ministerstvo pro místní rozvoj [online], 2021 Praha. [cit. 6. 5. 2021]. Dostupné z: <https://mnr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

1.1.2.1 Strategie na regionální úrovni

Tab. 1: Strategie území správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu

Platnost dokumentu	2015–2024
Stručný obsah dokumentu	Dokument se zaměřuje na oblast předškolního a základního vzdělávání z pohledu meziobecní spolupráce. V dokumentu je podrobně zpracována analýza území z pohledu předškolního, základního a zájmového vzdělávání. V rámci návrhové části je zpracována SWOT analýza a je vydefinována vize a cíle rozvoje regionu v oblasti vzdělávání.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vytvořit a provozovat v regionu nadčasové centrum podpory talentů, inovací, kariérního poradenství a spolupráce mezi podnikateli a školami. 2) Zajistit vzájemnou podporu škol v oblasti výuky, jejich chodu, mimoškolních aktivit a výměny know-how a vyzařování z centra do vesnic.
Odkaz na strategii v plném znění	https://docplayer.cz/20411844-Strategie-uzemi-spravniho-obvodu-orp-usti-nad-orlici.html

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 2: Strategie území správního obvodu ORP Česká Třebová v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a volitelného tématu

Platnost dokumentu	2015–2024
Stručný obsah dokumentu	Dokument se zaměřuje na oblast předškolního a základního vzdělávání z pohledu meziobecní spolupráce. V dokumentu je podrobně zpracována analýza území z pohledu předškolního, základního a zájmového vzdělávání. V rámci návrhové části je zpracována SWOT analýza a je vydefinována vize, problémové okruhy (3) a cíle rozvoje regionu v oblasti vzdělávání (5).
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Otevření třídy ZŠ (MŠ) s rozšířenou výukou AJ. 2) Otevření speciálních tříd s rozšířenou logopedickou péčí (ZŠ, MŠ). 3) Zahájení provozu „školního autobusu“. 4) Zavedení centrálních nákupů pro MŠ a ZŠ. 5) Společné čerpání finančních prostředků z dotací a OP pro MŠ a ZŠ v rámci SO ORP.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.smocr.cz/obcesobe-docs/%C4%8Cesk%C3%A1%20T%C5%99ebov%C3%A1/SD_%C4%8Cesk%C3%A1%20T%C5%99ebov%C3%A1.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 3: Strategie rozvoje Regionu Orlicko-Třebovsko na léta 2016–2023

Platnost dokumentu	2016–2023
Stručný obsah dokumentu	Cílem strategie je určit výhledový směr rozvoje mikroregionu. Oblast vzdělávání je v dokumentu zpracována v rámci Strategické oblasti B Ekonomický rozvoj a vzdělávání.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Výstavba a podpora regionálního centra vzdělávání. 2) Udržení efektivní a dostupné sítě škol a školských zařízení a rozvoj jejich vybavení. 3) Podpora mimoškolního a neformálního vzdělávání. 4) Podpora spolupráce vzdělávacích zařízení s podniky, středními a vysokými školami a výzkumem. 5) Podpora vzdělávání a rozvoje lidských zdrojů v oblasti vzdělávání.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.orlicko-trebovsko.cz/o-svazku-obci/strategicky-plan/

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 4: Integrovaná strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS ORLICKO

Platnost dokumentu	2015–2023
Stručný obsah dokumentu	Jedná se o strategický dokument, který byl vypracován pro území MAS ORLICKO, do kterého spadá i Orlickoustecko a Českotřebovsko. Tento dokument je pro školská zařízení a zástupce neformálního vzdělávání ze zájmového území důležitý z pohledu možnosti čerpání dotačních prostředků z operačních programů. Dále na základě tohoto dokumentu probíhá podpora škol v oblasti čerpání finančních prostředků v rámci tzv. Šablon.
Hlavní specifické cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vzdělávací procesy v území probíhají ve spolupráci a jsou založeny na reflexi potřeb všech jeho relevantních účastníků. 2) Podpořit rozvoj neformálního a zájmového vzdělávání a dostupného celoživotního vzdělávání s důrazem na spolupráci v území.
Vyhodnocení naplňování strategie	V červnu 2019 byla valnou hromadou MAS ORLICKO schválena mid-term evaluace realizace strategie. V průběhu další realizace strategie je za důležité považována provázanost spolupráce mezi realizačními týmy MAP a IROP při analytických šetření v území.
Odkaz na strategii v plném znění	http://mas.orlicko.cz/dotace-dokumenty

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

1.1.2.2 Strategie na vyšších územních úrovních

Tab. 5: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Pardubickém kraji (2020–2024)

Platnost dokumentu	2020-2024
Stručný obsah dokumentu	Dokument s názvem Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Pardubického kraje (DZ Pk) představuje klíčový strategický dokument kraje v oblasti vzdělávání. Vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (DZ ČR) a dále z regionálních specifik rozvoje ekonomiky, trhu práce a společnosti, ze strategických dokumentů rozvoje kraje a dokumentů vztahujících se k rozpočtu kraje, které ovlivňují úroveň vzdělávání, stav a rozvoj vzdělávací soustavy Pardubického kraje. Je rozdělen do 3 částí: souhrnná charakteristika kraje z pohledu vzdělávání, zhodnocení dosaženého stavu vzdělávací soustavy Pardubického kraje a identifikace strategických směrů jejího rozvoje, ekonomické aspekty rozvoje vzdělávací soustavy Pardubického kraje.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rovný přístup k předškolnímu, základnímu a zájmovému vzdělávání, dostupnost předškolního, základního a zájmového vzdělávání. 2) Rozšiřování kapacit MŠ, především v lokalitách, kde je předpokládán trvalý převis poptávky. Podporovat zřizovatele při navyšování kapacit ZŠ tak, aby každý žák plnící povinnou školní docházku měl zajištěno místo ve spádové škole 3) Zaměření dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na oblast vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně dětí mimořádně nadaných). Zvyšování kompetencí pedagogů. 4) Zvyšovat jazykové kompetence pedagogických pracovníků a jejich kompetence pro výuku cizích jazyků. 5) Zajištění odborné péče pro děti s vadami řeči (např. formou proškolení pedagogických pracovníků pro logopedickou prevenci v jednotlivých mateřských a základních školách). 6) Vytvořit efektivní model pro poskytování vzájemně provázaných služeb pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center. 7) Podporovat metodické vedení začínajících učitelů a neaprobovaných pedagogů. 8) Vytvářet podmínky pro sjednocení postupů v oblasti identifikace nadání a v doporučení vhodných podpůrných opatření. 9) Hledat východiska pro zabezpečení odpovídajícího počtu asistentů pedagoga do tříd s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Podporovat zkvalitnění činnosti asistentů pedagoga zabezpečením jejich metodického vedení a nabídkou kvalifikačních kurzů a dalších vzdělávacích programů. 10) Podporovat spolupráci organizací zabývajících se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.pardubickykraj.cz/pro-skoly/84274/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-v-pardubickem-kraji-2016-2020

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Tab. 6: Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje

Platnost dokumentu	2016–2022
Stručný obsah dokumentu	KAP je analogickým dokumentem k dokumentu MAP s rozdílem, že KAP se zabývá vzděláváním na středních a vyšších odborných školách. Dokument se zaměřuje mimo jiné na provazbu mezi jednotlivými stupni vzdělávání (přechod mezi jednotlivými stupni, spolupráce jednotlivých stupňů a škol) a s neformálním a zájmovým vzděláváním.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Seznámit žáky ZŠ, SŠ a VOŠ s možnostmi uplatnění v jednotlivých oborech vzdělávání ve vazbě na trh práce. 2) Propagace oborů prostřednictvím významných osobností z regionu. Připravit propagační filmy určené pro zvýšení obecného povědomí o oborech vzdělání v návaznosti na trh práce. 3) Vytvořit materiální a vzdělávací podmínky pro kvalitní výuku v polytechnickém vzdělávání na ZŠ, SŠ a VOŠ. Realizovat na SŠ přípravu žáků ZŠ na studium při jejich volbě oboru vzdělání. 4) Podpořit pořádání soutěží. Podpořit zájmové vzdělávání v oblasti polytechniky, podpořit popularizaci vědy a techniky. 5) Rozšířit nabídku volitelných předmětů, kroužků apod. na ZŠ, SŠ, VOŠ či ŠZ. 6) Zvýšit odbornost a pedagogickou kompetentnost osob působících ve volnočasových aktivitách. 7) Aplikovat aktuální požadavky trhu práce do výuky v souvislosti s podporou rozvoje polytechnických znalostí a dovedností žáků. 8) Zajistit motivační a aktivizační aktivity pro děti a žáky (i volnočasové) realizace vhodných osvětových aktivit pro rodiče. 9) Vzdělávat pedagogické pracovníky ZŠ, SŠ a VOŠ v oblasti podnikatelské výuky. Vzdělávat pedagogické pracovníky MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ v používání metod projektového, znalostního a zážitkového vyučování. 10) Vytvořit metodické a vzdělávací materiály pro ZŠ, SŠ a VOŠ týkající se rozvoje klíčových kompetencí podnikavosti, iniciativy a kreativity. 11) Zavést kariérové poradenství ve školách jako samostatný, ucelený okruh činností odlišený od výchovného poradenství. 12) Zajistit metodickou podporu pracovníkům poskytujícím kariérové poradenství. 13) Zvýšit systematickosti přípravy, důslednost a zodpovědnost žáků ZŠ, SŠ a studentů VOŠ. 14) Zařadit dílny čtení jako pravidelné aktivity do výuky pro žáky MŠ, ZŠ a SŠ.
Vyhodnocení naplňování strategie	V současné době je zpracovateli KAP připravována evaluace naplňování dokumentu.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.pardubickykraj.cz/kap/89106/schvaleni-dokumentu-krajsky-akcni-plan-rozvoje-vzdelavani-pardubickeho-kraje

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 7: Regionální akční plán Pardubického kraje pro období 2021-2027

Platnost dokumentu	2021-2027
Stručný obsah dokumentu	Tento plán navazuje na Regionální akční plán Strategie regionálního rozvoje 2014–2020. RAP by měl přispět ke koordinaci dalších nástrojů a jejich synergii na území kraje – témata se nebudou překrývat s tématy v ITI/SCLLD. Jeho realizací by mělo dojít k zefektivnění čerpání fondů EU pro rozvoj území kraje, a to především díky lepší připravenosti území a reálnému monitoringu absorpční kapacity. RAP slouží zároveň jako nástroj pro naplnění Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR)
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	RAP řeší pouze vybrané tematické oblasti, a to: <ul style="list-style-type: none"> - Střední školství a speciální školy
Vyhodnocení naplňování strategie	Regionální akční plán Pardubického kraje pro období 2021-2027 je v tuto chvíli zpracováván Sekretariátem Regionální stálé konference Pardubického kraje, jeho finalizace a schválení se předpokládá v polovině roku 2021.
Odkaz na strategii v plném znění	https://paradnikraj.cz/regionalni-rozvoj/regionalni-stala-konference-pardubickeho-kraje/regionalni-akcni-plan-a-zpravy-o-hodnoceni/

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Tab. 8: Regionální inovační strategie Pardubického kraje „RIS 3“

Platnost dokumentu	2020 – průběžně (dochází k aktualizacím)
Stručný obsah dokumentu	Krajská příloha k národní RIS 3 strategii je strategický dokument, jež má zpřesnit zaměření Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky. RIS3 strategie by měla efektivně zacílit finanční prostředky (evropské, národní, krajské i soukromé) do aktivit vedoucích k posílení inovační kapacity v Pardubickém kraji a do prioritně vytyčených aktivit, které mohou zvýšit konkurenceschopnost ČR, a to včetně zaměření na konkrétní slibné oblasti specializace.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajištění absolventů v souladu s potřebami trhu práce 2) Zvýšení kvality absolventů škol 3) Zvýšení kvality výuky na všech stupních škol 4) Zvýšení kvality vybavení a materiálně technického zabezpečení výuky škol 5) Zkvalitnění práce s nadanými dětmi, žáky a studenty 6) Zvýšení kvality řízení vzdělávání 7) Zvýšení kvality vzdělávání pedagogických pracovníků 8) Zvýšení počtu kvalitních dospělých odborníků pro potřeby praxe
Vyhodnocení naplňování strategie	Aktualizovaná verze byla schválena v 16.6.2020 Zastupitelstvem Pardubického kraje.
Odkaz na strategii v plném znění	https://paradnikraj.cz/wp-content/uploads/2021/03/RIS3_strategie_Pardubickeho_kraje.pdf

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

1.1.2.3 Strategie na národní úrovni

Tab. 9: Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Platnost dokumentu	2020–2030
Stručný obsah dokumentu	Strategie 2030+ je klíčový dokument pro rozvoj vzdělávací soustavy České republiky v dekadě 2020–2030+. Cílem je modernizovat vzdělávací systém Česka v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení, připravit ho na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<p>DVA STRATEGICKÉ CÍLE:</p> <p>Strategický cíl 1 Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život</p> <p>Strategický cíl 2 Snižit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů</p> <p>PĚT STRATEGICKÝCH LINIÍ:</p> <p>Strategická linie 1: Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání Strategická linie 2: Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání Strategická linie 3: Podpora pedagogických pracovníků Strategická linie 4: Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce Strategická linie 5: Zvýšení financování a zajištění jeho stability</p> <p>Ministerstvo chce zmodernizovat, vybavit a metodicky vést školy, zavést digitální technologie a podpořit inovace, provzdušnit objem učiva a realizovat nové metody přípravy a hodnocení žáků tak, aby získali znalosti, dovednosti a postoje využitelné v osobním, profesním i občansky zodpovědném životě. V rámci intervencí se ministerstvo chce také zásadním způsobem věnovat přípravě nových a podpoře stávajících pedagogů, profesionalizaci ředitelů škol nebo snížení administrativní zátěže škol. Na všech těchto tématech se shodla odborná i široká veřejnost, která se do přípravy strategie zapojila.</p> <p>PRVNÍ IMPLEMENTAČNÍ OBDOBÍ (2020–2023) - KARTY OPATŘENÍ:</p> <p>Podpora předškolního vzdělávání. Revize RVP ZV a metodická podpora školám Podpora a řízení škol Inovace oborové soustavy Zvyšování kvality vzdělávání ve strukturálně postižených regionech</p>
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Tab. 10: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2015–2020

Platnost dokumentu	2015–2020
Stručný obsah dokumentu	Tento implementační dokument navazuje na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Obsahuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky, které vychází ze Strategie 2020, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zavést poslední rok předškolního vzdělávání jako povinný. 2) Systematické posilování sítě mateřských škol a jejich kapacit vytvářet podmínky pro to, aby každé dítě, jehož zákonní zástupci požádají, mohlo být přijato do předškolního vzdělávání. 3) Posilovat spolupráci mezi rodinou a školním prostředím. 4) Cíleně zvyšovat účast na předškolním vzdělávání dětí ze skupin a lokalit ohrožených sociálním vyloučením. 5) Zahájit diskuzi o obsahu vzdělávání učitelů mateřských škol a možném požadavku na jejich vyšší kvalifikaci. 6) S využitím nástrojů a metod pedagogického výzkumu vyhodnotit praktické zkušenosti s kurikulární reformou v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání. 7) Ve spolupráci s ostatními věcně příslušnými resorty navrhnout systémové řešení v oblasti vzdělávání a péče o děti do 3 let, alternativní formy péče o děti ve věku do zahájení povinné školní docházky, které nemají silné výchovné a vzdělávací poslání (např. dětská skupina), podporovat jen jako dočasnou alternativu do doby dostatečného navýšení kapacit mateřských škol, popř. jiných vzdělávacích institucí. 8) V návaznosti na demografické trendy vytvářet podmínky pro průběžné posilování kapacit základních škol. 9) Včasnou diagnostikou potíží dítěte v průběhu předškolního období eliminovat odklady školní docházky (na bázi spolupráce mezi rodiči, předškolními pedagogy a poradenskými institucemi, zdravotníky, orgány sociálně-právní ochrany dětí, případně poskytovateli služeb sociální prevence) eliminovat odklady školní docházky, resp. povolovat pouze ve výjimečných případech a provázat je se systémem přípravných tříd. 10) provést komplexní revizi mechanismů podporujících vnější diferenciaci vzdělávacích cest mezi předškolním vzděláváním, prvním a druhým stupněm základního vzdělávání, jakými jsou zejména diagnostické nástroje (a přijímací řízení v případě víceletých gymnázií) s cílem eliminovat nedůvodně vysokou míru vyčleňování dětí mimo hlavní vzdělávací proud, vyrovnávat podmínky v přístupu k mimoškolním vzdělávacím příležitostem, zdrojům a službám a specificky se přitom zaměřit na lokality a skupiny ohrožené sociálním, kulturním nebo jazykovým vyloučením. 11) Specificky zlepšovat kvalitu vzdělávání na druhém stupni základní školy jako hlavního vzdělávacího proudu. 12) S využitím nástrojů metod pedagogického výzkumu vyhodnotit praktické zkušenosti s kurikulární reformou v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání. 13) Jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body srozumitelné pro učitele, žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost.

	<ol style="list-style-type: none"> 14) Vytvořit mechanismus pro shromažďování všech podnětů k úpravě kurikulárních dokumentů a stabilní odbornou platformu pro jejich vyhodnocování. 15) Rozvíjet a účinně do vzdělávacího procesu zapojovat aktivity vedoucí ke zdravému životnímu stylu. 16) Podporovat propojování školního a mimoškolního vzdělávání. 17) Přesněji vymezit typy a stupně znevýhodnění a nadání dětí a žáků a jim odpovídající podpůrná opatření včetně financování. 18) Podporovat kompenzaci všech typů znevýhodnění a rozvoj všech typů nadání, a to na principu individualizace podpory. 19) Podporovat efektivní a cílené primárně preventivní aktivity určené žákům a pedagogům s cílem minimalizace či oddálení rizika spojeného s výskytem rizikového chování. 20) Rozvíjet a podporovat efektivní poradenskou činnost v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí, žáků a studentů. 21) Tvorba systému specializovaných pedagogických, sociálních a psychologických služeb, které pomohou pedagogům vyrovnat se s péčí o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a s žáky mimořádně nadanými. 22) Zavést systém diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb pro děti a žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí tak, aby bylo možno vyhodnocovat úspěšnost opatření na podporu jejich vzdělávání. 23) Systémově nastavit podmínky pro činnost specialistů ve školách a školských poradenských zařízeních. 24) Podporovat zájmové vzdělávání a jeho vazby na formální vzdělávání pro skupinu dětí a žáků od 6 do 15 let. 25) Zajistit, aby každý pedagog mohl využívat programy dalšího vzdělávání a aby měl k dispozici individuální podporu založenou na reflexi vlastní pedagogické činnosti pod odborným vedením kdykoli v průběhu své profesní dráhy. 26) Podporovat efektivní formy vzájemného sdílení zkušeností mezi pedagogy, zmapovat a zveřejňovat pro inspiraci zkušenosti českých škol s touto formou zlepšování, vytvářet platformy pro komunikaci mezi školami a zaměstnanci. 27) Vytvořit zastřešující kurikulární dokument pro oblast předškolního až vysokoškolského vzdělávání, který formou výstupů z učení popíše podstatu a cíle vzdělávání v jednotlivých částech vzdělávací soustavy.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-3

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 11: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023

Platnost dokumentu	2019–2023
Stručný obsah dokumentu	<p>Dlouhodobý záměr, jakožto jeden z implementačních dokumentů Strategie 2020, respektuje Programové prohlášení vlády z června 2018, Strategický rámec Česká republika 2030 (dále jen „ČR 2030“) a současně věcně navazuje na celou řadu studií, analýz, koncepčních a strategických dokumentů vydávaných na národní i nadnárodní úrovni. Dokument rozděluje vydefinované cíle podle oblastí vzdělávání (předškolní vzdělávání; základní vzdělávání; střední vzdělávání; vyšší odborné vzdělávání; hodnocení žáků, škol a školského systému; rovné příležitosti ve vzdělávání; zlepšení podmínek pracovníků v regionálním školství; základní umělecké, jazykové a zájmové vzdělávání; ústavní a ochranná výchova; další vzdělávání; řízení školského systému).</p> <p>Klíčovou roli při přípravě DZ ČR 2019 - 2023 plnil zastřešující materiál obsahující základní rámec vzdělávací politiky ČR, Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.</p> <p>S ohledem na přípravu nového klíčového strategického dokumentu v oblasti vzdělávacího systému ČR s názvem Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ (dále jen „Strategie 2030+“) je zcela nezbytné, aby jeho obsah zohlednil dílčí cíle a opatření DZ ČR 2019 - 2023 a zároveň aby byla zajištěna plná synergie obou dokumentů a jednotlivých intervencí, a to i v kontextu tvorby navazujícího Dlouhodobého záměru na období 2023-2027, který již bude plně implementačním dokumentem nové Strategie 2030+.</p>
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Více peněz za kvalitní práci pedagogů. 2) Provést revizi kurikula a podpořit implementaci inovovaných RVP do škol. 3) Zlepšené řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení (krajské úřady). <p>Předškolní vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Společně s MPSV vytvořit efektivní model péče o děti v předškolním věku. ○ Zvyšovat podíl dětí zapojených v povinném předškolním vzdělávání. ○ Zkvalitňovat předškolní vzdělávání a eliminovat odklady povinné školní docházky. ○ Zasazovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí včetně rozvoje jejich tvořivosti. <p>Základní vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Revidovat kurikulum základního vzdělávání a zvýšit kvalitu vzdělávání, zejména na 2. stupni základního vzdělávání. ○ Omezovat vnější diferenciaci a podporovat desegregaci v základním vzdělávání. ○ Odstraňovat v maximální možné míře disparity v průběhu a podmínkách vzdělávání žáků na základním stupni vzdělávání napříč regiony se zaměřením na oblasti s přítomností sociálně vyloučených lokalit. ○ Podporovat integraci žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.

	<p>Hodnocení žáků, škol a školského systému</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Podporovat kulturu externího i interního hodnocení kvality vzdělávání založenou na formativních prvcích, podporovat formativní hodnocení na všech úrovních. ○ Podporovat a rozšiřovat metodický rozměr práce ČŠI. ○ Hodnotit školy a školská zařízení optikou vzdělávacích výsledků, a to i v mezinárodním kontextu. ○ Důsledně pracovat s výsledky a výstupy externího i interního hodnocení na všech úrovních a na jejich základě přijímat daty podložená a výzkumně ověřená (dále také evidence-based) opatření ke zlepšování kvality vzdělávání. <p>Rovné příležitosti ve vzdělávání</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zefektivnit systém školských poradenských zařízení zavedením sjednocených postupů při poskytování poradenských služeb, a to zejména při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a doporučování podpůrných opatření. ○ Podporovat rovnost v přístupu ke vzdělávání na všech úrovních škol, která umožní každému dítěti, žákovi a studentovi plně rozvinout své schopnosti ve společnosti svých vrstevníků. ○ Zasazovat se o maximální rozvoj potenciálu všech dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti. ○ Zajistit rovnost v přístupu ke vzdělávání na všech stupních škol a omezit vnější selektivitu vzdělávacího systému. ○ Zajistit společný postup na úrovni zřizovatelů, obcí s rozšířenou působností a krajů. <p>Zlepšení podmínek pracovníků v regionálním školství</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Podporovat komplexní systém ucelené podpory profesního rozvoje učitelů i ředitelů, zahrnující všechny prvky profesionalizačního kontinua. ○ Podporovat procesy strategického řízení rozvoje školy a pedagogického vedení. ○ Zlepšovat odměňování pracovníků v regionálním školství, zajistit jim růst platů a zlepšovat podmínky pro práci ředitelů.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/dz-cr-2019-2023

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Tab. 12: Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019–2020

Platnost dokumentu	2019–2020
Stručný obsah dokumentu	Cílem dokumentu je na základě dosavadních zkušeností zlepšit podmínky pro realizaci změn a přispívat k širokému přijetí principů inkluze u odborné i široké veřejnosti.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Informovat veřejnost a pedagogické pracovníky o inkluzivním vzdělávání. 2) Připravovat relevantní data pro rozhodování MŠMT v oblasti inkluzivního vzdělávání. 3) Zajistit datové podklady využitelné pro prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání. 4) Posilovat kompetence pedagogů škol v postupech individualizace ve vzdělávání. 5) Posílit speciálně pedagogické dovednosti v pregraduální přípravě a dalším profesním rozvoji pedagogických pracovníků v oblasti inkluzivního vzdělávání. 6) Vytvořit standard kvality školního poradenského pracoviště na úrovni vzdělávací instituce. 7) Zajistit služby zdravotní péče ve školách a školských zařízeních. 8) Zkvalitnit a sjednotit poskytování poradenských služeb ve školách a ŠPZ. 9) Zajistit a systematizovat jazykovou přípravu (čeština jako druhý jazyk). 10) Snižovat administrativní zátěž při realizaci inkluzivního vzdělávání do praxe. 11) Snižovat externí diferenciaci na úrovni předškolního, základního a středního vzdělávání.
Vyhodnocení naplňování strategie	Tento dokument navazuje na Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018. Akční plán inkluzivního vzdělávání na roky 2021 a následující není. Navazujícím
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.inkluzevpraxi.cz/apivb/akcni-plan-inkluzivniho-vzdelavani

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 13: Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Platnost dokumentu	2014–2020
Stručný obsah dokumentu	Strategie digitálního vzdělávání navrhuje soubor možných intervencí v počátečním vzdělávání na podporu digitálního vzdělávání (vzdělávání, které účinně využívá digitální technologie na podporu výuky a vzdělávání, které rozvíjí digitální gramotnost žáků) s cílem nastavit podmínky a procesy ve vzdělávání, které digitální vzdělávání umožní realizovat.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. 2) Zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s digitálními technologiemi. 3) Rozvíjet inženýrské myšlení žáků.
Vyhodnocení naplňování strategie	V roce 2018 proběhlo průběžné hodnocení implementace Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. Strategie digitálního vzdělávání na rok 2021 a následující není. Vtaženo do strategie 2030+.

Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020
---	---

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 14: Koncepce podpory mládeže 2014–2020

Platnost dokumentu	2014–2020
Stručný obsah dokumentu	Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 určuje strategické cíle státní politiky ve vztahu k mládeži. Reflektuje potřeby mládeže zejména v oblasti vzdělávání a mobility, zaměstnanosti a podnikání mladých lidí, kultury a tvořivosti, jejich participace, zdraví a zdravého životního stylu, mládeže s omezenými příležitostmi a dobrovolnictví. Zabývá se také environmentální a globální rozvojovou problematikou včetně přístupu mladých lidí k právům a informacím.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k právům. 2) Usnadňovat rovný přístup dětí a mládeže k informacím. 3) Vytvářet příznivé a udržitelné podmínky pro účast dětí a mládeže v zájmovém a neformálním vzdělávání. 4) Rozšiřovat a zatraktivnit nabídku činnosti ve volném čas a motivovat děti a mládež k jejímu aktivnímu využívání. 5) Podporovat zvyšování přeshraniční mobility mládeže. 6) Zlepšovat podmínky pro zaměstnanost a zaměstnatelnost mládeže. 7) Podporovat všestranný a harmonický rozvoj dětí a mládeže s důrazem na jejich fyzické a duševní zdraví a morální odpovědnost. 8) Podporovat aktivní zapojení dětí a mládeže do rozhodovacích procesů a do ovlivňování společenského a demokratického života. 9) Vytvářet příznivé podmínky pro dobrovolnictví mladých lidí včetně oceňování a uznávání dobrovolných činností. 10) Usnadňovat začlenění dětí a mládeže s omezenými příležitostmi. 11) Motivovat děti a mládež k životu s principy udržitelného rozvoje a rozvíjet jejich environmentální gramotnost. 12) Podporovat rozvoj kompetencí dětí a mládeže pro bezpečné a tvořivé užívání médií. 13) Nabízet dětem a mládeži rozmanité cesty ke kultuře, umění a tradicím.
Vyhodnocení naplňování strategie	Došlo k vydání dvou hodnotících zpráv k datu 30. dubna 2017 a 30. listopadu 2020. Navazující Koncepce podpory mládeže pro rok 2021 a následující stále není zpracována.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/mladez/narodni-strategie-pro-mladez

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 15: Strategie regionálního rozvoje ČR 2021-2027 (SRR 2021+)

Platnost dokumentu	2021-27
Stručný obsah dokumentu	Strategie regionálního rozvoje České republiky 2021-2027 je základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje. Hlavním smyslem je identifikovat tematické oblasti, ve kterých je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a zároveň určit, jaké různé intervence by měly být realizovány v odlišných územích, což povede k posílení územní konkurenceschopnosti, ke snižování regionálních odlišností a nalézání řešení podporujících udržitelný rozvoj území. Regiony efektivně zhodnocují svůj rozvojový potenciál, zvyšuje se jejich sociální stabilita, konkurenceschopnost má trvalý, stabilně rostoucí trend a zlepšují se podmínky pro kvalitní život všech obyvatel a prosperitu firem.
Opatření vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zlepšit dostupnost vzdělávání a služeb péče o děti. 2) Omezit předčasné odchody ze vzdělávání na základním a střední stupni vzdělávání a podporovat žáky, kteří ze vzdělávání předčasně odešli. 3) vytvoření kvalitního vzdělávacího systému dostatečně reagujícího na společenské a technologické změny. 4) Odstranění bariér rozvoje souvisejících se sociální nestabilitou a lepší využití potenciálu k proměně a rozvoji krajů. 5) Vytvoření fungujícího systému dalšího profesního vzdělávání. 6) Zapojení zaměstnavatelů do odborné přípravy a odborného vzdělávání. 7) Podpora motivace žáků a studentů ve vazbě na místní trh práce. 8) Poskytování specifického vzdělávání a realizace volnočasových aktivit. 9) Zajištění územní dostupnosti a adekvátních kapacit vzdělávání. 10) Podpora vzdělávání sociálně vyloučených a ohrožených skupin obyvatelstva.
Vyhodnocení naplňování strategie	Pro roky 2020-2021 byl zpracován akční plán.
Odkaz na strategii v plném znění	https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Tab. 16: Strategie sociálního začleňování 2021–2030

Platnost dokumentu	2021-2030
Stručný obsah dokumentu	Strategie sociálního začleňování 2021–2030 je národní dokument schválený vládou České republiky usnesením č. 55 dne 20. ledna 2020, který zastřešuje hlavní oblasti významné pro sociální začleňování osob sociálně vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených. Materiál pokrývá také oblasti boje s chudobou a sociálním vyloučením a stanovuje prioritní témata sociálního začleňování a jeho financování ze zdrojů České republiky i Evropské Unie.
Opatření vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zajistit podmínky (materiální, technické, finanční, personální) pro vzdělávání ve školách hlavního vzdělávacího proudu pro všechny děti, žáky a studenty. Rovný přístup ke vzdělání. 2) Prevence předčasného odchodu ze vzdělávacího procesu. 3) Vytvářet podmínky pro vstup a udržení se na trhu práce pro osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené.

	<ol style="list-style-type: none"> 4) Zkvalitnění a rozvoj poradenského systému za účelem zajištění rovného přístupu ve vzdělávání (od předškolního po vysokoškolské, vč. prevence rizikového chování). 5) Zajištění podpory rovného přístupu ve vzdělávání prostřednictvím mimoškolních aktivit (podpora efektivního zájmového a neformálního vzdělávání). 6) Minimalizace rizik spojených s rizikovým chováním u dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím podpory standardizovaných a certifikovaných služeb v oblasti primární prevence rizikového chování ve vzdělávání, ve spolupráci s rodinou a sociálními službami. 7) Zajistit komplexní, mezioborovou včasnou pedagogickou péči o děti do tří let věku z rodin vyloučených či vyloučením ohrožených a nepodnětných, podpora předškolního vzdělávání, výchovy a péče. 8) Podpora rozvoje a tvorby místních strategií rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a systematické sociálně pedagogické intervence v domácnostech ohrožených sociálním vyloučením. 9) Podpora poradenských, intervenčních a aktivizačních služeb v činnosti vzdělávacích institucí. 10) Podpůrné služby k získání a dokončení vzdělávání pro osoby ze sociálně znevýhodněného prostředí podporující jednat samotné žáky a studenty ve studiu, tak jejich rodiče v podpoře svých studujících dětí. 11) Propojení a spolupráce škol, rodin, sociálních služeb a orgánů sociálně právní ochrany dítěte. 12) Předcházet či zabránit neodůvodněnému rozřazování dětí, segregaci dle nadání a socioekonomického statutu rodiny. 13) Podpora při zajišťování psychosociální podpory znevýhodněným zaměstnancům, užší spolupráci zaměstnavatelů a vzdělávacích institucí vč. celoživotního vzdělávání, rekvalifikačních a obdobných kurzů.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.mpsv.cz/strategie-socialniho-zaclenovani-2021-2030

Zdroj: vlastní zpracování, 2021.

Tab. 17: Strategický rámec Česká republika 2030

Platnost dokumentu	2017–2030
Stručný obsah dokumentu	<p><i>Česká republika 2030</i> je strategickým rámcem pro dlouhodobý rozvoj české společnosti, jehož cílem je zvyšování kvality života všech obyvatel a obyvatelek České republiky při respektování přírodních limitů. Na základě strukturální analýzy současného stavu a trendů formuluje strategické a specifické cíle, kterých by Česká republika měla do roku 2030 dosáhnout. Jejich naplňování bude v gesci věcně příslušných ústředních orgánů státní správy, strategický rámec zároveň bude sloužit jako vodítko pro rozvoj regionů a obcí.</p>
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Vzdělávací systém je inkluzivní a vzájemně prostupný, neselektuje žáky a žákyně v útlém věku na talentované a netalentované a omezuje závislost vzdělávacích drah a výsledků na jejich socioekonomickém zázemí. 2) Systém vzdělávání podporuje učitele, učitelky a další vzdělavatele, aby se ve vzdělávání dokázali přinášet potřebné změny a převzít roli průvodců

	<p>účastníků vzdělávání v měnícím se světě. Je otevřený intenzivnímu kontaktu s reálným světem a zapojuje všechny aktéry ve vzdělávání.</p> <p>3) Vzdělávání zajišťuje každému přístup k rozvoji přenositelných kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život. Systém zahrnuje přiměřený všeobecný základ nezbytný pro další vzdělávání, zapojení do společnosti i pro porozumění vzájemné provázanosti současného světa.</p> <p>4) Systém celoživotního vzdělávání je veřejně garantovaný a široce dostupný: Zaměřuje se jak na profesní vzdělávání, tak i na vzdělávání v oblasti přenositelných dovedností.</p>
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.cr2030.cz/strategie/dokumenty-ke-stazeni/

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 18: Národní strategie primární prevence rizikového chování 2019–2027

Platnost dokumentu	2019–2027
Stručný obsah dokumentu	Národní strategie 2019–2027 je základním strategickým dokumentem MŠMT, který tvoří/vytváří základní rámec politiky primární prevence rizikového chování v České republice.
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	Prostřednictvím efektivního systému primární prevence, fungujícího na základě komplexního působení všech na sebe vzájemně navazujících subjektů, snížit míru rizikového chování u dětí a mládeže a minimalizovat jeho vznik.
Vyhodnocení naplňování strategie	Národní strategie 2019–2027 navazuje na Národní strategii primární prevence a rizikového chování na období 2013–2018. Pro roky 2019–2021 byl zpracován akční plán k naplňování strategie.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 19: Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020

Platnost dokumentu	2014–2020
Stručný obsah dokumentu	Dokument navazuje na „Koncepci péče o mimořádně nadané děti a žáky pro období let 2009–2013“. Koncepce 2014–2020 se odlišuje od předchozí koncepce zejména v tom, že se neomezuje pouze na cílovou skupinu (mimořádně) nadaných dětí, žáků a studentů, nýbrž je zaměřena širěji – na podporu identifikace, rozvoje a uplatnění nadání dětí, žáků a studentů (dále jen podpora nadání).
Hlavní cíle vydefinované dokumentem	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kontinuální systematická podpora identifikace, rozvoje a uplatnění nadání. 2) Aktivní vyhledávání a vytváření příležitostí k identifikaci, rozvoji a uplatnění nadání. 3) Systematickou podporu rozvoje odborných kompetencí a vzájemné spolupráce všech aktérů podílejících se na rozvoji a péči o nadané. 4) Poskytování zpětné vazby o (potřebných) změnách systému, které by měly být reflektovány v právních předpisech.

	5) Mezinárodní spolupráce, realizace výzkumů a zveřejňování relevantních informací z oblasti nadání a péče o nadané. 6) Průběžné monitorování a evaluace systému.
Odkaz na strategii v plném znění	http://www.msmt.cz/mladez/system-podpory-nadani

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

Tab. 20: Státní program environmentální vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025

Platnost dokumentu	2016–2025
Stručný obsah dokumentu	Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství na léta 2016–2025 je klíčovou národní strategií pro oblast EVVO a EP, která strukturovaně definuje vizi, cíle a opatření (v akčních plánech potom i úkoly), do nichž se vedle orgánů státní správy zapojují kraje, obce a města, školy, včetně škol vysokých, specializovaná zařízení pro EVVO a EP jako jsou střediska ekologické výchovy a environmentální poradny, další subjekty zřizované veřejnou správou i soukromé, neziskové organizace, vzdělávací a výzkumné instituce, muzea, ZOO, botanické zahrady, lesnické instituce, knihovny či zařízení církví apod.
Hlavní oblasti vydefinované dokumentem	1) Udržitelnost systému a prostředí pro EVVO a EP. 2) Kvalita, diverzita a inovace v EVVO a EP. 3) Spolupráce, síťování a porozumění EVVO a EP. 4) Posilování postavení a porozumění EVVO a EP – propagace, PR, popularizace. 5) Vzdělávací cíle a relevantní témata.
Vyhodnocení naplňování strategie	Na roky 2019–2021 je zpracován akční plán.
Odkaz na strategii v plném znění	https://www.mzp.cz/cz/statni_program_evvo_ep_2016_2025

Zdroj: vlastní zpracování, 2019.

1.1.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Agregované výsledky dotazníkového šetření, které byly poskytnuty ŘO OP VVV realizačním týmům MAP s daty k 26. listopadu 2018, nejsou v této analytické části zohledněny z důvodu nízkého procenta zapojení mateřských a základních škol ze zájmového regionu (mateřské školy SO ORP Česká Třebová – 42,9 %, základní školy SO ORP Česká Třebová – 33,3 %, mateřské školy SO ORP Ústí nad Orlicí – 36,8 %, základní školy SO ORP Ústí nad Orlicí – 25 %). Data k 30. 10. 2019, které mají být realizačním týmům MAP předány, budou zohledněny při další aktualizaci analytické části MAP ve školním roce 2020/2021.

Agregované výsledky dotazníkového šetření, které byly poskytnuty ŘO OP VVV realizačním týmům MAP s daty k 13. říjnu 2020, nejsou v této analytické části zohledněny z důvodu nízkého procenta zapojení mateřských a základních škol ze zájmového regionu (mateřské školy SO ORP Česká Třebová –

28,6 %, základní školy SO ORP Česká Třebová – 16,7 %, mateřské školy SO ORP Ústí nad Orlicí – 36,8 %, základní školy SO ORP Ústí nad Orlicí – 12,5 %).

Relevantním tedy pro aktualizaci analytické části MAP zůstává dotazníkové šetření ze školního roku 2015/2016.

1.1.3.1 Dotazníkové šetření realizované MŠMT

Východiskem pro stanovení základních problémových okruhů bylo dotazníkové šetření realizované MŠMT, které bylo zahájeno v prosinci 2015. V SO ORP Ústí nad Orlicí se ho aktivně zúčastnilo 19 mateřských škol, tj. 100 % a 16 základních škol, tj. také 100 %. V SO ORP Česká Třebová se na něm podílelo 6 mateřských škol ze 7 (jedna mateřská škola vyplnila dotazník dodatečně), tj. 85,7 % a 7 základních škol, tj. 100 %. Získaná data tak můžeme považovat za relevantní.

Výsledky dotazníkového šetření

Základní školy – hlavní oblasti rozvoje definované v dotazníkovém šetření

Pro základní školy patří mezi nejvíce prioritní oblasti: podpora inkluzivního/společného vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení.³

Tab. 21: Hlavní oblasti podporované z OP – ZŠ v SO ORP Ústí nad Orlicí

Hlavní oblasti podporované z OP – ZŠ v SO ORP Ústí nad Orlicí	Pořadí podle potřeb škol
A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání	1
B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	3
C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti	4
D. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků	6
E. Podpora polytechnického vzdělávání	5
F. Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 22: Hlavní oblasti podporované z OP – ZŠ v SO ORP Česká Třebová

Hlavní oblasti podporované z OP – ZŠ v SO ORP Česká Třebová	Pořadí podle potřeb škol
A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání	2
B. Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti	5
C. Podpora rozvoje matematické gramotnosti	4
D. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě žáků	6
E. Podpora polytechnického vzdělávání	3
F. Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

³ pozn: Seřazení všech 6 hlavních oblastí od 1 (= největší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016–2020) do 6 (= nejmenší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016–2020).

Mateřské školy – hlavní oblasti rozvoje definované v dotazníkovém šetření

Jak uvádí následující údaje, pro mateřské školy jsou největšími prioritami: podpora polytechnického vzdělávání a v závěsu jsou podpora inkluzivního/společného vzdělávání a rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení.⁴

Tab. 23: Hlavní oblasti podporované z OP – MŠ v SO ORP Ústí nad Orlicí

Hlavní oblasti podporované z OP – MŠ v SO ORP Ústí nad Orlicí	Pořadí podle potřeb škol
A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání	2
B. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti	6
C. Podpora rozvoje matematické pregramotnosti	5
D. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě žáků	4
E. Podpora polytechnického vzdělávání	1
F. Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	2

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 24: Hlavní oblasti podporované z OP – MŠ v SO ORP Česká Třebová

Hlavní oblasti podporované z OP – MŠ v SO ORP Česká Třebová	Pořadí podle potřeb škol
A. Podpora inkluzivního / společného vzdělávání	2
B. Podpora rozvoje čtenářské pregramotnosti	4
C. Podpora rozvoje matematické pregramotnosti	5
D. Podpora kompetencí k iniciativě a kreativě žáků	6
E. Podpora polytechnického vzdělávání	2
F. Rozvoj infrastruktury školy, vč. rekonstrukcí a vybavení	1

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Nejvýznamnější překážky v jednotlivých sledovaných oblastech (podíl škol v rámci ORP, které danou překážku označily za nejvýznamnější)⁵

Podpora inkluzivního / společného vzdělávání

Mateřské i základní školy pro obě správní území ORP v poměrně značné shodě definují jako nejvýznamnější překážky pro danou oblast nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (především organizačně a finančně náročnou roli asistentů pedagoga) a velký počet dětí ve třídách, které mohou být způsobené předsudky pedagogickými pracovníky a nedostatečné zkušenosti s jinými formami výuky.

⁴ pozn.: Seřazení všech 6 hlavních oblastí od 1 (= největší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016–2020) do 6 (= nejmenší potřeba rozvíjet danou oblast v rámci podpory z Evropské unie v letech 2016–2020).

⁵ Pozn.: v každé oblasti jsou uvedeny 3 nejvýznamnější definované překážky, v případě shodné hodnoty jsou uvedeny všechny definované překážky. Pro porovnání obou ORP zpracovatel doplnil data z obou regionů. Znak „x“ je uváděn v případě pořadí, pokud je podíl nulový.

Tab. 25: Podpora inkluzivního / společného vzdělávání

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	MŠ		ZŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nedostatečné finanční zajištění personálních nákladů na práci s heterogenními skupinami dětí (např. asistentů pedagoga, pedagogické i nepedagogické pracovníky)	26,3 %	16,7 %	x	28,6 %
Nedostatek finančních prostředků pro realizaci mimoškolního vzdělávání pro znevýhodněné žáky (např. výstavy, exkurze, kroužky apod.)		16,7 %	x	
Nedostatečná vzájemná komunikace školy a rodiny (nezvládnutí řešení konfliktů a problémů, nedostatečná schopnost školy obhájit vlastní názory a postupy apod.)	5,3 %			
Velký počet dětí ve třídách	42,1 %	66,7 %	x	28,6 %
Nedostatečná schopnost učitelů pracovat s heterogenní skupinou	5,3 %			
Nezájem učitelů o zavedení inkluzivního prostředí školy (nezájem o změnu metod, forem a stylu práce)	5,3 %			
Problematika je nová, nerozumíme jí, nemáme žádné zkušenosti v oblasti inkluze/společného vzdělávání	5,3 %			
Technická nemožnost bezbariérových úprav školy	5,3 %			
Na školu je tlačeno ze strany státu na rychlou změnu stávajícího systému			x	28,6 %
Zřizovatel školy nepovažuje téma inkluze za prioritu			x	

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Rozvoj čtenářské pre/gramotnosti, rozvoj matematické pre/gramotnosti

Shodně s výsledky v rámci kraje a celé ČR se pohybují i výsledky obou správních území ORP a za nejvýznamnější překážku pro čtenářskou a matematickou pregramotnost v mateřských školách a čtenářskou a matematickou gramotnost na základních školách uvádí nedostatek finanční podpory pro vybavení a technické zázemí. Pro čtenářskou pregramotnost na MŠ je také velikou překážkou nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj čtenářské i matematické pregramotnosti. Dále jsou výsledky velmi rozprostřené, záleží spíše na názoru a stavu konkrétních škol viz následující tabulky.

Tab. 26: Rozvoj čtenářské pregramotnosti (pouze pro MŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	MŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek apod.)	42,1 %	66,7 %
Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti	63,2 %	66,7 %
Nedostatek možností pro sdílení dobré praxe	47,4 %	
Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti		33,3 %
Nedostatečný rozvoj mentoringu a dalších kolegiálních forem podpory na škole ve vztahu k příslušným gramotnostem (malá kreativita, stereotyp vyučujících, nízká sebmotivace apod.)		33,3 %
Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné pregramotnosti		33,3 %

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 27: Rozvoj čtenářské gramotnosti (pouze pro ZŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	ZŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.)	62,5 %	71,4 %
Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj gramotnosti	6,3 %	
Nedostatečné uplatňování metod a forem výuky ve vztahu k heterogenním skupinám žáků	12,5 %	
Nedostatek možností pro sdílení dobré praxe	6,3 %	
Nezájem ze strany žáků a rodičů	6,3 %	14,3 %
Nedostatečný rozvoj mentoringu na škole ve vztahu k příslušným gramotnostem (malá kreativita, stereotyp vyučujících, nízká sebmotivace apod.)		14,3 %

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 28: Rozvoj matematické pregramotnosti (pouze pro MŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	MŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné pregramotnosti (nedostatečné materiálně technické zázemí, chybějící finance na inovace a výměnu pomůcek k rozvoji pregramotností, nedostatečný počet pomůcek apod.)	15,8 %	66,7 %
Nedostatek interaktivních metod a pomůcek pro rozvoj pregramotnosti	31,6 %	66,7 %
Nedostupnost informačních a komunikačních technologií pro rozvoj příslušné gramotnosti	10,5 %	33,3 %
Nedostatečný rozvoj mentoringu a dalších kolegiálních forem podpory na škole ve vztahu k příslušným gramotnostem (malá kreativita, stereotyp vyučujících, nízká sebmotivace apod.)		33,3 %
Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj příslušné pregramotnosti		33,3 %
Nedostatečný tlak na implementaci rozvoje příslušné pregramotnosti na národní úrovni	10,5 %	

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 29: Rozvoj matematické gramotnosti (pouze pro ZŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	ZŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj příslušné gramotnosti (k personálnímu zajištění pedagogického dozoru koutků, volně otevřených učeben, k možnému půlení hodin, k inovaci a výměně učebních pomůcek k rozvoji gramotností, k zajištění dostatečného počtu těchto pomůcek apod.)	56,3 %	42,9 %
Nízká časová dotace pro rozvoj příslušné gramotnosti mimo výuku	6,3 %	14,3 %
Nedostatečné uplatňování metod a forem výuky ve vztahu k heterogenním skupinám žáků	6,3 %	14,3 %
Nezájem ze strany žáků a rodičů		14,3 %
Nízká úroveň kooperace školy s dalšími aktéry k rozvoji gramotnosti (projekty se školami, s obcemi, science centry, neziskovými organizacemi apod.)		14,3 %
Chybějící nebo nedostatečný srovnávací nástroj úrovně gramotnosti pro žáky daného věku nebo ročníku	6,3 %	
Nedostatečný rozvoj mentoringu na škole ve vztahu k příslušným gramotnostem (malá kreativita, stereotyp vyučujících, nízká sebmotivace apod.)	6,3 %	

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě na mateřských školách a kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě na základních školách

V rámci mateřských škol se v daném kraji a celé ČR vyznačoval za největší překážku nedostatek finančních prostředků. Pro SO ORP Ústí nad Orlicí a Českou Třebovou byla tato překážka také velice zásadní spolu s malým zájmem a stereotypní přístup pedagogů k podpoře iniciativy a kreativity.

Tab. 30: Podpora kompetencí k iniciativě a kreativitě (pouze MŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	MŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Malý zájem a stereotypní přístup pedagogů k podpoře iniciativy a kreativity	21,1 %	X
Nedostatek finančních prostředků pro zajištění pomůcek, literatury apod. pro rozvoj iniciativy a kreativity	31,6 %	x
Jiné	15,8 %	
Žádné	15,8 %	x
Zřizovatel školy nepovažuje téma za prioritu		x

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 31: Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě (pouze ZŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	ZŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Malý zájem pedagogů o podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity	18,8 %	
Malý zájem žáků o témata, cvičení, projekty rozvíjející kompetence k podnikavosti, iniciativě a kreativitě	6,3 %	
Nedostatečná dostupnost informačních a komunikačních technologií pro výuku v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity	6,3 %	
Nedostatek finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku	62,5 %	71,4 %
Jiné	6,3 %	
Nedostatek výukových materiálů, pomůcek a metodik v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity		28,6 %

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Podpora polytechnického vzdělávání

Napříč výsledky pro ČR, Pardubický kraj a konkrétněji pak SO ORP České Třebové a Ústí nad Orlicí se v MŠ i ZŠ vyznačuje jako největší překážkou pro polytechnické vzdělávání nedostatek financí na jeho podporu a nedostatek vybavení (pomůcky, laboratoře, nedostatečné prostory). Mateřské školy z SO ORP Ústí nad Orlicí považují za silnou překážku také málo příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky. Obecně se školy dále shodují na malém zájmu pedagogů o podporu polytechniky ve školách, strachu o bezpečnost dětí či absenci pozice pracovníka pro rozvoj dané oblasti.

Tab. 32: Podpora polytechnického vzdělávání (MŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	MŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nevhodné či žádné vybavení pomůckami pro rozvoj polytechnického vzdělávání (vybavení tříd, heren, hřišť, keramických dílen apod.)	5,3 %	33,3 %
Malý zájem pedagogů o podporu polytechnického vzdělávání nebo strach o bezpečnost dětí	10,5 %	
Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechnického vzdělávání	5,3 %	16,7 %
Nedostatek financí na podporu polytechnického vzdělávání	36,8 %	50,0 %
Nedostatek příležitostí k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti polytechniky	26,3 %	
Jiné	10,5 %	
Žádné	5,3 %	

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

Tab. 33: Podpora polytechnického vzdělávání (ZŠ)

Nejvýznamnější překážky pro danou oblast	ZŠ	
	SO ORP Ústí nad Orlicí	SO ORP Česká Třebová
Nedostatečné/neodpovídající prostory	12,5 %	14,3 %
Nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod.	31,3 %	14,3 %
Malý zájem o polytechnické vzdělávání ze strany žáků a rodičů	6,3 %	28,6 %
Nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků	25,0 %	42,9 %
Absence pozice samostatného pracovníka nebo pracovníků pro rozvoj polytechniky	12,5 %	
Jiné	12,5 %	

Zdroj: dotazníkové šetření MŠMT, 2015-2016.

1.1.3.2 Dotazníkové šetření k finanční náročnosti vzdělávání

Podkladem pro aktualizaci analytické části MAP je souhrnná zpráva k dotazníkovému šetření k finanční náročnosti. Toto dotazníkové šetření probíhalo od 26. února do 22. března 2019 a zaměřovalo se na finanční náročnost z pohledu mateřských škol, základních škol a zákonných zástupců. Celá zpráva je k dispozici na webových stránkách – ke stažení [zde](#).

1.1.3.3 Agregovaný popis potřeb škol

V průběhu září 2020 až února 2021 zpracovávaly zapojené školy aktualizace Popisů potřeb rozvoje školy, které vznikly na přelomu roku 2018/2019. Obě verze byly základním analytickým vstupem a klíčovým dokumentem místního akčního plánování ve sledovaném území. Cílem tohoto dokumentu je podat souhrnný přehled o potřebách škol v jednotlivých oblastech (čtenářská gramotnost, matematická gramotnost, rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech a další potřeby rozvoje

školy). V těchto jednotlivých oblastech měli zástupci školy identifikovat – co proběhlo dobře, v čem je škola úspěšná, v čem by se mohla zlepšit a v čem potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit. Celkem se na území MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová aktualizovalo 39 škol své Popisy potřeb (15 MŠ, 11 ZŠ, 10 ZŠ a MŠ, 2 ZUŠ, 1 speciální ZŠ). Agregovaný popis potřeb je dostupný [zde](#).

1.1.3.4 Dotazníkové šetření rovné příležitosti

Během školního roku 2020/2021 proběhlo zároveň se sběry dat pro Agregovaný popis potřeb školy dotazníkové šetření, vedené řízeným rozhovorem se zaměřením na témata rovných příležitostí, tak jak jsou jednotlivé témata navrženy v Metodice rovných příležitostí pro prioritní osu 3 OP VVV. Jedním z témat je mimo jiné i porovnání finanční náročnosti vzdělávání v rámci území, dostupnost volnočasových aktivit a možnosti zajištění obědů pro děti z nižších sociálně ekonomických vrstev obyvatelstva. Celá zpráva je k dispozici na webových stránkách – ke stažení [zde](#).

1.1.3.5 Online výuka – dotazníkové šetření

Situace, která ve školách nastala na jaře 2020 zcela jistě ovlivnila životy samotných pedagogů, dětí, žáků a rodičů. Mimořádné opatření vydané Ministerstvem zdravotnictví dne 10. 3. 2020 zakázalo osobní účast žáků a studentů základních, středních, vyšších odborných a vysokých škol na vzdělávání. Na základě zakázání osobní účasti žáků na vzdělávání, byla většina škol nucena přistoupit k distanční výuce, ve většině případů poté k online výuce, kterou podporovalo a požadovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Situace se nenavrátila do zcela standartního režimu na delší dobu ani po roce trvání a aktuálně, od dubna 2021, dochází k postupnému návratu dětí a žáků do škol.

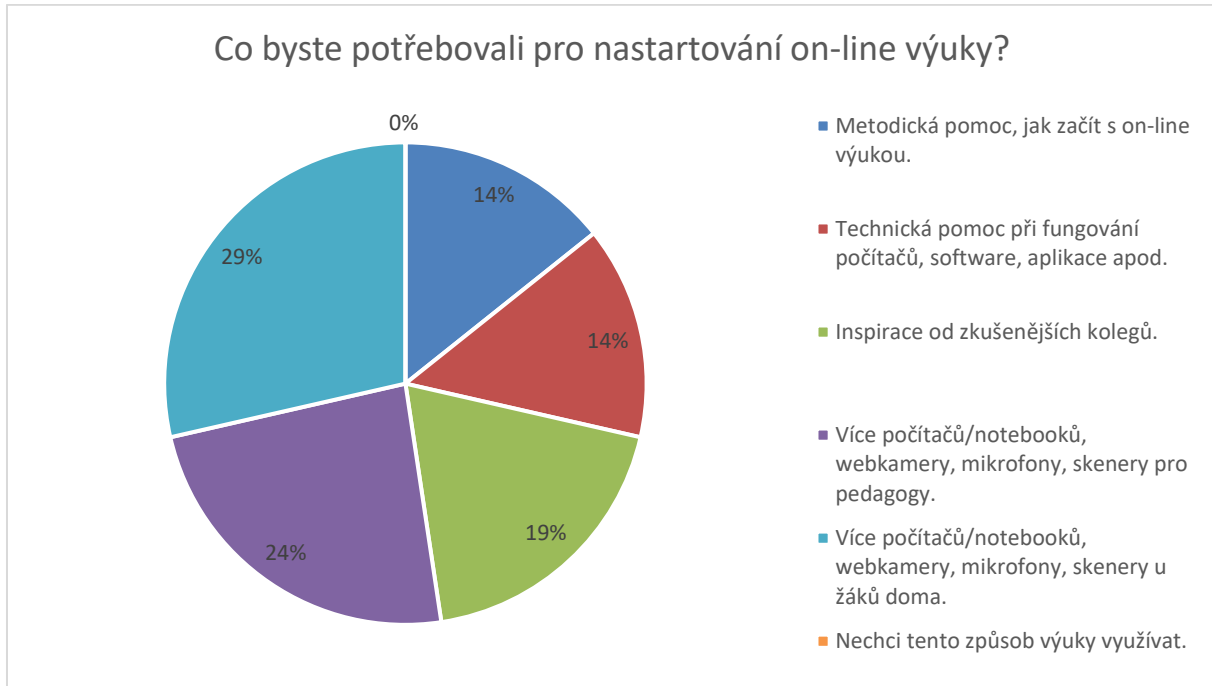
O tom, jak konkrétně bude distanční výuka v konkrétní škole vypadat rozhoduje ředitel školy. MŠMT vytvořilo webové stránky <https://nadalku.msmt.cz/cs>, které dávají školám tipy ke vzdělávání na dálku, dále MŠMT podpořilo vysílání České televize vzdělávacích pořadů pro žáky 1. a 2. stupně včetně přípravy na přijímací zkoušky na SŠ a víceletá gymnázia. Tato forma vzdělávání je zcela legitimní podle školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) a naplňuje cíle, které právní úprava školám přikazuje plnit. V reakci na nastalou situaci se objevila široká paleta nástrojů, které umožňovala výuku na dálku ať už v synchronním režimu – učitel se s žáky setkává on-line v reálném čase a v asynchronním režimu, kdy učitel zadá výukové materiály, student si je vyzvedne a pracuje ve vlastním tempu, v on-line prostředí se spolu nesetkávají. Zároveň velké množství platforem, přes které bylo možno vést výuku on-line nabídlo své služby zdarma.

V rámci projektu bylo provedeno několik šetření za účelem reakce na aktuální situaci v daných školách a k nastavení parametrů pomoci. První šetření bylo provedeno v dubnu 2020, a to formou dotazníkového šetření a druhé bylo realizováno během tvorby Popisů potřeb škol (září 2020 až únor 2021). V zájmovém území se nachází 21 základních škol.

Při dotazníkovém šetření na jaře 2020 bylo celkem posbíráno 13 odpovědí, návratnost dotazníkového šetření tak dosáhla 62 %.

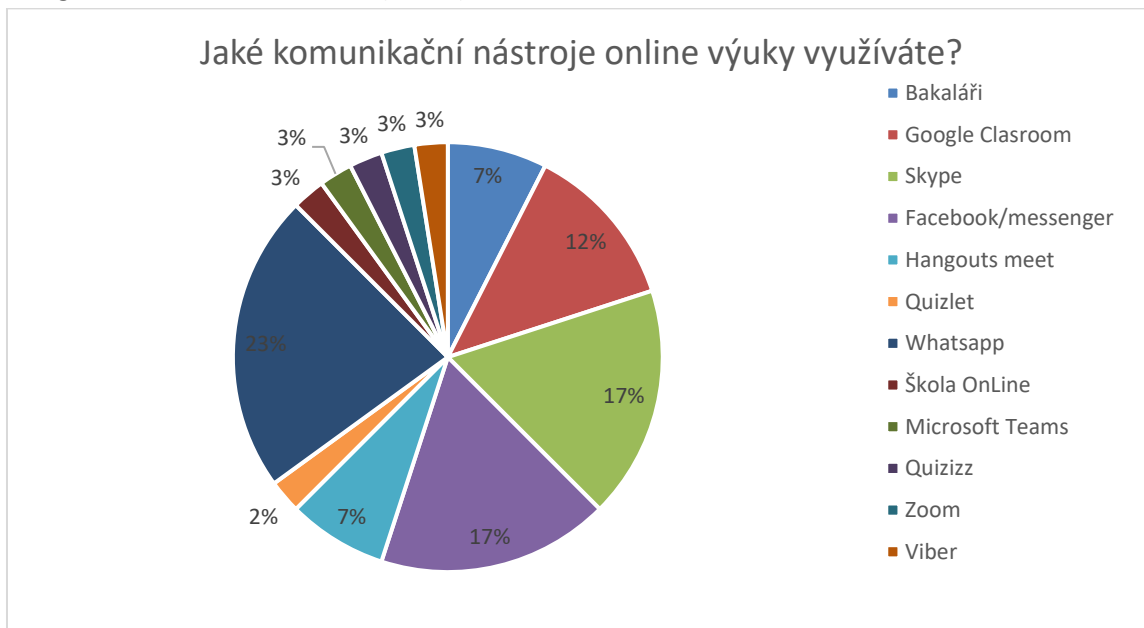
Obrázek č. 5 znázorňuje, co jednotlivé školy definovaly jako potřebné na začátku zahájení distančního vzdělávání (jaro 2020). Celkem 29 % odpovědí směřovalo do technického a materiálního vybavení žáků

a 24 % do technického materiálního vybavení pedagogů. Metodická pomoc byla definována jen ve 14 % případů, inspirace od zkušenějších kolegů v 19 % odpovědí. Během terénního šetření a tvorby Popisů potřeb škol (podzim 2020), většina škol uvedla, že aktuálně pomoc nepotřebují a vše funguje tak jak má. Potřeby se týkaly například technické pomoci, sdílení zkušeností a školení pro pedagogy.

Obr. 5: Definované potřeby škol po zahájení distanční výuky (Zdroj: vlastní šetření, vlastní zpracování 04/2020)

Nejvyužívanější komunikační nástroje online výuky byly na jaře 2020 definovány: WhatsApp, Skype a Facebook dále pak Bakaláři a Google Classroom. Výsledky šetření provedeného na podzim 2020 toto nepotvrdily, v té době jako hlavní platformu distančního / on-line vzdělávání nejvíce škol uvedlo, Google Classroom a MS Teams (obr. 6).

Obr. 6: Komunikační nástroje výuky jednotlivých škol (Zdroj: vlastní zpracování, vlastní šetření 04/2020)

Poslední otázkou dotazníku pak bylo, jak konkrétně byla online výuka prováděna. Nejčastějším způsobem využití je zadávání úkolů přes e-mail/popřípadě jinou aplikaci, jedná se o způsob, při kterém není nutné, aby se žák s učitelem ve virtuálním prostoru sešli – asynchronní. Mezi zasílaným materiálem mohli žáci i velmi často najít odkazy na videa, nebo doporučení dalších studijních materiálů. Většinou se jednalo o materiály vytvořené jinými lidmi, ale našli se i pedagozi, kteří pro děti tvořily své vlastní videa a materiály. Druhým nejčastějším způsobem využití byl vedení online výuka jako videokonference – tento styl výuky je vnímán, jako nejvíce podobný klasické výuce, a jedná se o reálný kontakt přímo s žáky v reálném čase – učitel má přehled o tom, kdo ze studentů je aktivní, jaká je účast, jedná se o přímou interakci.

Nejideálnější je kombinace videokonferencí a zároveň zadávání práce přes email, aby informace o tom, co studenti mají dělat, zazněla minimálně dvakrát a bylo tuto informaci možno i zpětně dohledat. Z tohoto důvodu je pravděpodobně možné najít tyto dvě odpovědi v odpovědích respondentů současně.

Více než polovina respondentů přiznala, že během distanční výuky došlo k ověřování znalostí – v podobě dotazníků, nebo přes quizzlet, quizziz, google classroom.

Při šetření, které probíhalo na podzim roku 2020 měly školy říct, zda uvažují o zachování distanční výuky / online vzdělávání i v budoucnu, většina odpověděla, že ano (např. když je žák nemocný nebo pro potřeby domácích úkolů).

1.1.3.6 Informace o stávajícím stavu čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP včetně srovnání se situací v ČR

Stávající stav čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a inkluзивity v území MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová se situací v České republice byl porovnáván na základě dat zjištěných v rámci aktivity 2.7 Podpora škol v plánování, ve které byly tvořeny Popisy potřeb škol a Agregovaný popis potřeb škol. Dále byly informace zjišťovány z výročních a tematických zpráv České školní inspekce (např. zprávy o šetření PISA, TALIS v ČR).

Čtenářská gramotnost

V hodnocení materiálních podmínek čtenářské gramotnosti se v porovnání dat za zájmové území a dat za Českou republiku získané informace shodují. V této oblasti školy zapojené do MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová identifikovaly prostor ke zlepšení ve vytváření čtenářsky podnětného prostředí (čtenářské koutky) a obměně knižního fondu v žákovských knihovnách. Tato zjištění se shodují s tvrzeními uvedenými v tematické zprávě České školní inspekce (Rozvoj čtenářské gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2017/2018).

V rámci aktualizace Popisů potřeb škol při druhém cyklu místního akčního plánování (září 2020–únor 2021) bylo zjištěno, že v mateřských školách probíhá pravidelně čtení dětem a práce s knihou. Mateřské školy spoluprací v oblasti čtenářské gramotnosti v místními obecními knihovnami. Na většině základních školy probíhal Čtenářský klub, který byl realizován v rámci Šablon. Celkově v rámci podpory čtenářské gramotnosti jsou hojně využívány digitální technologie (např. tablety, počítače či interaktivní tabule).

V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků dochází k pravidelnému absolvování kurzů DVPP. Tyto kurzy se zaměřují na rozvoj čtenářské gramotnosti a pregramotnosti. K jejich absolvování jsou využívány tzv. Šablony nebo voleny kurzy DVPP dle zájmu a aktuální potřeby rozšířit v dané oblasti znalosti a pedagogické kompetence. Hlavně mateřské školy využívají k rozvoji svých kompetencí sdílení zkušeností v rámci návštěv ostatních mateřských škol z regionu i širšího okolí. Tyto aktivity se shodují s doporučeními České školní inspekce.

Jedním z doporučení ČŠI je posilovat dovednosti žáků pro řešení náročnějších činností vztahujících se ke čtenářské gramotnosti. Na základě zjištění v rámci Popisu potřeb škol v oblasti posilování žákovi hlubší práce s textem se osvědčily čtenářské kluby a čtenářské dílny. Školy získávají finanční prostředky na čtenářské kluby ze Šablon. Jednou z dalších cest, jak dochází v regionu k posilování vztahu ke čtení a posilování čtenářské gramotnosti je aktivní využívání žákovských knihoven, realizace čtenářských lekcí, zapojování do různých projektů (např. Čtení pomáhá, Celé Česko čte dětem, Záložka do knihy spojuje školy atd.) či tvorba vlastní knížky. V rámci těchto aktivit dochází k propojování aktérů, kteří jsou důležití pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

Na základě doporučení České školní inspekce je nutné se v oblasti čtenářské gramotnosti věnovat těmto tématům:

- Spolupráce pedagogických pracovníků napříč vzdělávacími obory a vzdělávacími oblastmi.
- Podpora rozvoje čtenářské gramotnosti napříč předměty a vzdělávacími oblastmi v jiných, než je český jazyk a literatura.
- Posilovat dovednosti žáků pro řešení náročnějších činností vztahujících se ke čtenářské gramotnosti.
- Zlepšit prostorově-materiální příležitosti žáků ke čtení.
- Využívat dostupné informace sumativního i formativního hodnocení v rámci koncepčního přístupu k rozvoji čtenářské gramotnosti žáků.
- Rozšiřovat spolupráci s odborníky, rodiči při rozvoji čtenářské gramotnosti žáků.

Matematická a digitální gramotnost

V oblasti matematické gramotnosti vnímají školy ze zájmového regionu jako nutné ke zlepšení zvyšování zájmu žáků základních škol o matematickou gramotnost, zlepšit využívání poznatků, které žáci získají v rámci výuky a snažit se více ve výuce provázat jednotlivé vzdělávací oblasti. Toto tvrzení škol se shoduje s výstupy tematické zprávy České školní inspekce k rozvoji matematické gramotnosti.

S existencí tzv. Šablon začaly regionální školy využívat kluby deskových a logických her jako podpory k podnícení zájmu v rozvoji matematické gramotnosti. Některé školy z regionu obohacují hodiny matematiky alternativními přístupy např. Hejného metodou výuky matematiky nebo činností matematikou. Lze konstatovat, že školy se zapojují do různých projektů na podporu matematické gramotnosti (např. projekt Abeceda peněz, soutěže v programování) nebo realizují vlastní projektové dny.

Využití digitálních technologií v regionálních školách se shoduje se zjištěními zjištěnými Českou školní inspekcí. Některé ze základních škol mají slabá místa ve větším využití digitálních technologií k rozvoji

gramotností (nejen ve vybavení škol digitálními zařízeními, ale i ve schopnostech pedagogických pracovníků s digitálními zařízeními správně pracovat).

V rámci aktualizace Popisů potřeb škol při druhém cyklu místního akčního plánování (září 2020 – únor 2021) bylo zjištěno, že se využívají digitální technologie v rámci podpory matematické gramotnosti. V mateřských školách využívají pokusy, experimenty, měření a vážení k podpoře matematické pregramotnosti. Ve většině základních škol probíhá výuka finanční gramotnosti mezipředmětově. Dále školy využívají Šablony (např. Klub zábavné logiky a deskových her). Některé školy z regionu obohacují hodiny matematiky alternativními přístupy např. Hejného metodou výuky matematiky nebo klasicky s prvky Hejného metody.

Na základě doporučení České školní inspekce je nutné se v oblasti matematické a digitální gramotnosti věnovat těmto tématům:

- Usilovat o rozvoj matematické gramotnosti žáků, jejich vytrvalosti a sebekontroly častějším zařazováním nestandardních aplikačních úloh a problémů zadaných v podobě úloh s otevřenou odpovědí, vyžadujících aktivaci vyššího počtu matematických dovedností a uvozených delším vstupním textem.
- Dbát na posílení praktické orientace výuky matematiky a důsledně usilovat o pochopení širších souvislostí řešených matematických úloh.
- Nenásilně zavádět nové metody matematického vzdělávání s převahou konstruktivistických prvků, a to po důkladné přípravě učitelů a jejich ztotožnění se s těmito metodami výuky; v případě nepříznivého vnitřního prostředí školy (např. nízká připravenost a nedůvěra učitelů) a existujícího zájmu o zavádění nových metod matematického vzdělávání s převahou konstruktivistických prvků volit dlouhodobější strategii založenou na postupném zavádění dílčích prvků systému.
- Postup zavádění nových metodických přístupů k matematickému vzdělávání důsledně komunikovat a vysvětlovat také zákonným zástupcům žáků.
- Věnovat pozornost vhodným a efektivním strategiím matematického vzdělávání v menších skupinách žáků.
- Zavádět další odůvodněné záměry pozitivních změn matematického vzdělávání do běžné praxe školy, a to s indikativním výčtem následujících oblastí:
 - zvyšování kvality vybavení, ale také účelnosti využití digitální techniky a vzdělávacích programů pro matematické vzdělávání;
 - zajištění/zachování aprobované výuky matematiky;
 - odborný růst učitelů v oblasti rozvoje matematické gramotnosti žáků a také v oblasti didaktického využití digitálních technologií při výuce včetně vazby na témata relevantní pro rozvoj matematické gramotnosti žáků;
 - rozvoj matematických dovedností žáků napříč předměty, a to s možností sledovat koncepční přístup s matematickou gramotností žáků jako vůdčím elementem koncepce;
 - posílení časového rámce výuky matematiky a možností diferencovaného přístupu k žákům (např. dělené hodiny, doučování, matematické kroužky);
 - zvyšování kvality formativního hodnocení.

- V případě potřeby při zavádění záměrů pozitivních změn matematického vzdělávání do běžné praxe školy specificky podporovat nejen začínající učitele matematiky, ale také učitele s velmi dlouhou praxí.

Inkluzivita

V oblasti inkluzivity je školami velmi pozitivně hodnocena přítomnost asistenta pedagoga (podpora dítěte/žáka přiznaná na základě podpůrných opatření) nebo školního asistenta (personální nepedagogická podpora z tzv. Šablon) ve výuce. Toto tvrzení škol se shoduje s tvrzením z tematické zprávy České školní inspekce ke společnému vzdělávání. Na základě mapování situace v území vyplývá, že se školy (jedná se hlavně o městské školy) snaží vytvářet školská poradenská pracoviště, která mají podporovat žáky ohrožené školním neúspěchem. Tato skutečnost přispívá ke zlepšování spolupráce mezi pedagogy a asistenty pedagoga. Prostor pro zlepšení školy vnímají hlavně u spolupráce pedagogů 2. stupně a asistentů pedagoga.

Velkým přínosem pro podporu dětí ohrožených školním neúspěchem v mateřských školách je možnost čerpat finanční prostředky na personální podporu chůvy (pro dvouleté děti) nebo školního asistenta. Tato podpora usnadňuje adaptaci dětí mladších tří let a dětí ohrožených školním neúspěchem. Jak základní, tak mateřské školy se shodují, že pro jejich fungování je důležité získat finanční prostředky na personální podporu dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem. Toto tvrzení se shoduje se závěry České školní inspekce.

Pedagogičtí pracovníci absolvují kurzy DVPP se zaměřením na práci s dětmi/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, aby byli schopni zvolit dle situace nejvhodnější metody a formy práce s těmito dětmi.

Na základě doporučení České školní inspekce je nutné se v inkluzi věnovat těmto tématům:

- Zjednodušit administrativní procesy spojené s poskytováním podpory všech stupňů.
- Vytvořit jednotný systém pro evidenci a kontrolu doporučených podpůrných opatření, návazně pak žádostí škol o financování těchto podpůrných opatření a skutečně realizovaných (pořízených) podpůrných opatření.
- Jednoznačně stanovit přípustné způsoby financování podpory dětí a žáků vzdělávaných ve školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona, tak, aby tyto školy byly schopny zajistit efektivní vzdělávání žáků s respektem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.
- Zlepšit personální podmínky ve školách – podpořit možnosti získávání školních speciálních pedagogů, školních psychologů a zejména asistentů pedagoga (motivace uchazečů, získání kvalifikace, finanční ohodnocení, motivace k setrvání ve škole).
- Posílit spolupráci učitelů a asistentů pedagoga ve třídě, do dalšího vzdělávání více zapojovat také asistenty pedagoga.

1.1.4 Charakteristika školství v řešeném území

Tato kapitola vychází z dat obsažených ve Strategii území správního obvodu ORP Česká Třebová, Strategii území správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí, z Popisů potřeb škol, vlastního šetření a výkazů MŠMT.

Do územního vymezení MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (obr. 7) spadá celkem 21 obcí (16 SO ORP Ústí nad Orlicí, 5 SO ORP Česká Třebová). Počet škol, které se v území nacházejí znázorňuje tab. 34. Celkem v 5 obcích nemají obyvatelé k dispozici žádné školské zařízení (Hrádek, Přívrat, Řetůvka, Sudislav nad Orlicí, Voděrady).

Tab. 34: Počty škol a školských zařízení v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2020/21.

Název obce	SO ORP	MŠ	ZŠ	ZŠ a MŠ	DDM	ZUŠ	ZŠ dle § 16, odst. 9	Gymnázia
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	1	1*				
Česká Třebová	Česká Třebová	4	4		1	1		1
České Libchavy	Ústí nad Orlicí			1				
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí			1				
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	1					
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	1					
Jehnědí	Ústí nad Orlicí			1				
Libchavy	Ústí nad Orlicí			1				
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí			1				
Rybník	Česká Třebová			1				
Řetová	Ústí nad Orlicí			1				
Semanín	Česká Třebová			1				
Sopotnice	Ústí nad Orlicí			1				
Třebovice	Česká Třebová			1				
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	8	4		1	1	1	1
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí		1					

Zdroj: vlastní šetření, 2021.

* K 1.1.2021 došlo ke sloučení Mateřské školy Brandýs nad Orlicí a Základní školy J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí v jeden subjekt. Od této doby se jedná o Základní školu a mateřskou školu J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí.

V České Třebové funguje soukromá základní škola, jedná se o detašované pracoviště Základní školy Na rovině Chrudim. Při Základní škole Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 je od školního roku 2018/2019 otevřena inovativní třída s programem Začít spolu. Pro školní rok 2020/2021 jsou otevřeny při Základní

škole Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332 dvě třídy s programem Začít spolu. Také v území existují dvě přípravné třídy. Jedna v SO ORP Česká Třebová při Základní škole a mateřské škole Rybník, druhá v SO ORP Ústí nad Orlicí při Základní škole Ústí nad Orlicí, Školní 75.

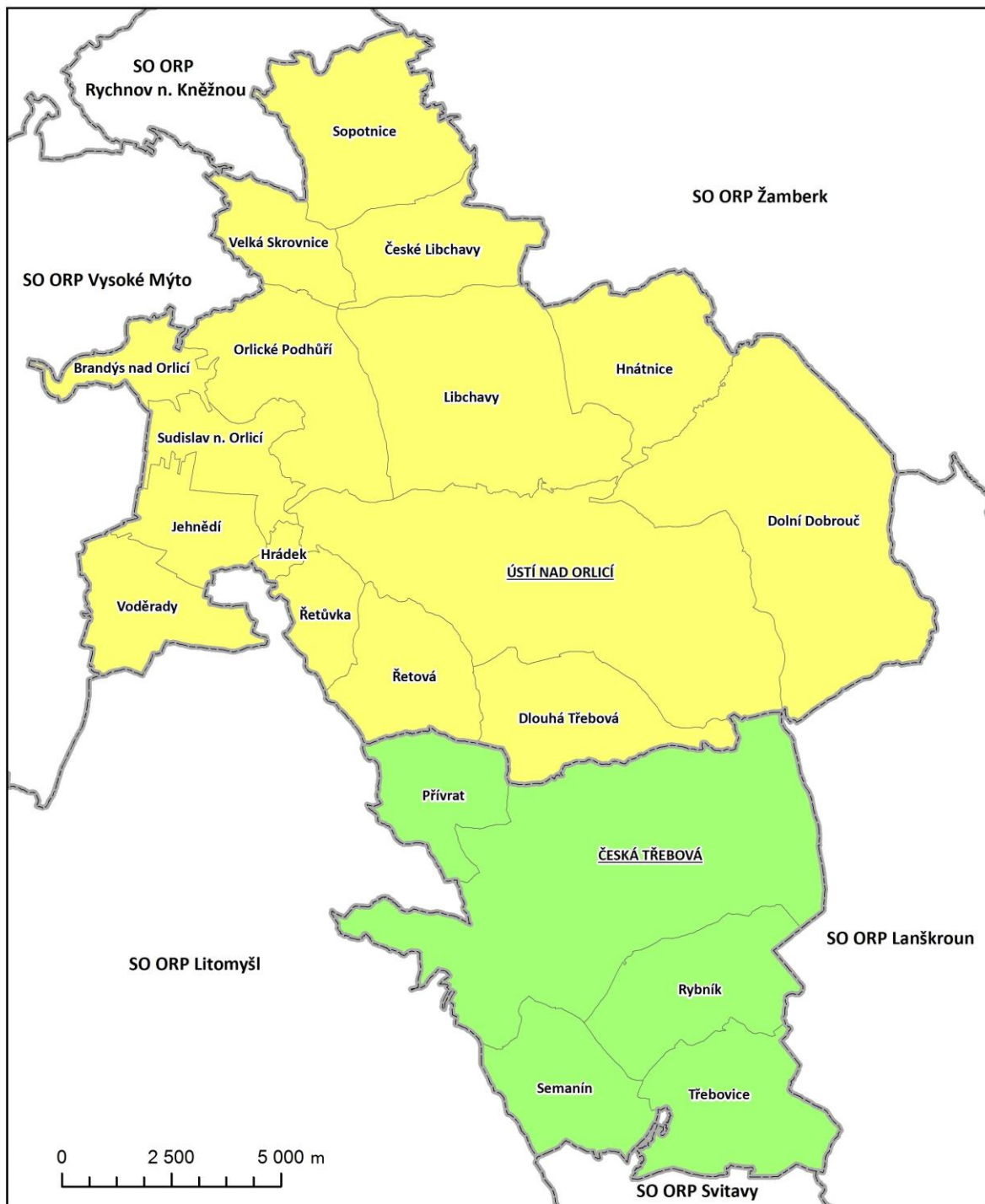
V zájmové regionu fungují 2 základní umělecké školy (ZUŠ Česká Třebová, ZUŠ Jaroslava Kociana Ústí nad Orlicí) a 2 detašovaná pracoviště základních uměleckých škol: v Dolní Dobrouči (pobočka ZUŠ Letohrad) a v Brandýse nad Orlicí (pobočka ZUŠ Choceň). V oblasti zájmového vzdělávání fungují v území 2 domy dětí a mládeže – Dům dětí a mládeže Kamarád Česká Třebová, Dům dětí a mládeže Duha Ústí nad Orlicí.

V oblasti neformálního vzdělávání funguje na Orlickoústecku a Česko-třebovska mnoho organizací – skauti, mladí hasiči, mateřská a rodinná centra, sportovní sdružení, myslivecká sdružení atd.

Pardubický kraj zřizuje v Ústí nad Orlicí Speciální základní školu, mateřskou školu a praktickou školu, která má celkem 11 součástí: základní škola, základní škola speciální, detašované pracoviště ZŠ a MŠ při Orlickoústecké nemocnici, školní družina, přípravný stupeň, školní internát, školní jídelna, speciálně pedagogické centrum Kamínek, praktická škola dvouletá, detašované pracoviště základní školy v České Třebové, detašované pracoviště speciální základní školy, mateřské školy a praktické školy při Domovu pod hradem Žampach.

Na území Orlickoústecka a Česko-třebovska jsou Pardubickým krajem zřízena 2 gymnázia Gymnázium Česká Třebová a Gymnázium Ústí nad Orlicí. Dále pak 4 střední školy: Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí, Vyšší odborná škola a střední škola technická Česká Třebová, Střední škola automobilní Ústí nad Orlicí, Vyšší odborná škola a střední škola zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí.

Územní vymezení MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

0 2 500 5 000 m

- hranice správního obvodu ORP
- správní obvod ORP Ústí nad Orlicí
- správní obvod ORP Česká Třebová

MAS ORLICKO, z.s.
 MAP pro správní obvod ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová
 2017
 zdroj podkladových dat: ArcČR 500. ARCDATA PRAHA [online]. 2017 [cit. 2017-04-06].
 Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>

Obr. 7: Územní vymezení MAP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (zdroj: vlastní zpracování).

1.1.4.1 Předškolní vzdělávání

Na Orlickoustecku a Českotřebovsku je obcemi zřízeno celkem 25 mateřských škol (Tab. 35). Počet mateřských škol se v dlouhodobém trendu nemění. Jedná se o tyto mateřské školy:

SO ORP Česká Třebová:

- Mateřská škola a základní škola Třebovice;
- Mateřská škola Česká Třebová, Habrmanova;
- Mateřská škola Česká Třebová, U Koupaliště;
- Mateřská škola Česká Třebová, U Stadionu;
- Mateřská škola Česká Třebová, Vinohrady;
- Základní škola a mateřská škola Rybník;
- Základní škola a mateřská škola Semanín.

SO ORP Ústí nad Orlicí:

- Mateřská škola Dolní Dobrouč;
- Mateřská škola Hnátnice;
- Mateřská škola Jasánek, Ústí nad Orlicí, Nerudova 136;
- Mateřská škola KLUBÍČKO Ústí nad Orlicí, Dělnická 67;
- Mateřská škola Lentilka, Ústí nad Orlicí, Heranova 1348;

- Mateřská škola Pastelka, Ústí nad Orlicí, Knapovec 8;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Černovír 96;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Na Výsluní 200;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Pod Lesem 290;
- Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Sokolská 165;
- Základní škola a mateřská škola České Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová;
- Základní škola a mateřská škola J. A. Komenského Brandýs nad orlicí;
- Základní škola a mateřská škola Jehnědí;
- Základní škola a mateřská škola Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Orlické Podhůří;
- Základní škola a mateřská škola Řetová;
- Základní škola a mateřská škola Sopotnice.

Tab. 35: Vývoj počtu tříd a počtu dětí v mateřských školách zřizovaných obcemi SO ORP Česká Třebová a SO ORP Ústí nad Orlicí v časové radě školních roků 2013/2014 až 2019/2020.

Školní rok	Počet MŠ	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet dětí ve speciálních třídách	Celkový počet pedagog. úvazků	Počet dětí na 1 pedagog. úvazek	Počet dětí na 1 třídu
2019/2020	25	67	1	1509	13	136,7	11	22,3
2018/2019	25	67	1	1512	12	132,2	11,5	22,4
2017/2018	25	67	1	1542	14	125,7	12,4	22,9
2016/2017	25	65	2	1502	24	123,4	12,4	22,8
2015/2016	25	65	2	1560	26	125	12,7	23,7

2014/2015	25	65	2	1609	27	126,8	12,9	24,4
2013/2014	25	65	2	1605	25	125,6	13	24,3

Zdroj: výkazy MŠMT S1-01 a R13-01, 2021, vlastní zpracování.

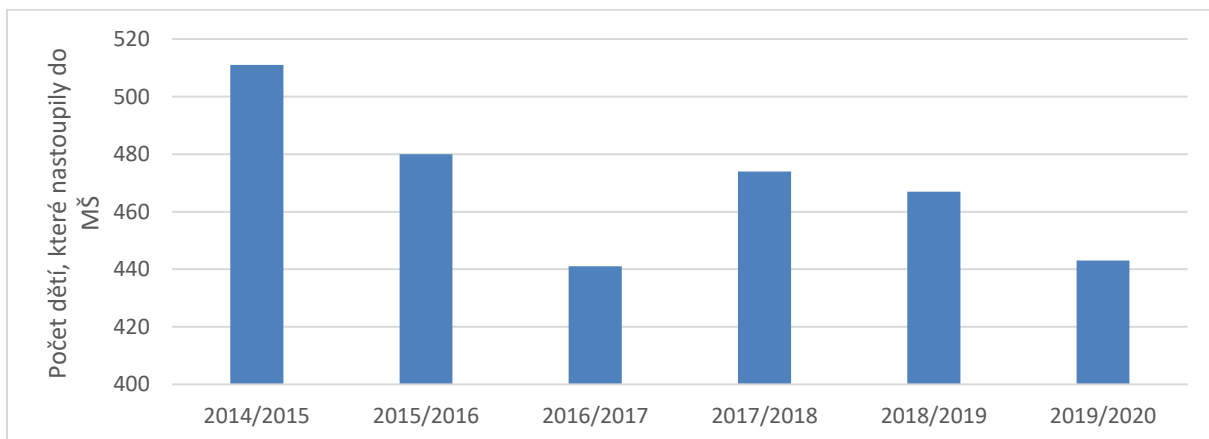
Ve školním roce 2017/2018 došlo ke zvýšení počtu běžných tříd mateřských škol z 65 na 67, tento nárůst byl způsoben otevřením nové třídy v Mateřské škole Česká Třebová, Vinohrady a zrušením speciální třídy v Mateřské škole KLUBÍČKO Ústí nad Orlicí, Dělnická 67. Od tohoto školního roku jediná speciální třída funguje v Mateřské škole Česká Třebová, Habrmanova.

Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Ústí nad Orlicí zřizuje detašované pracoviště při Orlickoústecké nemocnici.

Od 1. 9. 2021 v České Třebové funguje další mateřská škola. Jedná se o soukromou, akreditovanou Mateřskou školu Na rovině v České Třebové. Mateřská škola je zapsána v Rejstříku škol.

V oblasti předškolního vzdělávání působí v regionu také lesní klub: Dětský lesní klub Letokruh Česká Třebová. Klub funguje na principech lesní pedagogiky a využívají prvky alternativních přístupů ke vzdělávání (např. Montessori, Waldorf). Dětský lesní klub Cesta malého stromu Libchavy hledá nového provozovatele, momentálně je pro školní rok 2020/2021 nefunkční.

V České Třebové k 31. 7. 2019 fungovaly 2 dětské skupiny: Dětská skupina Stonožka a Dětská skupina Kulíšek. Obě tyto dětské skupiny jsou evidovány Ministerstvem práce a sociálních věcí v rámci projektů na podporu dětských skupin. Dětská skupina Stonožka nemá od 7. 9. 2020 oprávnění k činnosti. Od 21. 8. 2020 funguje v Dlouhé Třebové dětská skupina s názvem Babiččina zahrada.

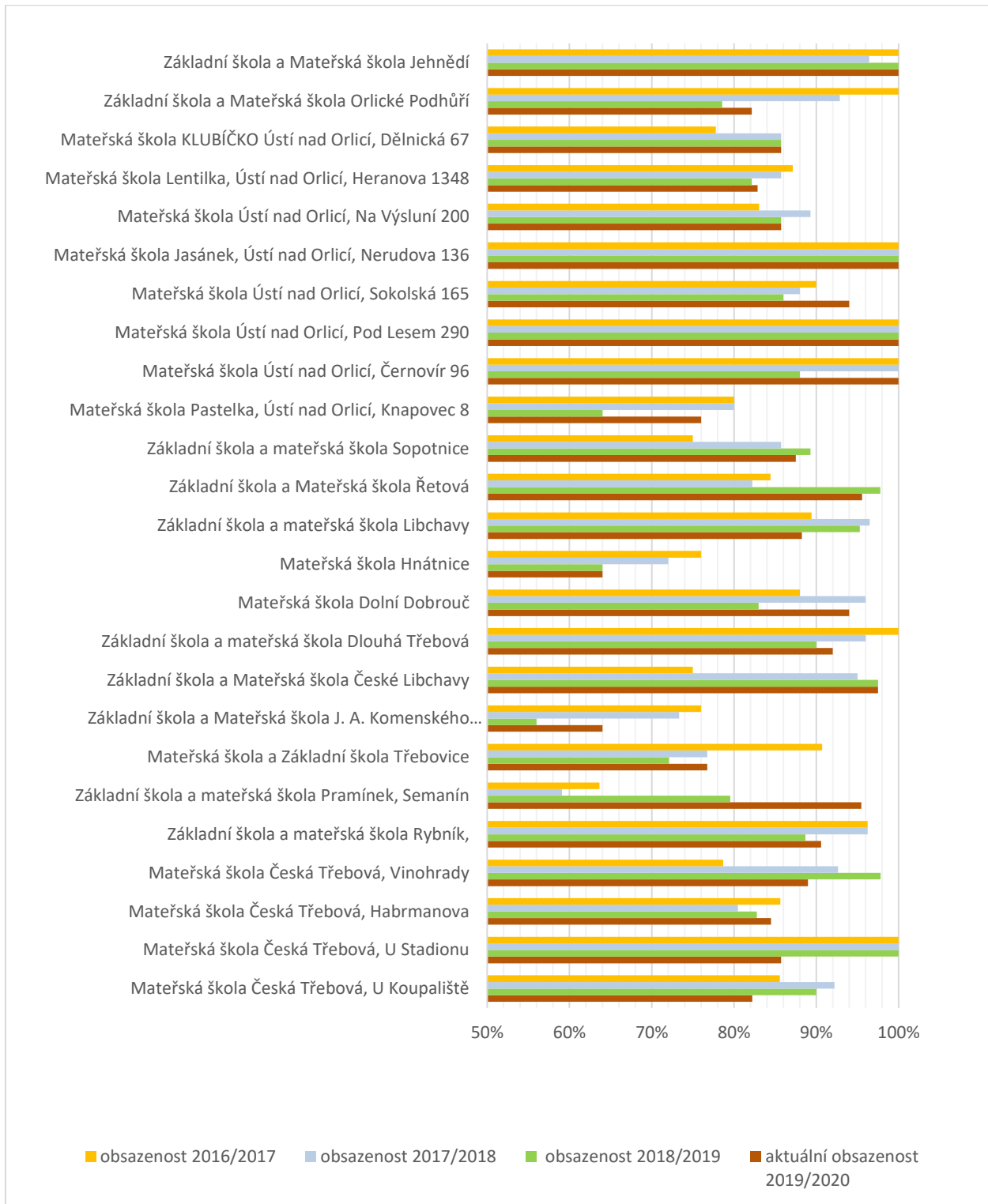
Obr. 8: Vývoj počtu dětí, které nastoupily do mateřských škol zřizovaných obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová ve školních rocích 2014/2015–2019/2020 (Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, 2021, vlastní zpracování).

Obr. 8 znázorňuje vývoj počtu dětí, které nastoupily do mateřských škol zřizovaných obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a SO ORP Česká Třebová. Dle rozložení jednotlivých školních roků se lze domnívat, že počet dětí, které nastoupily do mateřské školy je ovlivněn jednak demografickou křivkou, tak zavedením povinného posledního předškolního roku od školního roku 2017/2018, kdy mezi školními roky 2016/2017 a 2017/2018 došlo k nárůstu nastoupivších dětí. Od školního roku 2018/2019 dochází k poklesu dětí, které nastoupily do MŠ.

Od školního roku 2016/2017 došlo k nárůstu dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními. Tento nárůst byl způsoben novelou školského zákona a uzákoněním vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kdy školská poradenská zařízení (PPP a SPC) začala dětem s SVP přidělovat 5 stupňů podpůrných opatření. Na základě výkazů MŠMT (výkaz S01-1) ve školním roce 2018/2019 se v mateřských školách vzdělávalo 43 dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními. Pro školní rok 2019/2020 se jedná o 45 dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními (výkaz S01-1).

Vývoj obsazenosti mateřských škol zřizovaných obcemi je vyjádřen na obr. 9. Ve školním roce 2018/2019 se celková obsazenost mateřských škol za zájmové území pohybovala okolo 86 %. Všechny mateřské školy z Orlickoústecka a Českořebovska jsou dlouhodobě z více než 50 % naplněny. Ve školním roce 2018/2019 měly 100% obsazenost Základní škola a mateřská škola Jehnědí, Mateřská škola U skřítky Jasánka, Ústí nad Orlicí, Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Pod Lesem 290 a Mateřská škola Česká Třebová, U Stadionu. Obsazenost vyšší než 90 % byla v Základní škole a mateřské škole Řetová, Základní škole a mateřské škole Libchavy, Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová, Základní škola a mateřská škola České Libchavy, Mateřská škola Česká Třebová, Vinohrady a Mateřská škola Česká Třebová, U Koupaliště.

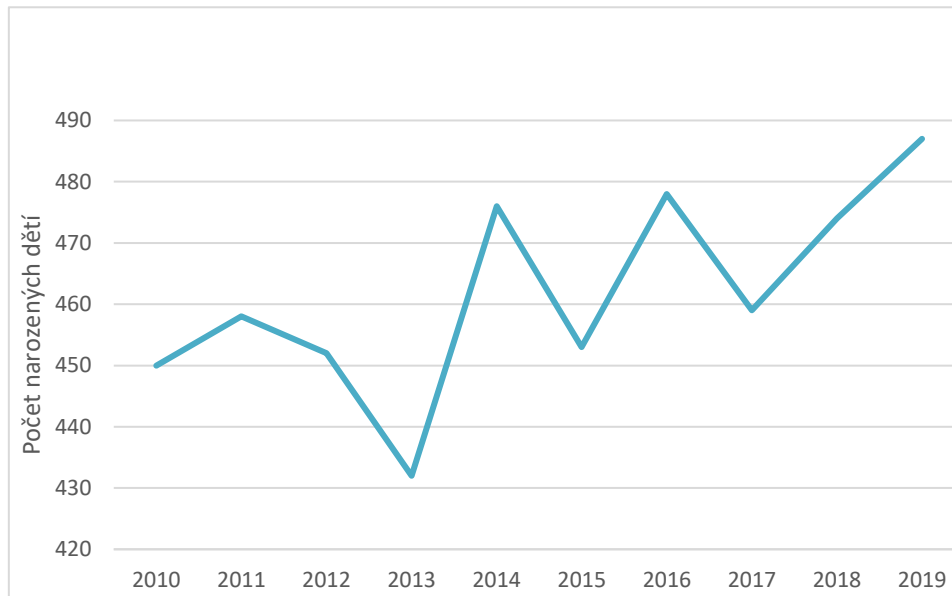
Ve školním roce 2019/2020 se celková obsazenost mateřských škol pohybovala okolo 84 %. Stále platí, že všechny mateřské školy z Orlickoústecka a Českořebovska jsou dlouhodobě z více než 50 % naplněny. Plnou, tedy 100 % obsazenost měly Základní škola a Mateřská škola Jehnědí, Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Černovír 96, Mateřská škola Ústí nad Orlicí, Pod Lesem 290 a Mateřská škola Jasánek, Ústí nad Orlicí, Nerudova 136. Obsazenost vyšší než 90 % byla na Základní škole a mateřské škole Rybník, Základní škole a mateřské škole Pramínek, Semanín, Základní škole a Mateřské škole České Libchavy, Základní škole a mateřské škole Dlouhá Třebová, Mateřské škole Dolní Dobrouč, Základní škole a mateřské škole Řetová a na Mateřské škole Ústí nad Orlicí, Sokolská 165.

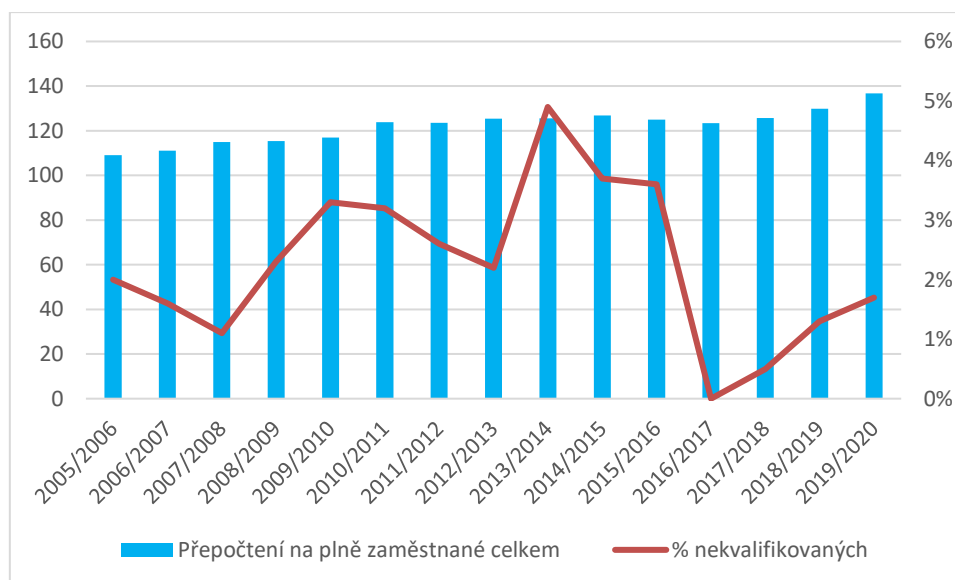
Obr. 9: Obsazenost mateřských škol zřizovaných obcemi v porovnání s celkovou kapacitou mateřských škol ve školních rocích 2016/2017–2019/2020 (Zdroj: výkazy MŠMT S1-01, Rejstřík škol a školských zařízení, 2021, vlastní zpracování).

Očekávaný vývoj dětí v mateřských školách lze odvodit od křivky počtu narozených dětí (obr. 10). Největší nárůst v počtu narozených dětí byl zaznamenán mezi roky 2013 a 2014. Tyto děti jsou ve většině případů posledním rokem v mateřských školách. Z pohledu celého regionu nebude v dalších

letech docházet k výrazným výkyvům mezi dětmi, které nastupují do mateřských škol a dětmi, které z mateřských škol odcházejí, což znamená, že by kapacity mateřských škol měly být dostačující. Samozřejmě situace v jednotlivých obcích může být odlišná. Např. v České Třebové lze předpokládat nutnost otevření nové třídy – mateřské školy byly ve školním roce 2018/2019 průměrně z 90 % naplněny. Vše se, ale odvíjí od kapacit jednotlivých mateřských škol, migrace, postoje zřizovatele a preferencí rodičů ve volbě mateřské školy pro své dítě.

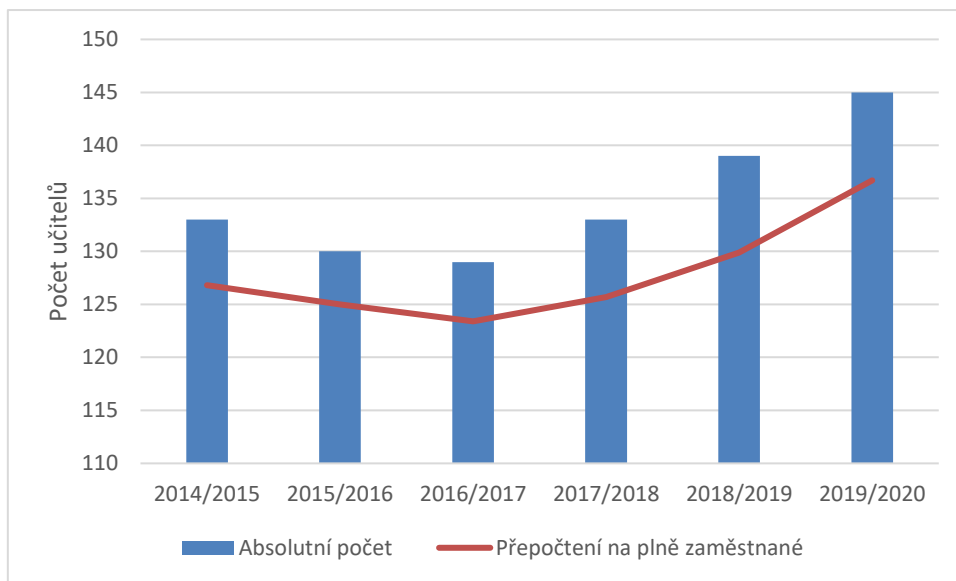
Obr. 10: Počet narozených dětí v obci SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová v letech 2010–2019. (Zdroj: ČSÚ, 2021).

Obr. 11: Vývoj počtu učitelů přepočteného na plně zaměstnané a procenta nekvalifikovaných učitelů působících v mateřských školách zřizovaných obcemi v školním roce 2005/2006 až 2019/2020 (Zdroj: výkazy MŠMT R13-01, 2021, vlastní zpracování).

Vývoj počtu učitelů v přepočtu na plně zaměstnané je znázorněn na obr. 11 a v porovnání s absolutním počtem učitelů na obr. 12. Nárůst počtu učitelů mezi roky lze odůvodnit otevřením nové třídy v Mateřské škole Česká Třebová, Vinohrady, ustanovením vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a zavedením povinného posledního roku předškolního vzdělávání.

Z pohledu zastoupení nekvalifikovaných pedagogů v mateřských školách (obr. 11) je zřetelné zavedení povinného vzdělání pedagogických pracovníků pro práci s dětmi. Jestli budou v budoucnu moci učit i nekvalifikovaní pedagogové je závislé na MŠMT. Pokud by k této situaci došlo, pravděpodobně by proběhl procentuální nárůst nekvalifikovaných pedagogů v mateřských školách.

Obr. 12: Porovnání absolutního počtu učitelů k přepočtu na plně zaměstnané za školní roky 2014/2015 až 2019/2020 v mateřských školách zřizovaných obcemi (Zdroj: Výkazy MŠMT R13-01, 2021, vlastní zpracování).

Investiční a neinvestiční potřeby mateřských škol jsou uvedeny ve strategické části dokumentu MAP, konkrétně se jedná o Strategický rámec MAP a přehled neinvestičních aktivit škol, dále také v dokumentu Agregovaný popis potřeb škol. Projektové záměry zařazené do Strategického rámce MAP mají souhlas zřizovatele se zařazením do tabulky investičních priorit Strategického rámce MAP.

1.1.4.2 Základní vzdělávání

Obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová je zřízeno celkem 21 základních škol (Tab. 36). Počet základních škol od školního roku 2015/2016 neměnil. V území ještě funguje Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Ústí nad Orlicí, která je zřizována krajem a v České Třebové soukromá základní škola, detašované pracoviště Základní školy Na rovině Chrudim.

Jedná se o tyto základní školy zřizované obcemi:

SO ORP Česká Třebová:

- Mateřská škola a základní škola Třebovice;
- Základní škola a mateřská škola Rybník;
- Základní škola a mateřská škola Pramínek Semanín;

- Základní škola Česká Třebová, Habrmanova ulice;
- Základní škola Česká Třebová, Nádražní ulice;
- Základní škola Česká Třebová, Ústecká ulice.

SO ORP Ústí nad Orlicí:

- Základní škola a mateřská škola J. A. Komenského Brandýs nad Orlicí;
- Základní škola a mateřská škola České Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová;
- Základní škola a mateřská škola Jehnědí;

- Základní škola a mateřská škola Libchavy;
- Základní škola a mateřská škola Orlické Podhůří;
- Základní škola a Mateřská škola Řetová;
- Základní škola a mateřská škola Sopotnice;
- Základní škola Dolní Dobrouč;
- Základní škola Hnátnice;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Bratří Čapků 1332;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Komenského 11;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Třebovská 147;
- Základní škola Ústí nad Orlicí, Školní 75;
- Základní škola Velká Skrovnice.

Ve školním roce 2019/2020 se v základních školách, které jsou zřízeny obcemi, vzdělávalo celkem 3 711 žáků v 184 třídách (tab. 36). Ve školním roce 2017/2018 se dle výroční zprávy vzdělávalo na Speciální základní škole, mateřské škole a praktické škole Ústí nad Orlicí 129 žáků.

Tab. 36: Celkový počet základních škol zřizovaných obcemi ze SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová v letech 2015/2016 až 2019/2020.

Školní rok	Počet ZŠ	Počet běžných tříd	Počet tříd 1. stupně	Počet speciálních tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet dětí ve speciálních třídách
2019/2020	21	184	117	0	3711	0
2018/2019	21	179	115	0	3776	0
2017/2018	21	174	112	0	3714	0
2016/2017	21	176	113	0	3754	0
2015/2016	21	172	109	0	3698	0

Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2021, vlastní zpracování.

Tab. 36 znázorňuje přehled základních škol s rozdělením na úplné a neúplné základní školy ve školním roce 2019/2020. Na Orlickoústecku a Českotřebovsku je celkem 12 neúplných základních škol. V této tabulce jsou uvedeny i počty škol, které jsou zřizované obcemi, krajem nebo jsou soukromé. Úplné základní školy nalezneme v Ústí nad Orlicí, České Třebové, Dolní Dobrouči, Libchavách, Brandýse nad Orlicí a Sopotnici.

Tab. 37: Přehled úplných a neúplných škol ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2019/2020.

Obec	SO ORP	Počet ZŠ	Zřizovatel	Počet úplných škol	Počet neúplných škol
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Česká Třebová	Česká Třebová	4	3 školy obec, 1 škola soukromník	3	1
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Rybník	Česká Třebová	1	Obec	0	1
Řetová	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1
Semanín	Česká Třebová	1	Obec	0	1
Sopotnice	Ústí nad Orlicí	1	Obec	1	0
Třebovice	Česká Třebová	1	Obec	0	1
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	5	4 školy obec, 1 škola kraj	4	1
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	1	Obec	0	1

Zdroj: webové stránky škol, 2021.

Tab. 38: Malotřídní základní školy zřizované obcemi ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2019/2020.

Obec	SO ORP	Počet žáků vzdělávajících se v malotřídní ZŠ	Kapacita školy	Počet jednotřídních	Počet dvoutřídních	Počet trojtřídních	Počet čtyřtřídních
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	35	60			1	
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	63	120				1
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	25	60			1	
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	37	40		1		
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	38	50			1	
Rybník	Česká Třebová	26	50		1		
Řetová	Ústí nad Orlicí	44	100			1	
Semanín	Česká Třebová	36	65			1	
Sopotnice ⁶	Ústí nad Orlicí	38	190 ⁷			1	
Třebovice	Česká Třebová	31	55			1	
Ústí nad Orlicí ⁸	Ústí nad Orlicí	34	80			1	
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	16	25	1			

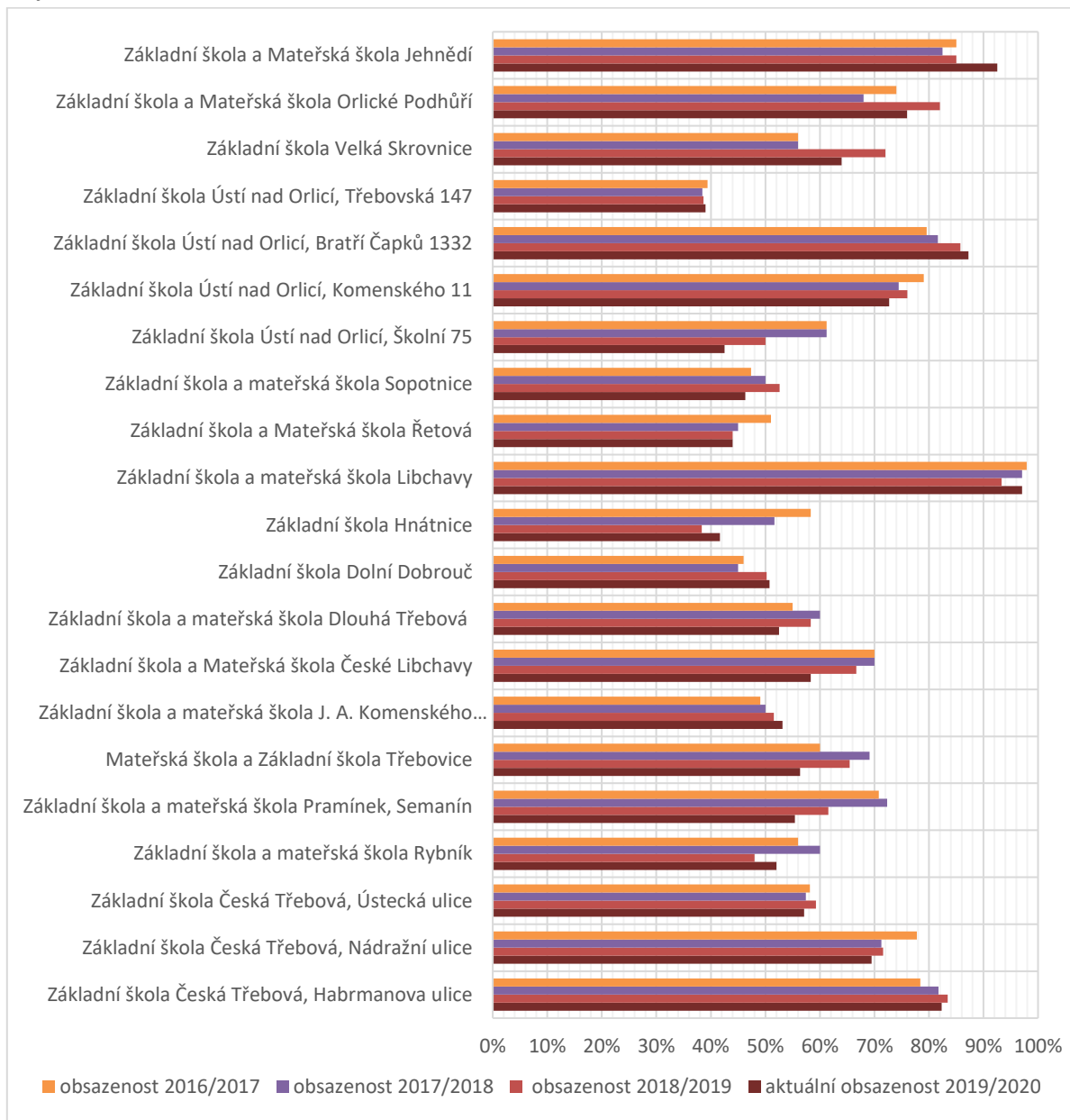
Zdroj: výkazy MŠMT M3, Rejstřík škol a školských zařízení, 2021, vlastní zpracování.

⁶ V ZŠ a MŠ Sopotnice je první stupeň veden jako malotřídní základní škola. Počet žáků je vztažen k počtu žáků na 1. stupni.

⁷ Kapacita celé základní školy.

⁸ Jedná se o Základní školu Ústí nad Orlicí, Školní 75.

Strukturu malotřídních základních škol lze komentovat na základě tab. 38. V zájmové regionu se nachází celkem 12 malotřídních základních škol. Z těchto 12 základních škol se 11 nachází ve vesnicích. Kromě základních škol v Ústí nad Orlicí, Hnátnici a Velké Skrovnici se vždy jedná o sloučené základní školy s mateřskou školou. Pro porovnání je v tab. 38 uveden počet žáků navštěvující základní školu ve školním roce 2019/2020 a kapacita školy dle Rejstříku škol a školských zařízení. Dle počtu žáků, kteří navštěvují malotřídní základní školu, se poté odvíjí i počet tříd, kolik bude základní škola mít. Nejvíce tříd má Základní škola a mateřská škola Dlouhá Třebová a Základní škola a mateřská škola Pramínek Semanín a to 4 třídy. Nejčastěji jsou malotřídní základní školy trojtřídní, v menším počtu případů dvojtřídní.

Obr. 13: Obsazenost základních škol zřizovaných obcemi v porovnání s celkovou kapacitou základních škol ve školních rocích 2016/2017–2019/2020 (Zdroj: výkazy MŠMT M3, Rejstřík škol a školských zařízení, 2021, vlastní zpracování).

Obsazenost základních škol zřizovaných obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová je znázorněna na obr. 13. Průměrná obsazenost základních škol za zájmové území byla ve školním roce 2018/2019 67 %. Za poslední tři školní roky nejvyšších procent obsazenosti dosahuje Základní škola a mateřská škola Libchavy (více než 90 %).

Průměrná obsazenost ve školním roce 2019/2020 byla 66 %. Nejvyšší procento obsazenosti (více než 90 %) dosahuje Základní škola a mateřská škola Libchavy a Základní škola a Mateřská škola Jehnědí.

Tab. 39: Počty tříd a žáků v základních školách zřizovaných obcemi v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2019/2020.

Obec	SO ORP	Počet ZŠ	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na ZŠ	Průměrný počet žáků na třídu
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	9	170	170	18,3
Česká Třebová	Česká Třebová	3	59	1377	459	23,3
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	3	35	35	11,7
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	1	4	63	63	15,8
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	11	203	203	18,5
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	3	25	25	8,3
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	1	3	37	37	12,3
Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	11	233	233	21,2
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	1	3	38	38	12,7
Rybník	Česká Třebová	1	2	26	26	13
Řetová	Ústí nad Orlicí	1	3	44	44	14,7
Semanín	Česká Třebová	1	4	36	36	9
Sopotnice	Ústí nad Orlicí	1	7	88	88	12,6
Třebovice	Česká Třebová	1	3	31	31	10,3
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	4	57	1289	322	22,7
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	1	2	16	16	8
Celkem		21	184	3711	176,7	20,2

Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2021.

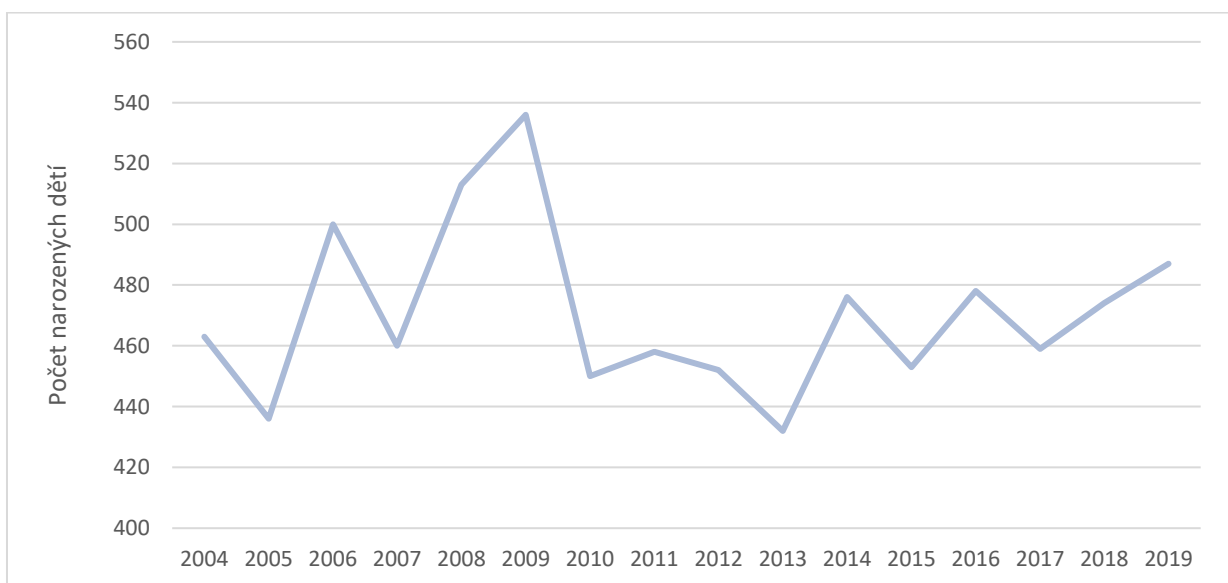
Jedním z dalších ukazatelů obsazenosti základních škol může být i průměrný počet žáků na třídu (tab. 39). Nejvyššího průměrného počtu žáků na třídu dosahují městské základní školy (Česká Třebová, Ústí nad Orlicí) a základní škola v Libchavách. Naopak nejnižší průměrné počty žáků na třídu jsou v malotřídních školách v Hnátnici, Semaníně, Třebovicích a ve Velké Skrovnici.

Od školního roku 2016/2017 dochází k nárůstu žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními. Tento nárůst byl způsoben novelou školského zákona a uzákoněním vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kdy školská poradenská zařízení (PPP a SPC) začala žákům s SVP přidělovat 5 stupňů podpůrných opatření. Na základě výkazů MŠMT (výkaz M3) ve školním roce 2019/2020 se v běžných základních školách vzdělávalo 425 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, ve školním roce 2017/2018 bylo v běžných základních školách 267 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními. Při porovnání počtu žáků běžných základních škol (3711 žáků) a žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními (425 žáků) za školní rok 2019/2020 lze zjistit, že každé deváté dítě vzdělávající se v běžné základní škole má přiznané podpůrné opatření.

Průměrný počet absencí žáků na základních školách se v porovnání školních roků 2015/2016 až 2019/2020 výrazněji neměnil. Průměrný počet omluvených hodin na jednoho žáka se ve všech sledovaných školních rocích pohyboval v rozpětí 40 až 50 omluvených hodin (výroční zprávy škol).

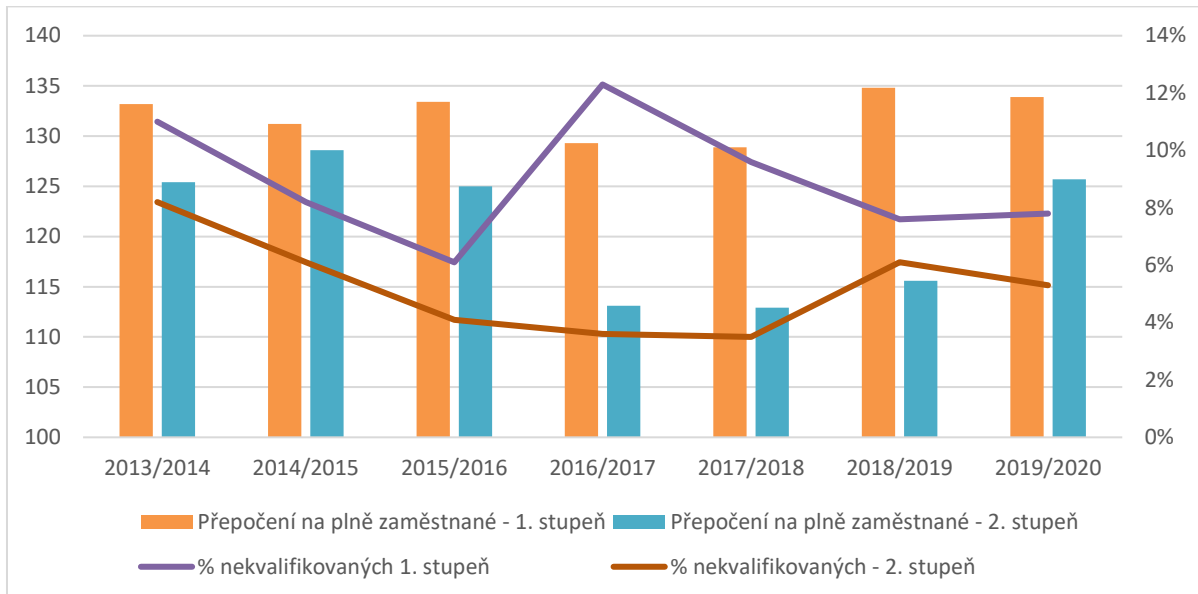
Data o počtu výchovných opatření byla na základě výročních zpráv zjištěna u 75 % základních škol. Ve vývoji školních roků 2015/2016 až 2019/2020 nedošlo k výraznějším změnám. Mezi kladnými výchovnými opatřeními (pochvaly třídního učitele, pochvaly ředitele) nelze hledat společného jmenovatele, každá škola má systém nastaven individuálně. Obecně lze říci, že kladná výchovná opatření jsou udělována za výborný prospěch, úspěchy na soutěžích a olympiádách či propagaci školy.

Ve vývoji počtu snížených stupňů z chování lze konstatovat, že vyšší počet těchto výchovných opatření je u devítiletých základních škol. Počet 2. stupňů a 3. stupňů z chování se pohybuje v jednotkách. Častěji jsou udělovány důtky třídního učitele nebo ředitele školy.

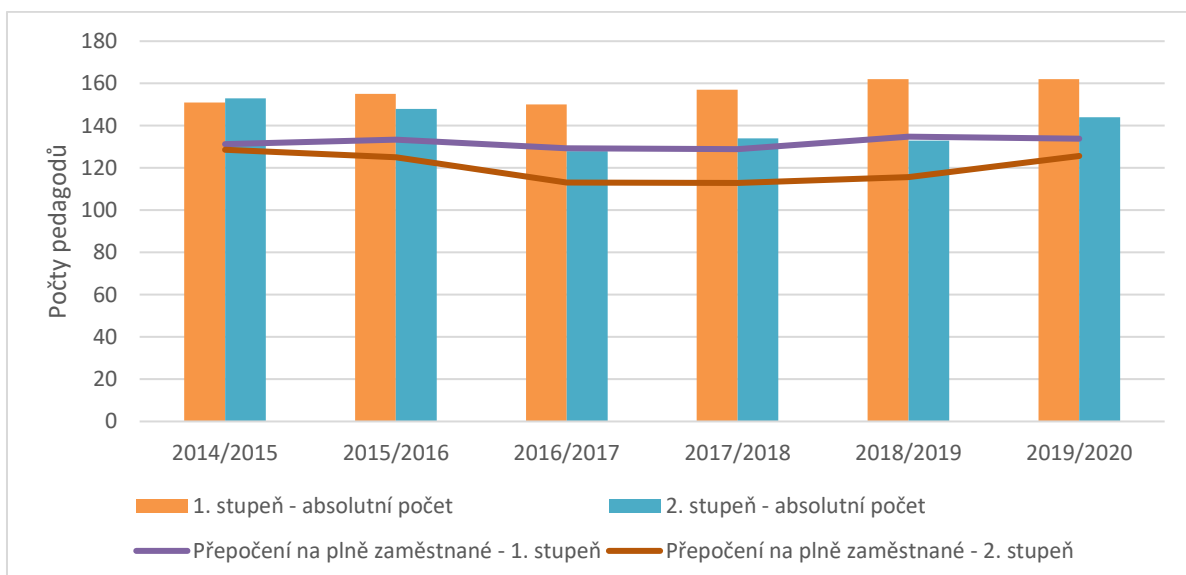
Obr. 14: Počet narozených žáků v letech 2004–2019 v obcích SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (Zdroj: ČSÚ, 2021).

Vývoj počtu narozených žáků v letech 2004–2019 je znázorněn na obr. 14. Ve školní roce 2020/2021 nastoupily do 1. tříd základních škol děti narozené v období 1. září 2013 až 31. srpna 2014. V příštích letech lze přepokládat drobný nárůst počtu dětí nastupujících do prvních ročníků. Nejpočetnější jsou v tuto chvíli ročníky, které dokončují 1. stupeň, děti ve věku 10 až 11 let. Počet žáků na základních školách je ovlivňován počty odkladů, migrací a preferencemi zákonných zástupců ve vzdělávání svých dětí.

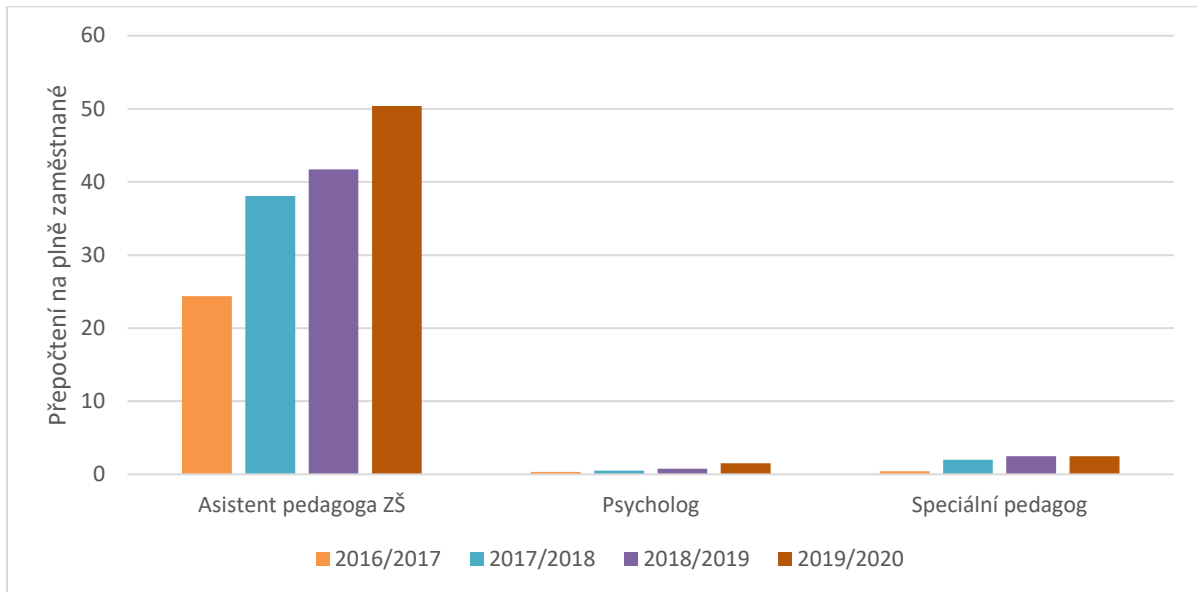

Obr. 15: Vývoj počtu pedagogů přepočteného na plně zaměstnané a procento nequalifikovaných pedagogů v letech 2013/2014 až 2019/2020 v základních školách zřizovaných obcemi s rozdělením na 1. a 2. stupeň (Zdroj: výkazy MŠMT R13-01, 2021, vlastní zpracování).

Obr. 15 a 16 zobrazují vývoj počtu pedagogů v základních školách v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. Obr. 15 porovnává počet pedagogů přepočtený na plně zaměstnané s procentem nequalifikovaných pedagogů, obr. 16 absolutní počet pedagogů s počtem pedagogů přepočteným na plně zaměstnané. Počet pedagogů na 1. stupni byl ve školních rocích 2014/2015 až 2019/2020 bez větších výkyvů. U pedagogů na 2. stupni došlo ve školním roce 2019/2020 k nárůstu počtu pedagogů.

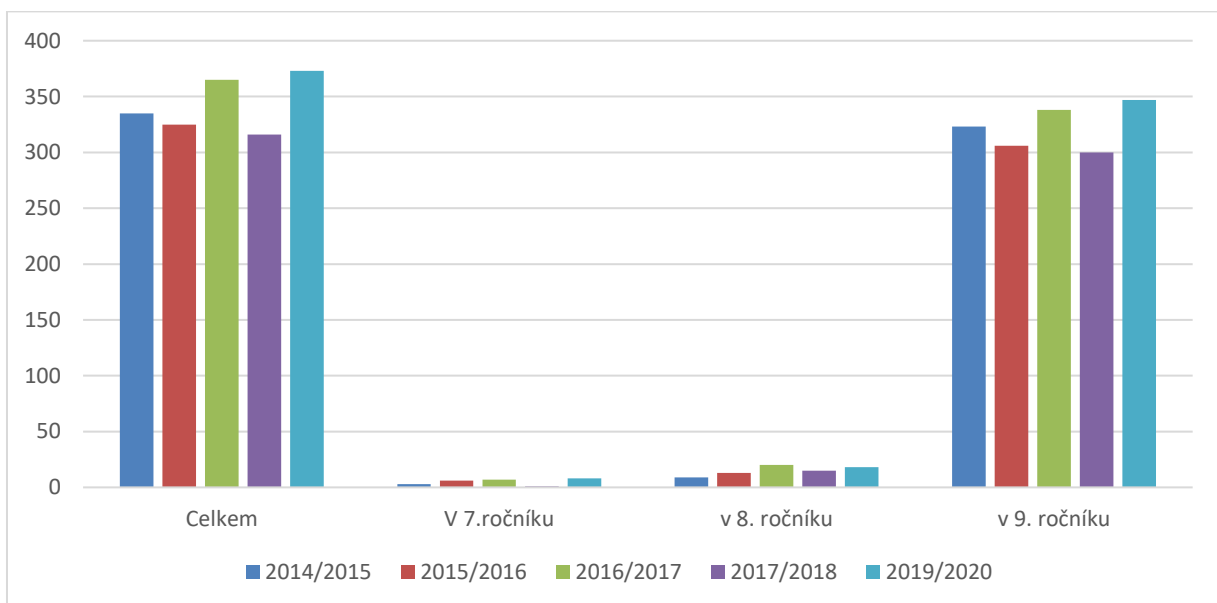

Obr. 16: Vývoj absolutní počtu pedagogů na 1. a 2. stupni v porovnání s počtem pedagogů přepočtených na plně zaměstnané v základních školách zřizovaných obcemi ve školních rocích 2014/2015 až 2019/2020 (Zdroj: výkazy MŠMT R13-01, 2021, vlastní zpracování).

Obr. 17: Vývoj počtu ostatních pedagogických pracovníků v základních školách zřizovaných obcemi ve školních rocích 2016/2017 až 2019/2020 (Zdroj: výkazy MŠMT R 13-01, 2021, vlastní zpracování).

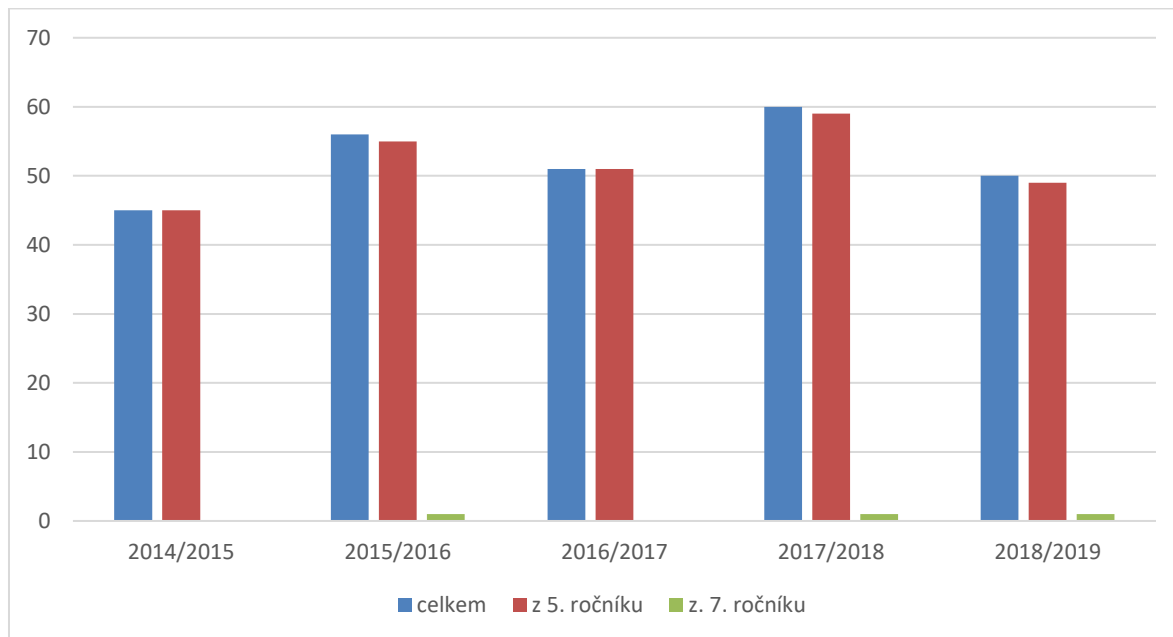
Na obr. 17 jsou zobrazeny počty ostatních pedagogických pracovníků v základních školách. K nejvyššímu nárůstu došlo u asistentů pedagoga. Mezi školními roky 2016/2017 a 2019/2020 vzrostl počet asistentů pedagoga na Orlickoustecku a Českotřebovsku téměř dvojnásobně. Důvodem pro nárůst počtu asistentů pedagoga byla pravděpodobně novela školského zákona a vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, kdy v rámci podpůrných opatření také došlo ke změně financování podpory u těchto žáků.

Obr. 18: Vývoj počtu žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v porovnání školních roků 2014/2015 až 2019/2020 ve zřizovaných obcemi ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová (Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2021, vlastní zpracování).

Podíl předčasných odchodů ze základního vzdělávání a ukončení povinné školní docházky je znázorněn na obr. 18. Pokud žák ukončí povinnou školní docházku dříve než v 9. ročníku, častěji je to v 8. než v 7.

ročníku. Z celkového počtu žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku, 4–8 % žáků ji na Orlickoústecku a Českotřebovsku ukončí v 7. nebo 8. ročníku.

Obr. 19: Počet žáků základních škol zřizovaných obcemi, kteří odchází na víceletá gymnázia v porovnání školních roků 2014/2015 až 2018/2019 (Zdroj: výkazy MŠMT M3, 2021, vlastní zpracování).

Obr. 19 zobrazuje vývoj počtu žáků, kteří odchází z 5. nebo 7. ročníku na víceletá gymnázia. Na Orlickoústecku a Českotřebovsku fungují 2 víceletá gymnázia: Gymnázium Česká Třebová a Gymnázium Ústí nad Orlicí, kdy každé gymnázium otevírá jednu třídu (kapacita 30 žáků) pro žáky z 5. ročníku.

Zveřejnění výsledků z testování České školní inspekce je pro každou školu dobrovolné a škola není povinná tyto výsledky zveřejňovat. Některé školy ze zájmového území mají výsledky zveřejněny na webových stránkách nebo popsány ve výročních zprávách. Realizační tým projektu vznesl dotaz na Českou školní inspekci s dotazem, zdali jsou výsledky z testování žáků základních škol souhrnně zveřejňovány. Na základě odpovědi zaslané Českou školní inspekcí 3. června 2019, Česká školní inspekce připravuje v rámci systému InspIS DATA možnost pro zřizovatele škol na úrovni obcí nahlížet do výsledků testování. Celý tento proces je v přípravné fázi a probíhají jednání o možnostech a způsobech poskytování dat.

Investiční a neinvestiční potřeby základních škol jsou uvedeny ve strategické části dokumentu MAP, konkrétně se jedná o Strategický rámec MAP a přehled neinvestičních aktivit škol, dále také v dokumentu Agregovaný popis potřeb škol. Projektové záměry zařazené do Strategického rámce MAP mají souhlas zřizovatele se zařazením do tabulky investičních priorit Strategického rámce MAP.

Tab. 40: Dostupnost školních družin a školních klubů ve školách zřizovaných obcemi SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2019/2020.

Obec	SO ORP	Počet základních škol zřizovaných obcemi	Počet oddělení školních družin	Počet žáků navštěvujících školní družinu	Počet oddělení školních klubů	Počet žáků navštěvujících školní klub	Počet ped. pracovníků	Přepočteno na plně zaměstnané
Brandýs nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	1	2	53	0	0	2	2
Česká Třebová	Česká Třebová	3	13	347	1	38	14	11,6
České Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	1	30	0	0	1	1
Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí	1	2	42	0	0	3	1,4
Dolní Dobrouč	Ústí nad Orlicí	1	3	87	0	0	3	2,5
Hnátnice	Ústí nad Orlicí	1	1	19	0	0	1	0,6
Jehnědí	Ústí nad Orlicí	1	1	25	0	0	1	0,7
Libchavy	Ústí nad Orlicí	1	2	60	0	0	2	1,6
Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí	1	1	21	0	0	3	0,8
Rybník	Česká Třebová	1	1	19	0	0	1	1
Řetová	Ústí nad Orlicí	1	1	27	0	0	1	0,7
Semanín	Česká Třebová	1	1	17	0	0	1	0,7
Sopotnice	Ústí nad Orlicí	1	1	25	0	0	1	1
Třebovice	Česká Třebová	1	1	26	0	0	1	1
Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	4	15	378	0	0	15	13,2
Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí	1	1	18	0	0	1	0,4

Zdroj: výkazy MŠMT Z2-01, 2021, vlastní zpracování.

Každá základní škola zřizovaná obcí provozuje školní družinu (tab. 40), určenou pro žáky prvního stupně. Základní škola Česká Třebová, Ústecká ulice provozuje školní klub, určen pro starší žáky. Celkem školní družiny ve školním roce 2019/2020 navštěvovalo celkem 1194 žáků a školní klub 38 žáků. Na Orlickoústecku a Českotřebovsku je zřizováno celkem 47 oddělení školních družin a 1 oddělení školního klubu, ve kterých pracuje celkem 51 pedagogických pracovníků (40,2 pedagogických pracovníků při přepočtu na plně zaměstnané). Z pohledu obsazenosti byly školní družiny obsazeny z 80 % (výkaz MŠMT Z2-01, Rejstřík škol a školských zařízení, 2021).

1.1.4.3 Dostupnost a rozbor školních jídelen

Tab. 41: Základní údaje o školních jídelnách ze SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová.

	2019/2020
Počet školních jídelen	32
Počet školních jídelen – výdejen	8
Celkový počet zaměstnanců	120
Přepočteno na plně zaměstnané	94,5
Počet strážníků	4736

Zdroj: Výkazy MŠMT Z17-01, 2021.

Celkem bylo na území Orlickoústecka a Českotřebovska ve školním roce 2019/2020 zřízeno 32 školních jídelen a 8 školních jídelen – výdejen (Tab. 41). O 4736 strážníků se staralo 120 zaměstnanců (přepočteno na 94,5 plně zaměstnaných).

1.1.4.4 Základní umělecké vzdělávání a jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Tab. 42: Základní údaje o základních uměleckých školách v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

	Obec	Počet žáků					Počet pedagogů
		Celkem	Taneční obor	Výtvarný obor	Hudební obor	Literárně dramatický obor	
2016/2017	Česká Třebová	584	110	84	360	30	23
	Ústí nad Orlicí	853	190	77	438	64	32
2017/2018	Česká Třebová	604	113	85	373	33	28
	Ústí nad Orlicí	820	169	70	471	67	34
2018/2019	Česká Třebová	593	110	86	331	32	28
	Ústí nad Orlicí	861	180	71	481	68	34
2019/2020	Česká Třebová	659	122	107	351	44	21
	Ústí nad Orlicí	840	184	79	471	58	48

Zdroj: Výkazy MŠMT S24-01, 2021.

Na Orlickoústecku a Českotřebovska jsou obcemi zřízeny 2 základní umělecké školy (ZUŠ Česká Třebová, ZUŠ Jaroslava Kociana Ústí nad Orlicí) a 2 detašovaná pracoviště základních uměleckých škol z jiných správních obvodů ORP – v Dolní Dobrouči (pobočka ZUŠ Letohrad) a v Brandýse nad Orlicí (pobočka ZUŠ Choceň).

Ve školním roce 2019/2020 se v ZUŠ v Ústí nad Orlicí a České Třebové vzdělávalo 1499 žáků (tab. 42), které vyučovalo 69 pedagogů. Obě základní umělecké školy nabízí vzdělání v tanečním, výtvarném, hudebním a literárně dramatickém oboru. Nejpočetněji jsou zastoupeny hudební obory.

1.1.4.5 Neformální a zájmové vzdělávání, jeho dostupnost a rozbor v řešeném území

Tab. 43: Základní údaje o domech dětí a mládeže v SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová

	Obec	Počet zájmových útvarů	Počet účastníků	Počet pedagogických pracovníků
2015/2016	Česká Třebová	82	815	57
	Ústí nad Orlicí	77	1064	58
2016/2017	Česká Třebová	85	753	73
	Ústí nad Orlicí	75	1083	51
2017/2018	Česká Třebová	86	794	85
	Ústí nad Orlicí	70	1043	51
2018/2019	Česká Třebová	91	775	104
	Ústí nad Orlicí	73	1052	57

Zdroj: Výkazy MŠMT Z15-01, 2019

Ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová fungují 2 domy dětí a mládeže (DDM Duha Ústí nad Orlicí, DDM Kamarád Česká Třebová). Ve školním roce 2018/2019 navštěvovalo 164 zájmových kroužků 1827 účastníků (tab. 43). Zaměření zájmových kroužků je velmi různorodé (jazykové, výtvarné, přírodovědné, hudební, sportovní, taneční, modeláři, počítačové ...).

V oblasti neformálního vzdělávání funguje na Orlickoústecku a Českotřebovsku mnoho organizací – skauti, mladí hasiči, mateřská a rodinná centra (Mateřské centrum Medvídek Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Srdíčko Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Rosa Česká Třebová, Rodinné centrum Hrošík Brandýs nad Orlicí), sportovní sdružení, myslivecká sdružení atd. Jako podpora neformálního vzdělávání v zájmovém území fungují 2 nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, KAMIN Ústí nad Orlicí a zařízení provozované organizací NADĚJE v České Třebové.

1.1.5 Zajištění dopravní dostupnosti škol v území

1.1.5.1 Předškolní vzdělávání

V zájmovém území Orlickoústecka a Českotřebovska je v 21 obcích zřízeno 15 mateřských škol – pokrytí 71,4 % území.

Mateřské školy jsou zřízeny v obcích: Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, České Libchavy, Dlouhá Třebová, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Rybník, Řetová, Semanín, Sopotnice, Ústí nad Orlicí, Třebovice.

Mateřské školy nejsou zřízeny v 6 obcích: Hrádek, Přívrat, Řetůvka, Sudislav nad Orlicí, Velká Skrovnice, Voděrady. Z těchto obcí existuje dopravní spojení veřejnou dopravou do mateřských škol v blízkém okolí, jak v ranních, tak odpoledních hodinách. Některé mateřské školy z území (např. ZŠ a MŠ Rybník) řeší dopravu dětí do mateřské školy pedagogických dozorem v linkovém autobuse.

Při tvorbě Agregovaného popisu potřeb škol a šetření mezi školami, zástupci škol nevidí dopravní dostupnost veřejnou dopravou jako překážku k docházce dětí do mateřské školy. Ve většině případů „přespolní“ zákonný zástupce do mateřské školy dítě dováží automobilem.

1.1.5.2 Základní vzdělávání

Na Orlickoústecku a Českotřebovsku je z 21 obcí:

- 10 obcí se základní školou s 1.stupněm: České Libchavy, Dlouhá Třebová, Jehnědí, Hnátnice, Orlické Podhůří, Rybník, Řetová, Semanín, Velká Skrovnice, Třebovice;
- 6 obcí se základní školou s 1. a 2. stupněm: Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, Dolní Dobrouč, Libchavy, Sopotnice, Ústí nad Orlicí.
- 5 obcí bez základní školy: Hrádek, Přívrat, Řetůvka, Sudislav nad Orlicí, Voděrady.

Z obcí, které nezřizují základní školu, je možné vyjždět do nejbližší základní školy v regionu veřejnou dopravou.

Jedním z příkladů dobré praxe je příklad ze Sopotnice. ZŠ a MŠ provozuje svozový mikrobus, který sváží žáky do základní školy. Na základě šetření mezi školami došlo ke zjištění, že hlavně v menších obcích dochází k úpravě začátku a konce vyučování z důvodu návaznosti na odjezdy a příjezdy linkových autobusů.

Šetření v rámci Popisu potřeb škol také ukázalo, že přechod žáků na 2. stupeň má několik specifíků, které zákonní zástupci při výběru základní školy zohledňují. Jedná se o dopravní dostupnost mezi místem bydliště a základní školou, místo výkonu práce rodičů, nabídka zájmových kroužků atd. Tab. 44 znázorňuje přehled obcí s neúplnou základní školou a obcí spádových základních škol, do kterých děti přechází na 2. stupeň.

Tab. 44: Přehled obcí s neúplnou základní školou a spádovou základní školou v SO ORP Česká Třebová a Ústí nad Orlicí

	Obce s malotřídní školou	Obec se spádovou školou
SO ORP Ústí nad Orlicí	České Libchavy	Libchavy, Sopotnice
	Dlouhá Třebová	Ústí nad Orlicí, Česká Třebová
	Hnátnice	Ústí nad Orlicí, Letohrad
	Jehnědí	Brandýs nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Choceň
	Orlické Podhůří	Ústí nad Orlicí
	Řetová	Ústí nad Orlicí (příp. Česká Třebová)
	Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí
	Velká Skrovnice	Ústí nad Orlicí, Brandýs nad Orlicí
SO ORP Česká Třebová	Česká Třebová	Česká Třebová
	Rybník	Česká Třebová
	Třebovice	Česká Třebová
	Semanín	Česká Třebová

Zdroj: vlastní šetření.

1.1.6 Sociální situace

1.1.6.1 Sociálně patologické jevy

Prevence sociálně patologických jevů a prevence rizikového chování je na školách ošetřena Minimálními preventivními programy, které zpracovává každá škola na období školního roku. Na základě realizace Minimálního preventivního programu škola realizuje aktivity, jejichž shrnutí je školou prezentováno v rámci výročních zpráv.

Na školách působí školní metodici prevence, kteří mají za úkol přípravu a naplňování Minimálního preventivního programu a spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou, která je pro ně metodickou oporou. Při Pedagogicko-psychologické poradně Ústí nad Orlicí je zřízeno Krajské centrum primární prevence v Pardubickém kraji, které se školám nabízí preventivní programy.

1.1.6.2 Výskyt sociálně vyloučené lokality

Na základě Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR z roku 2015⁹ byly na území SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová byly lokalizovány sociálně vyloučené lokality. Jedná se o:

⁹ Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. *Evropský sociální fond Česká republika* [online]. 2015 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/analiza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr.

Česká Třebová¹⁰

Sociálně vyloučená lokalita se v České Třebové nachází v oblasti bývalých kasáren v blízkosti průmyslové zóny (cca 30 minut chůze od centra města). V této lokalitě se nachází 8 bytových bloků s vysokou koncentrací osob ohrožených sociálním vyloučením. V lokalitě žije cca 780 oficiálně přihlášených obyvatel, z nichž tvoří značný podíl Romové. V sociálně vyloučené lokalitě působí nezisková organizace NADĚJE, která poskytuje terénní programy a provozuje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Ve sociálně vyloučené lokalitě má Speciální základní škola, mateřská škola, praktická škola Ústí nad Orlicí detašované pracoviště. Od září 2017 je v budově školy zřízeno detašované pracoviště Mateřské školy Česká Třebová, Vinohrady.

Ústí nad Orlicí

V Ústí nad Orlicí se nenachází sociálně vyloučená lokalita, která by byla lokalizovaná do jedné oblasti. Jedná se o jednotlivé ulice, příp. jednotlivé bytové domy, kde žijí osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Mezi organizace působící v oblasti sociálně znevýhodněných obyvatel patří SKP-centrum, o.p.s., Farní charita, Almathea a Abatap. Nejvýznamnější organizací je SKP-centrum, které se zabývá komunitní prací. V Ústí nad Orlicí fungují i dva Asistenti prevence kriminality.

Děti a žáci ze sociálně vyloučené lokality navštěvují – Speciální základní školu, mateřskou školu a praktickou školu Ústí nad Orlicí, Základní školu Ústí nad Orlicí, Třebovská, Základní školu Ústí nad Orlicí, Komenského a Mateřskou školu Ústí nad Orlicí, Sokolská.

Dle zástupců SKP-centrum mají na zlepšení situace největší podíl na zlepšení Asistenti prevence kriminality, kteří pomáhají lidem z problémových lokalit, z nichž sami pocházejí. Pomáhají změnit postoj ke strážníkům a k dodržování norem, ale i zákonů¹¹.

1.1.6.3 Sociální a další služby zaměřené na děti, mládež a rodiče poskytované v regionu (nízkoprahové kluby, odpolední kluby, rodinná centra, mateřská centra atd.)

V rámci zájmového území existují organizace, které se věnují dětem, mládeži a rodičům. Nízkoprahové kluby pro mládež jsou na Orlickoústecku a Česko-třebovsku dva: jeden v České Třebové zřizovaný NADĚJÍ a druhý s názvem KAMIN, který v Ústí nad Orlicí zřizuje Rodinné centrum Srdíčko.

Pod Domem dětí a mládeže Kamarád Česká Třebová funguje volnočasový klub Rébus, který je otevřen každý všední den odpoledne. Dům dětí a mládeže také realizuje na Borku aktivity zaměřené na prevenci kriminality.

¹⁰ Informace vychází ze Střednědobého plánu rozvoje sociálních a souvisejících služeb Města Česká Třebová 2018–2022. *Město Česká Třebová* [online]. 2017 [cit. 2021-06-21]. Dostupné z: https://www.ceska-trebova.cz/assets/File.ashx?id_org=2175&id_dokumenty=24557.

¹¹ Komunitní práce v Ústí nad Orlicí. *MAS ORLICKO, z.s.* [online]. 2018 [cit. 2019-07-23]. Dostupné z: <https://www.masproorlicko.cz/projekty/detail/komunitni-prace-v-usti-nad-orlici>

Rodinných a mateřských center je v území několik: Mateřské centrum Medvídek Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Rosa Česká Třebová, Rodinné centrum Srdíčko Ústí nad Orlicí, Rodinné centrum Hrošík Brandýs nad Orlicí.

1.1.7 Návaznost na dokončené základní vzdělávání

1.1.7.1 Vazba na středoškolské vzdělávání – učiliště, gymnázia, obchodní akademie, průmyslové školy apod.

Na zájmovém území Orlickoústecka a Českotřebovska se nachází celkem 6 středních škol. Jedná se o Gymnázium Česká Třebová, Gymnázium Ústí nad Orlicí, Vyšší odbornou školu a střední školu technickou Česká Třebová, Střední školu automobilní Ústí nad Orlicí, Střední školu uměleckoprůmyslovou Ústí nad Orlicí, Vyšší odbornou školu a střední školu zdravotnickou a sociální Ústí nad Orlicí.

V rámci dotazníkového šetření, které proběhlo v rámci Popisu potřeb škol, se prokázalo, že základní školy se středními školami spolupracují (realizace projektových dnů, spolupráce v rámci projektů atd.).

Tab. 45 znázorňuje počet žáků, kteří ve školním roce nastoupili do 1. ročníků středních škol, které sídlí ve SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová. Z 5. ročníku nastoupilo na nižší stupně gymnázií 61 žáků, žádný žák nenastoupil na 4letý obor s maturitou ze 8. ročníku a 9 žáků nastoupilo na 2–3letý výuční obor z 8. ročníku.

Tab. 45: Počty nově nastoupivších do 1. ročníků středních škol z SO ORP Ústí nad Orlicí a Česká Třebová ve školním roce 2018/2019

2018/2019		nově nastoupivší						
		střední s maturitou (8leté)	střední s maturitou (4leté)			střední s výučním listem (2–3leté)		
			z 5. ročníku ZŠ	ze 7. ročníku ZŠ	z 8. ročníku ZŠ	z 9. ročníku ZŠ	ze 7. ročníku ZŠ	z 8. ročníku ZŠ
Gymnázium Česká Třebová	Česká Třebová	30	0	0	25	0	0	0
Gymnázium Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	31	0	0	28	0	0	0
SŠ automobilní Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	0	0	0	30	0	3	65
SŠ uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	0	0	0	72	0	0	12
VOŠ a SŠT Česká Třebová	Česká Třebová	0	0	0	137	0	6	36
VOŠ a SŠ zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	0	0	0	68	0	0	0

Zdroj: výkaz MŠMT M8, 2019.

Žáci si mohou po ukončení povinné školní docházky na regionálních středních školách vybrat tyto obory:

- Gymnázium Česká Třebová – čtyřleté studium (gymnázium má také osmiletou větev pro žáky, kteří přechází z 5. ročníku).

- Gymnázium Ústí nad Orlicí – čtyřleté studium (gymnázium má také osmiletou větev pro žáky, kteří přechází z 5. ročníku).
- Střední škola automobilní Ústí nad Orlicí – autoelektrikář (učební obor); autolakýrník (učební obor); autotronik (maturitní obor); dopravní prostředky (maturitní obor); karosář (učební obor); mechanik opravář motorových vozidel (učební obor); provozní technika (nástavbové maturitní studium); průmyslová ekologie (maturitní obor).
- Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí – grafický design (maturitní obor); mechanik seřizovač (maturitní obor); modelářství a návrhářství oděvů (maturitní obor); nástrojář (učební obor); obalová technika (maturitní obor); průmyslový design (maturitní obor); textilní výtvarnictví (maturitní obor); užitá fotografie a média (maturitní obor).
- Vyšší odborná škola a střední škola technická Česká Třebová – elektrikář (elektromechanik) (učební obor); elektrotechnika (maturitní obor); informační technologie (maturitní obor); mechanik elektrotechnik (maturitní obor); operátor dřevařské a nábytkářské výroby (maturitní obor); provoz a ekonomika dopravy (maturitní obor); strojní mechanik (učební obor); truhlář (učební obor).
- Vyšší odborná škola a střední škola zdravotnická a sociální Ústí nad Orlicí – praktická sestra (maturitní obor); sociální činnost (maturitní obor).

1.1.7.2 Možnosti uplatnění na trhu práce

Tab. 46: Nejvýznamnější zaměstnavatelé v regionu

Zaměstnavatel	Sídlo	Činnost	Počet zaměstnanců
CZ LOKO, a.s.	Česká Třebová	Výroba železničních lokomotiv a vozového parku	500-999
Orlickoústecká nemocnice	Ústí nad Orlicí	Zdravotnická péče	500-999
RIETER CZ	Ústí nad Orlicí	Výroba strojů a strojírenských komponentů	500-999
SOR Libchavy s.r.o.	Libchavy	Výroba autobusů	500-999
CONTIPRO a.s.	Dolní Dobrouč	Výroba léčiv	250-499
IMS – Drašnar s.r.o.	Česká Třebová	Výroba ostatních plastových výrobků	250-499
Josef Škrkoň-Techplast a.s.	Rybník	Výroba ostatních plastových výrobků	250-499
KORADO a.s.	Česká Třebová	Výroba radiátorů a kotlů	250-499
C.I.E.B. Kahovec s.r.o.	Brandýs nad Orlicí	Výroba sedadel	200-249
L D M, spol. s r.o.	Česká Třebová	Výroba ostatních potrubních armatur	200-249
Moldex Metric	Ústí nad Orlicí	Výroba prostředků pro ochranu sluchu a dýchacího ústrojí.	200-249
Řetězárna Česká Třebová s.r.o.	Česká Třebová	Výroba drátěných výrobků, řetězů a pružin	200-249
Schaltag CZ s.r.o.	Ústí nad Orlicí	Výroba elektrotechnických komponentů	200-249

Zdroj: Územně analytické podklady SO ORP Ústí nad Orlicí, SO ORP Česká Třebová, ČSÚ, 2019

1.2 Specifická část analýzy

1.2.1 Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.

Tab. 47: Analýza dotčených skupin v oblasti vzdělávání v řešeném území – jejich zapojení, způsob spolupráce a komunikace apod.

Dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Zákonní zástupci	<p><i>Kvalitní výuku, optimální počet dětí ve třídě, individuální přístup k žákům, odbornost pedagogů, rozvoj klíčových kompetencí.</i></p> <p><i>Kvalitní školní pomůcky.</i></p> <p><i>Bezpečnost dětí.</i></p> <p><i>Možnost volby alternativní výuky.</i></p> <p><i>Finanční dostupnost (stravování, výlety, tvůrčí činnost apod.).</i></p> <p><i>Dostupnost školy (vzdálenost, dopravní dostupnost, bezpečnost).</i></p> <p><i>Nabídka mimoškolních činností.</i></p> <p><i>Provoz MŠ / školní družiny (rozšířený provoz v návaznosti na standardní pracovní dobu rodičů dětí).</i></p> <p><i>Poradenství (výchova, vzdělání a rozvoj dítěte).</i></p> <p><i>Primární prevence nežádoucích jevů ve společnosti ze strany školy.</i></p> <p><i>Možnosti zapojení rodičů.</i></p>	<p><i>Škola přejímá funkci rodiny.</i></p> <p><i>Neplacení školného, školních aktivit.</i></p> <p><i>Neodpovídající požadavky ze strany rodičů.</i></p> <p><i>Neochota spolupracovat se školou.</i></p> <p><i>Aktivní přístup až v případě rušení školy nebo nevyhovující optimalizace.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p>	<p><i>Podpora vzájemné komunikace.</i></p> <p><i>Opatření vedoucí ke zvýšení zájmu o školu.</i></p> <p><i>Osvěta principu „škola učí – rodina vychovává“ (součást obecné morálky, časové hledisko – investice do budoucnosti - spěch k výchově nepřispívá).</i></p>
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	<p><i>Respekt ze strany pracovníků školy.</i></p> <p><i>Kamarádské a příjemné prostředí.</i></p> <p><i>Zábava.</i></p> <p><i>Nové informace.</i></p> <p><i>Pocit bezpečí.</i></p> <p><i>Hrát si a objevovat.</i></p> <p><i>Rozvíjet se.</i></p> <p><i>Názorná a atraktivní výuka.</i></p>	<p><i>Špatné návyky z rodiny.</i></p> <p><i>Neochota ke spolupráci.</i></p> <p><i>Šikana, úrazy, nezvládnutá sociální inkluze.</i></p> <p><i>Nekvalitní vzdělání se negativně projeví</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p>	<p><i>Spolupráce s rodinou.</i></p> <p><i>Podpora vzájemné komunikace.</i></p> <p><i>Spolupráce s školskými poradenskými zařízeními.</i></p>

	<i>Mimoškolní aktivity. Vybavení školy.</i>	<i>v uplatnění, praxi.</i>	<i>Žákovské parlamenty.</i>	
Pedagogové a další zaměstnanci	<p><i>Podpora ze strany zřizovatele a zaměstnavatele.</i></p> <p><i>Dobré pracovní podmínky, včetně motivace a odměn (odpovídající plat).</i></p> <p><i>Možnost spolurozhodovat o metodách výuky.</i></p> <p><i>Žáci se zájmem o vzdělání.</i></p> <p><i>Dobrá spolupráce žák-učitel, učitel-vedení školy, zapojení žáků do výuky.</i></p> <p><i>Možnost se rozvíjet, inovace.</i></p> <p><i>Zázemí pro atraktivní výuku.</i></p> <p><i>Zájem rodičů, zapojení rodičů (školské rady).</i></p>	<p><i>Nedostatečná kvalifikace.</i></p> <p><i>Syndrom vyhoření.</i></p> <p><i>Přetíženost a přílišná administrativa.</i></p> <p><i>Nezájem o seberozvíjení se a inovace (zakonzervování).</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p> <p><i>Telefon.</i></p> <p><i>E-mail.</i></p>	<p><i>Podpora dalšího vzdělávání.</i></p> <p><i>Stáže.</i></p> <p><i>Posílení zájmu rodičů o dění ve škole.</i></p> <p><i>Využívání zahraničních zkušeností.</i></p> <p><i>Vytvoření bezpečného prostoru pro sdílení zkušeností.</i></p>
Zřizovatelé mateřských a základních škol a odbory školství ORP	<p><i>Zachování školy v obci, zajištění potřeby občanů obce.</i></p> <p><i>Dostatečné naplnění tříd.</i></p> <p><i>Stabilizované provozní i investiční náklady.</i></p> <p><i>Spokojení občané.</i></p>	<p><i>Nedostatek financí.</i></p> <p><i>Nezajištění dopravní obslužnosti.</i></p> <p><i>Nedostatečná kapacita.</i></p> <p><i>Nepromyšlené legislativní změny.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p> <p><i>Telefon.</i></p> <p><i>E-mail.</i></p>	<p><i>Podpora čerpání dotací.</i></p> <p><i>Posílení regionální identity, prohloubení zájmu rodičů o místní školu.</i></p> <p><i>Využívání zahraničních zkušeností.</i></p> <p><i>Poradenský servis pro školy a zřizovatele.</i></p>
Veřejnost	<p><i>Uspokojení poptávky a naplnění potřeb obyvatel území.</i></p> <p><i>Spolupráce pro dostatečnou kapacitu škol.</i></p> <p><i>Spolupráce v aktivitách podporující zájem rodičů.</i></p> <p><i>Optimalizace výdajů na provoz a investice.</i></p> <p><i>Kvalitní výuka, odbornost pedagogů.</i></p> <p><i>Zajištění dopravní dostupnosti.</i></p>	<p><i>Nedostatek finančních zdrojů.</i></p> <p><i>Neochota ke spolufinancování.</i></p>	<p><i>Osobní komunikace.</i></p> <p><i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální sítě).</i></p> <p><i>Pořádané akce.</i></p>	<p><i>Příklady dobré praxe.</i></p> <p><i>Prosazování společných zájmů.</i></p>

Média	<i>Náměty pro reportáže, příklady dobré praxe a inovace.</i> <i>Informace.</i>	<i>Vytržení informací z kontextu.</i> <i>Negativní tvář na obce, školy (kvalita).</i>	<i>Partnerství s médii, tiskové zprávy.</i> <i>Webové stránky.</i> <i>Příspěvky do zpravodajů.</i> <i>Webové stránky obcí.</i> <i>Sociální síť.</i> <i>Telefon.</i> <i>E-mail.</i>	<i>Pravidelná komunikace.</i> <i>Možnost korektury.</i>
Neformální a zájmové vzdělávání	<i>Podpora ze strany zřizovatele a zaměstnavatele.</i> <i>Dobré pracovní podmínky, včetně motivace a odměn (odpovídající plat).</i> <i>Dobrá spolupráce s učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky.</i> <i>Možnost se rozvíjet, inovace.</i> <i>Spolupráce ze strany rodičů.</i>	<i>Nedostatečná kvalifikace.</i> <i>Syndrom vyhoření.</i> <i>Přetíženost a přílišná administrativa.</i> <i>Nezájem o seberozvíjení se a inovace (zakonzervování).</i>	<i>Osobní komunikace.</i> <i>Média (webové stránky, příspěvky do zpravodajů, webové stránky obcí, sociální síť).</i> <i>Pořádané akce.</i> <i>Telefon.</i> <i>E-mail.</i>	<i>Podpora dalšího vzdělávání.</i> <i>Stáže.</i> <i>Využívání zahraničních zkušeností.</i>

Zdroj: vlastní zpracování.

1.2.2 Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Hodnocení významnosti rizik vychází z hodnocení předpokládané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (P) a dopad (D) se hodnotí na škále od 1 (velmi malá pravděpodobnost) až 5 (velmi vysoká pravděpodobnost). Významnost rizika je pak součinem pravděpodobnosti a dopadu.

Tab. 48: Analýza rizik v oblasti vzdělávání v řešeném území

Název rizika		Hodnocení rizika			Opatření
		Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	Významnost rizika (P*D)	
Finanční rizika	Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	5	15	Využití dotačních programů; spolupráce se zřizovateli
	Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Využití dotačních programů; stanovení standardu (prostorové, materiálové a technické podmínky, pasportizace); rozumné zatížení obecního rozpočtu nezbytnými výdaji (kanalizace apod.)
	Nedostatek financí na platy	3	5	15	Využití dotačních programů, reforma financování škol; sloučení některých tříd (malotřídky)
	Finanční náročnost mimoškolních aktivit	3	4	12	Využití dotačních programů; spolupráce mezi jednotlivými subjekty snižující náklady mimoškolních aktivit (např. využívání prostorů atd.); podpora a práce s rodinou dětí a žáků ze sociálně vyloučených lokalit
Organizační rizika	Nezvládnuté změny související s inkluzí	3	4	12	Dostatek asistentů pedagoga; informovanost a znalost pedagogických pracovníků
	Nedostatek dětí/příliš mnoho dětí, nedostatečná kapacita MŠ/ZŠ/školní družiny	3	3	9	Optimální naplněnost tříd (sledování demografické křivky); podpora malotřídních škol; zajištění dopravní dostupnosti; rozšíření kapacity a nabídky škol; příspěvky na dopravu, školní autobus; kombinace školních družin a školních klubů v rámci malotřídních škol

	Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	3	9	Jednání k obnově spojů, optimalizace dopravní obslužnosti (jednání ředitele a zřizovatele školy s objednavatelem veřejné dopravy, přizpůsobení rozvrhu příjezdu a odjezdu spojů); školní družina, zájmové kroužky s vazbou na dopravu (smysluplné využití času do odjezdu spoje)
	Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje (normativy dostatečně nezohledňují malotřídní školy, kdy je více ročníků v jedné třídě, nároky na přípravu pedagoga)	3	5	15	Reforma financování škol
Právní rizika	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	4	16	Upozornění na dopady změn legislativy (posílení vyjednávací pozice, spolupráce při řešení problematiky v území)
Technická rizika	Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ a zájmového a neformálního vzdělávání	3	3	9	Využití dotačních programů; zajištění finančních zdrojů na straně obce (rozumné zatížení obecního rozpočtu nezbytnými výdaji, priority politiky obce); dlouhodobě připravené projekty čekající na vhodný dotační titul
	Zastaralé či nevyhovující vybavení	3	3	9	Využití dotačních programů; zajištění finančních zdrojů na straně obce (rozumné zatížení obecního rozpočtu nezbytnými výdaji); najít sponzora-spolupráce s firmami; dlouhodobě připravené projekty čekající na vhodný dotační titul
Věcná rizika	Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ v místě bydliště (preference v místě zaměstnání – časově a dopravně výhodné, dítě pod dohledem, snížení cestovních výdajů, problematika pracovní doby)	2	2	4	Motivace rodičů a dětí (posílení zájmu dětí o docházku v místní škole, nabídka volnočasových aktivit, servis rodičům rozšířený provoz školní družiny, zapojení rodičů do aktivit školy – vazba rodiče-škola, děti-škola, umístění školy blízko sociálně vyloučené lokality apod.)
	Rostoucí věkový průměr pedagogického sboru	4	3	12	Motivace budoucích učitelů; spolupráce s vysokými školami; finanční zajištění učitelů; podpora prestiže učitelských oborů
	Rodičovská skepse vůči malotřídním školám	2	4	8	Příklady dobré praxe, osvěta malotřídních škol (kladné hodnocení žáků z malotřídních škol učiteli na 2. stupni oproti žáků jednotřídek, lepší soustředění, pomoc mladším,

					slabším, ohleduplnost, tolerance aj., naopak malotřídní škola klade vyšší nároky na učitele); používání alternativních metod výuky, které jsou pro rodiče atraktivní; rozšíření nabídky malotřídních škol
	Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, přetíženost, vyšší nároky na kvalitu učitelů v případě malotřídek)	3	4	12	Motivace ze strany obce ve spolupráci s vedením školy (lepší pracovní podmínky, ubytování); vzdělávání a relaxace učitelů; finanční motivace
	Špatné řízení školy např. úřednické rozhodnutí o zrušení zařízení z důvodu malé obsazenosti školy	3	3	9	Výběr kvalitního vedení škol; zpětná vazba od žáků, rodičů a zaměstnanců školy (spokojenost s vedením, kvalitou výuky apod.). zapojení do aktivit školy (školní rada); sledování kvality školy ze strany obce ve spolupráci s Českou školní inspekcí
	Nízká kvalita výuky	3	3	9	Využití dotačních programů; sledování kvality výuky ze strany obce ve spolupráci s Českou školní inspekcí; spolupráce škol (setkávání ředitelů a učitelů škol v rámci území, předávání zkušeností, posílení regionální identity); podpora dalšího rozvoje osobností pedagogů a jejich zkušenosti.

Zdroj: vlastní zpracování.

1.3 Východiska pro strategickou část

1.3.1 Vymezení problémových oblastí, priorit a cílů

Na základě vyhodnocení analytické části, diskuze v pracovních skupinách a konzultačního procesu nastaveného komunikačním plánem bylo vytvořeno 7 problémových oblastí, ze kterých vychází 7 priorit a 22 cílů.

Problémová oblast 1:

Inkluzivní vzdělávání napříč PV, ZV, neformálním a zájmovým vzděláváním

S rostoucím počtem dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami dochází k častějšímu poskytování individuální podpory dětí, žáků v rámci výuky a příprav na výuku. Během těchto změn je potřeba zajistit dostatečnou kapacitu pedagogických pracovníků, jejich kvalifikaci, informovanost a motivaci v ohledu na změny spojené se společným vzděláváním. Důležité je také nepodcenit práci s třídními kolektivy – vnímání, tolerance a vzájemný respekt žáků jeden k druhému. V poslední řadě je nutné zohlednit začleňování dětí z odlišného kulturního prostředí a z jiných životních podmínek.

Priorita 1: Podpora tvorby dostupných a kvalitních podmínek pro inkluzivní vzdělávání napříč PV, ZV a neformálním a zájmovém vzdělávání

Cíle pro problémovou oblast 1:

C1.1: Zajištění kvalitní informovanosti pedagogických pracovníků v oblasti společného vzdělávání a zajištění možnosti sdílení získaných poznatků v rámci regionu, vyhodnocení aktuálních situací dle svých schopností a dovedností.

C1.2: Zajištění potřebných personálních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (asistenti pedagogů, speciální pedagogové, školní psychologové, odborní pracovníci školských poradenských zařízení) včetně dostatečného prostorového a materiálního vybavení pro tyto pracovníky.

C1.3: Rozvoj dětské, žákovské a rodičovské tolerance vůči dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, podpora a rozvoj dětí a žáků se SVP (podpora a rozvoj nadaných dětí a žáků).

C1.4: Začlenění dětí a žáků z odlišného kulturního prostředí a z jiných životních podmínek v rámci PV, ZV, neformálního i zájmového vzdělávání.

Problémová oblast 2:

Nedostatek stabilní finanční podpory pro rozvoj čtenářské, digitální, matematické a jazykové gramotnosti a přírodovědného vzdělávání

Dle výsledků dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol v rámci projektu MAP OP VVV v jednotlivých ORP je největší překážkou (napříč všemi gramotnostmi) nedostatek finanční stabilní podpory pro jejich rozvoj. Druhou vysokou hodnotu získaly nedostatečné materiálně technické podmínky pro rozvoj v příslušné oblasti. Neméně důležitá je přesto schopnost učitele pracovat s vhodnými metodami výuky, vycházející z konkrétních cílů aktivit. Proto jsou pro tuto oblast stanoveny následující cíle. V souvislosti s distanční výukou a rozvojem schopností pedagogů a žáků v oblasti digitálních technologií podpořit nákup a modernizaci těchto technologií.

Priorita 2: Podpora a rozvoj základních gramotností (čtenářská, digitální, jazyková, matematická, ...) a přírodovědného vzdělávání

Cíle pro problémovou oblast 2:

C2.1: Modernizace materiálních podmínek pro rozvoj gramotností, vybavení škol a školských zařízení pro zkvalitnění výuky napříč všemi gramotnostmi (volné učebny, třídní kapacita, nákup digitálních technologií atd.).

C2.2: Podpora vzdělávání a motivace učitelů k aktivnímu používání efektivních metod výuky, učitelská znalost současných a efektivních trendů metod výuky pro danou oblast (podpora učitelovy kompetence volit vhodnou metodu výuky dle daného cíle aktivity).

C2.3: Podpora finančních a materiálních podmínek pro vybudování, stavební úpravy a fungování učeben přírodovědného vzdělávání, podpora dalšího vzdělávání pracovníků ve vzdělávání v oblasti přírodovědného vzdělávání, podpora přírodovědných exkurzí a výjezdů.

Problémová oblast 3:

Nedostatek motorických a praktických činností/dovedností u dětí, žáků PV a ZV

Dle výsledků dotazníkového šetření potřeb základních a mateřských škol v rámci projektu MAP OP VVV v jednotlivých ORP je jednou z nejpotřebnějších oblastí polytechnické vzdělávání, kterou chtějí mateřské školy podporovat a rozvíjet. Základní školy mu ve stejném výzkumu pro Orlickoústecko a Českokotěbovsko takovou váhu nedávají, přesto se na něj v dnešním školství klade velký důraz. Neméně důležitý je i rozvoj ostatních praktických a motorických činností a dovedností mimo polytechnické obory.

Priorita 3: Podpora a rozvoj motorických a praktických činností/dovedností u dětí, žáků PV a ZV

Cíle pro problémovou oblast 3:

C3.1: Podpora správných pracovních návyků a zacházení s pracovním náčiním a nářadím, budování vztahu dětí a žáků k praktickým činnostem a dovednostem.

C3.2: Utváření materiálních, technických a časových podmínek pro praktické a motorické činnosti v PV a ZV (vybavení, dílny, cvičné kuchyně atd.).

C3.3: Rozvoj kompetencí pedagogů v praktických a motorických činnostech v PV a ZV

Problémová oblast 4:

Nízká podpora kariérového poradenství v základních a mateřských školách

Strategie území správního obvodu ORP Ústí nad Orlicí v oblasti předškolní výchovy a základního školství potvrzují, že v dané lokalitě panuje ztlačně nerovnoměrný poměr mezi pracovní nabídkou a poptávkou. Velká řada zaměstnavatelů musí hledat zaměstnance mimo tamní region (především v technických oborech, nanotechnologiích, zdravotnictví, výzkumu atd.). Této situaci může v budoucnu napomoci kariérové poradenství, uplatněné již na základních, ideálně i mateřských, školách a prohloubení spolupráce mezi školami a firmami, během kterých by se budoval vztah mezi žáky a danými společnostmi.

Priorita 4: Zajištění rozvoje kariérového poradenství v základních a mateřských školách

Cíle pro problémovou oblast 4:

C4.1: Propojení praxe s výukou – spolupráce s firmami, návštěvy firem, zapojení dospělých (rodičů, prarodičů, příbuzných, odborníků, lidí úspěšných a inspirativních ve svém oboru), kteří se pohybují v praxi, výuka v reálném prostředí (vyjít z učeben“, využití prvků místně zakotveného učení a projektové výuky), podpora projektů zaměřených na spolupráci s firmami.

C4.2: Vzdělávání výchovných poradců v kariérovém poradenství, personální a materiální podpora PPP pro kariérové poradenství a pro vedení výchovných poradců v oblasti kariérového poradenství.

C4.3: Rozvoj kariérového poradenství jakožto dlouhodobého a smysluplného procesu, který trvá po celou dobu PV a ZV (podpora v rámci jednotlivých předmětů, třídnické hodiny ...).

Problémová oblast 5:

Nedostatečná podpora zdravého životního stylu

Mezi světové trendy ve školství patří podpora zdravého životního stylu a vytvoření zdravých návyků dětí a žáků. Například, aby se děti a žáci uměli zdravě stravovat, měli dostatek fyzické aktivity a tvořili si tak ke zdravému životnímu stylu kvalitní vztah, který u nich přetrvá až do dospělosti. Velkým trendem, s prokázanými pozitivními výsledky na zdravotní stav žáků, jsou také venkovní učebny, které jsou proto zařazeny mezi následující cíle. V souvislosti s hygienickými opatřeními vyvolanými pandemií COVID-19 došlo k přerušování veškerých sportovních a dalších zájmových aktivit dětí vedoucích k sociální izolaci dětí, došlo k zanedbání přirozeného pohybu dětí a k narušení přirozeného chodu dne (stravovací režim atd.) a z toho vyplývající závislost na virtuálním světě. Je proto nutné obnovit přirozený každodenní režim, sportovní činnost mládeže, socializace dětí do volnočasových aktivit a jejich pozitivní motivace ke zdravému životnímu stylu (např. pitný režim, vyvážená strava, psychohygienu ...).

Priorita 5: Rozšíření a obnova zdravého životního stylu v rámci PV i ZV

Cíle pro problémovou oblast 5:

C5.1: Materiální a finanční podpora zdravého životního stylu u všech dětí a žáků

C5.2: Podpora venkovních učeben, multifunkčních hřišť, dopravních hřišť, zahrad atd.

C5.3: Podpora zdravého stravování, informovanost personálu o zdravém stravování, vybavení školních jídelen.

Problémová oblast 6:

Podpora regionálního školství

Podpora regionálních škol je velmi specifickou oblastí. Pro správnou podporu regionálního školství je nutná znalost území, dostatečná informovanost mezi jednotlivými aktéry vzdělávání, či pravidelné sdílení zkušeností mezi jednotlivými pedagogickými pracovníky. Na základě distanční výuky se objevil problém, kdy je nutné dostat se do systému vzdělávání sdílené pozice odborných pracovníků (např. IT specialista, školní psycholog, speciální pedagog atd.), kdy bude mezi jednotlivými pozicemi docházet k vzájemné dlouhodobé podpoře, spolupráci či metodickému vedení.

Priorita 6: Rozvoj a podpora regionálního školství

Cíle pro problémovou oblast 6:

C6.1: Podpora efektivní spolupráce všech aktérů vzdělávání na regionální úrovni, propojování formálního, zájmového a neformálního vzdělávání.

C6.2: Podpora činnosti žákovských parlamentů a metodická podpora pro koordinátory dětských parlamentů.

C6.3: Podpora aktivit zaměřených na znalost místního regionu (regionální témata, místní specifika, regionální identita, spolupráce s komunitou atd.)

C6.4: Rozvoj kompetencí vedoucích pracovníků v oblasti vedení a řízení škol a školských zařízení. Podpora alternativních, moderních a efektivních metod výuky a jejich finanční zabezpečení.

Problémová oblast 7:

Infrastruktura v rámci PV, ZV, zájmového i neformálního vzdělávání

Analýzy vycházející ze Strategie území správního obvodu ORP Česká Třebová a Ústí nad Orlicí v oblasti předškolní výchovy a základního školství uvádí, že školy a školská zařízení se často potýkají se zastaralým zázemím a vybavením, které potřebují rekonstruovat a modernizovat.

Priorita 7: Rozvoj infrastruktury v rámci PV, ZV, zájmového i neformálního vzdělávání

Cíle pro problémovou oblast 7:

C7.1: Modernizace a rekonstrukce budov škol a školských zařízení (včetně vybavení).

C7.2: Modernizace zázemí pro zájmové a neformální vzdělávání (včetně vybavení).

1.3.2 SWOT-3 analýza

Priorita 1: Podpora tvorby dostupných a kvalitních podmínek pro inkluzivní vzdělávání napříč PV, ZV a neformálním a zájmovém vzdělávání

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> možnost využití dalších odborníků a prostředků pro diagnostiku dětí 	<ul style="list-style-type: none"> nespolupracující rodiny, negativní vnímání problematiky od okolí
<ul style="list-style-type: none"> možnost zajištění pomůcek 	<ul style="list-style-type: none"> nejistota pro pracovní pozice – asistent pedagoga, osobní asistent, přílišná administrativní zátěž pro pedagogické pracovníky (třídní učitelé, výchovní poradci, pověřeni pracovníci škol, ...)
<ul style="list-style-type: none"> možnost pracovat s nadanými žáky 	<ul style="list-style-type: none"> příležitost pro včasnou diagnostiku dětí SVP
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> pravidelné kontakty s odborníky přímo ve škole ohledně dětí a žáků s SVP a dětí a žáků nadaných 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro podporu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich finanční zajištění v překlenovacím období, počty dětí/pracovníků ve třídách, příliš mnoho dětí s podpůrnými opatřeními v jedné třídě/skupině – sdílení asistentů, sdílení intervencí
<ul style="list-style-type: none"> podpora dětí ze sociálně slabého prostředí, možnost využití dotačních titulů k prevenci kriminalita ve volnočasových aktivitách 	<ul style="list-style-type: none"> absence podpůrné péče pro rodiče žáků s SVP
<ul style="list-style-type: none"> zajištění podmínek pro realizaci podpůrných skupin pro rodiče a žáky, supervize 	<ul style="list-style-type: none"> prodlužování období bez podpory podpůrných opatření, neprovázanost předávaných informací mezi MŠ a ZŠ, když se nejedná o jedno zařízení

Priorita 2: Podpora a rozvoj základních gramotností (čtenářská, digitální, jazyková, matematická, ...) a přírodovědného vzdělávání

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> dlouhodobá zkušenost, možnost sdílet zkušenosti s ostatními pedagogy, motivace pedagogů, dostupnost pomůcek 	<ul style="list-style-type: none"> RVP ZV – někde "přeplněný" - není možnost nabízet další varianty výuky
<ul style="list-style-type: none"> posílení digitálních schopností pedagogů a žáků 	<ul style="list-style-type: none"> snížená motivace žáků 2. stupně (přetížení X nechuť), snížení úrovně schopností a dovedností v některých oblastech (ČG, jazyková gramotnost, MG) v souvislosti s dlouhým obdobím distanční výuky
<ul style="list-style-type: none"> proaktivní přístup rodičů (cizí jazyky) 	<ul style="list-style-type: none"> nejednotnost pedagogů, odpor některých pedagogů k novým trendům, nedostatek finančních prostředků na vzdělávání pedagogů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> příležitost začlenit gramotnosti i do neformálního vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> financování z projektů bez trvalé podpory
<ul style="list-style-type: none"> pomůcky, učebnice (výstavy, workshopy, výměna zkušeností pedagogů) 	<ul style="list-style-type: none"> přestupy žáků mezi školami
<ul style="list-style-type: none"> inovativní způsoby práce s podporou plánované revize RVP ZV, podpora škol v účasti v mezin. aktivitách, zajištění organizační podpory, široká nabídka vzdělávacích programů 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatek pedagogických pracovníků a prostorů k dělení výuky

Priorita 3: Podpora a rozvoj motorických a praktických činností/dovedností u dětí, žáků PV a ZV

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> materiální vybavení škol pro praktické činnosti (dovednosti) 	<ul style="list-style-type: none"> nezájem žáků o tuto oblast
<ul style="list-style-type: none"> ukázky dobře fungujících firem a živnostníků v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> slabá podpora rodičů a s tím související současná nešíkvnost dětí
<ul style="list-style-type: none"> poznání nedostupného, neznámého 	<ul style="list-style-type: none"> náročnost na přípravu učitele – úsilí není finančně ohodnoceno, chybí motivace pro učitele
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> finanční podpora z EU (MAP, MAS) 	<ul style="list-style-type: none"> legislativní omezení výuky manuálních činností – úrazovost
<ul style="list-style-type: none"> zájem firem o pracovníky provádějící praktické a manuální činnosti, spolupráce s firmami, návštěvy firem ve školách, studium na OU, zájem žáků 	<ul style="list-style-type: none"> společenský status – nedoceněnost, prestiž
<ul style="list-style-type: none"> při distanční výuce došlo k rozvoji žáků v oblasti praktických a motorických dovedností – zajištění praktické péče o sebe sama 	<ul style="list-style-type: none"> počet žáků možný pro manuální činnosti, časová náročnost, počet příležitosti, přeplněnost vědomostními obory

Priorita 4: Zajištění rozvoje kariérového poradenství v základních a mateřských školách

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> zkušení kariéroví poradci a jejich pravidelná spolupráce s informačním střediskem Úřadu práce 	<ul style="list-style-type: none"> informovanost rodičů a dětí o pracovních příležitostech v regionu
<ul style="list-style-type: none"> znalost zájmů dětí a žáků (menší školy a kolektivy) 	<ul style="list-style-type: none"> chybějící dostupnost nástrojů diagnostiky kariérového poradenství pro všechny školy
<ul style="list-style-type: none"> velká ochota spolupráce ze strany technických podniků 	<ul style="list-style-type: none"> považováno za "funkci", která není potřebná
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> trvalá spolupráce s rodičovskou veřejností, zájmovými spolky, firmami z blízkého okolí 	<ul style="list-style-type: none"> umělé navyšování maturitních a VŠ oborů bez návaznosti na praxi
<ul style="list-style-type: none"> podpora neformálního vzdělávání (řezbářský, včelařský, technický, gastronomický, kreativní kroužek) 	<ul style="list-style-type: none"> touha rodičů i dětí mít maturitu – nechuť k učňovským oborům, představy dětí o budoucím platu
<ul style="list-style-type: none"> dny otevřených dveří – firmy a střední školy 	<ul style="list-style-type: none"> vzdělávací systém neodpovídá rychle se měnící době (nutnost podpořit preferenci schopností nad vědomostí)

Priorita 5: Rozšíření a obnova zdravého životního stylu v rámci PV i ZV

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> aktuální téma, které zajímá širší veřejnosti – zájem a podpora některých rodičů 	<ul style="list-style-type: none"> stravovací návyky z rodiny, nedostatek pohybových aktivit, minimalizace sociálních kontaktů
<ul style="list-style-type: none"> pohybové aktivity 	<ul style="list-style-type: none"> finanční a časová náročnost problematiky, vybavení
<ul style="list-style-type: none"> podpora zdravého životního stylu 	<ul style="list-style-type: none"> většina výuky probíhající v interiérech (staticky a teoreticky)
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> regionální rozvoj (spolupráce s farmáři) 	<ul style="list-style-type: none"> zastaralý spotřební koš
<ul style="list-style-type: none"> pomoc ze strany rodičů, společenské akce pro rodiče a veřejnost – osvěta, nabídka 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatek, nestálost, nejednotnost informací (např. mléko jednou zdravé je, podruhé není)
<ul style="list-style-type: none"> existující programy (Skutečně zdravá škola, Ovoce do škol, Zdravá 5 atd.), nabídky volnočasových aktivit – sportovní kroužky, kroužky vaření zaměřené na zdravé stravování, 	<ul style="list-style-type: none"> odmítání pedagogů, rodičů, dětí

Priorita 6: Rozvoj a podpora regionálního školství

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • znalost regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečná informovanost (hlavně u vzdálenějších malotřídnicích škol v rámci SO ORP)
<ul style="list-style-type: none"> • školy jako komunitní centra obcí 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné finanční prostředky
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce všech aktérů vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> • chybějící metodická podpora pedagogů při komunikaci s rodiči
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • sdílené pracovní pozice mezi více školami 	<ul style="list-style-type: none"> • neustálé změny legislativy, změna priorit zřizovatele (obce, kraj, MŠMT)
<ul style="list-style-type: none"> • pravidelné setkávání pedagogických pracovníků, např. v rámci celého SO ORP, předávání informací (mezistupňová spolupráce v rámci celého vzdělávacího systému). 	<ul style="list-style-type: none"> • nejednotná pozice škol při vyjednávání s krajem
<ul style="list-style-type: none"> • vytvoření centra podpory pro školy a školská zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšená administrativní zátěž pro pracovníky škol

Priorita 7: Rozvoj infrastruktury v rámci PV, ZV, zájmového a neformálního vzdělávání

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • motivace k rozvoji ze strany žadatelů 	<ul style="list-style-type: none"> • bariérovost
<ul style="list-style-type: none"> • identifikace potřeb 	<ul style="list-style-type: none"> • časová náročnost
<ul style="list-style-type: none"> • existující infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> • náročnost přípravy projektu (časová, finanční, ...), absence odborného personálního zajištění pro zpracování možných projektů
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • projekty EU 	<ul style="list-style-type: none"> • legislativa a krácení rozpočtů obcí a změny v rozpočtovém určení daní
<ul style="list-style-type: none"> • spolupráce/náklonost zřizovatele 	<ul style="list-style-type: none"> • přesycenost stavebního trhu a nedostatek dělníků
<ul style="list-style-type: none"> • školy a školská zařízení jako místa společného setkávání 	<ul style="list-style-type: none"> • odmítnutí ze strany okolí

ZDROJE:

- Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>.
- Charakteristika správního obvodu Česká Třebová. Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika-spravniho-obvodu-ceska-trebova>.
- Charakteristika správního obvodu Ústí nad Orlicí. Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika-spravniho-obvodu-usti-nad-orlici>.
- Nemocnice Pardubického kraje: Výroční zpráva pro rok 2018 [online]. 2018 [cit. 2019-07-24]. Dostupné z: <http://www.nempk.cz/sites/default/files/nemocnice-pardubice/obsah/stranky/vyrocnizprava/soubory/nemocnicepardubicehokrajeasvyrocnizpravazarok2018.pdf>.
- Rejstřík škol a školských zařízení [online]. [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://rejstrik.msmt.cz/rejskol/>.
- Statistický bulletin – Pardubický kraj - 1. – 4. čtvrtletí 2020 [online]. 2021 [cit. 2021-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-bulletin-pardubicky-kraj-1-az-4-ctvrtleti-2020>
- Webové stránky jednotlivých obcí.
- Agregované výsledky dotazníkového šetření MŠMT na mateřských a základních školách pro potřeby Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.
- Výkazy MŠMT – M3, M8, R13-01, S1-01, S24-01, Z02-01, Z15-01, Z17-01.
- Výroční zprávy škol za školní roky 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020.
- Tematické zprávy ČSI (2018/2019, 2019/2020).
- Vlastní dotazníková šetření – Popisy potřeb škol (2018, 2020), Agregovaný popis potřeb škol (2020), dotazníkové šetření k rovným příležitostem (2020), dotazníkové šetření k online výuce (2020), dotazníkové šetření k finanční náročnosti vzdělávání (2019).
- Zdroje u strategických dokumentů jsou uvedeny přímo u daného strategického dokumentu.